

Ulkoministeriön tilinpäätös 2018

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

SISÄLTÖ

1. TOIMINTAKERTOMUS	3
1.1 JOHDON KATSAUS.....	3
1.2 VAIKUTTAVUUS JA TULOKSELLISUUS.....	5
1.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	26
1.3.1 Toiminnan tuottavuus	26
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus	32
1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	33
1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	36
1.4 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	37
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	37
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	37
1.5 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	39
1.6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	40
1.6.1 Rahoituksen rakenne.....	40
1.6.2 Talousarvion toteutuminen.....	40
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma.....	41
1.6.4 Tase	43
1.7 SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	43
1.8 HALLINNONALALLA TOTEUTETTUJEN ARVIOINTIEN TULOKSET	44
1.9 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ	46
2. TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA	47
3. TUOTTO- JA KULULASKELMA	52
4. TASE.....	53
5. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	55
6. ALLEKIRJOITUKSET	74

1. TOIMINTAKERTOMUS

Ulkoministeriön toimintaa vuonna 2018 on kuvattu myös hallituksen vuosikertomuksessa ja hallinnonalan henkilöstötilinpäätöksessä. Hallinnonalan tulostavoiteasetannan mallista johtuen toimintakertomuksen laadinnassa on otettu soveltuvin osin huomioon Valtiokonttorin ohje toimintakertomuksen laatimisesta (VK/948/00.00.00.01/2016).

1.1 JOHDON KATSAUS

Ulkoministeriö saavutti tuloksia kaikilla painopistealueillaan: arktiset alueet, Itämeren turvallisuus, Suomen ja Ruotsin välisen yhteistyön vahvistaminen, transatlanttinen yhteistyö sekä rauhanvälitys. Kesäkuussa 100 vuotta täyttäneen ulkoministeriön toimintaedellytyksiä vahvistettiin päätöksellä avata uudelleen Suomen Bagdadin-suurlähetystö.

Juhlavuosi oli myös vilkas vierailuvuosi. Useiden ulkoministerivieraiden ohella YK:n pääsihteeri António Guterres vieraili Suomessa kesäkuussa. Yhdysvaltojen ja Venäjän presidenttien, Donald Trumpin ja Vladimir Putinin tapaaminen Helsingissä heinäkuussa oli tunnustus Suomelle luotettavana kansainvälisenä toimijana. Tapaaminen toi Suomeen yli 1 400 median edustajaa ja oli kansainväliseltä näkyvyydeltään suurimpia Suomessa koskaan järjestettyjä tapahtumia.

Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä näkyi viime vuosina voimistunut epävarmuus ja epävakaus. Kansainväliseen sääntöpohjaiseen järjestelmään kohdistunut paine kasvoi, eikä maailman konflikti- ja kriisialueilla ollut nähtävissä juurikaan myönteistä kehitystä. Yhdysvaltojen politiikkaan liittyi edelleen epävarmuuksia. Kiinan suurvaltapolitiikka tuli yhä näkyvämmäksi. Hybridivaikuttamiseen liittyvät kysymykset olivat näkyvästi esillä. EU:ssa suurin huomio kiinnittyi Iso-Britanniaan, jonka kanssa käytävissä eroneuvotteluissa yritettiin päästä ratkaisuun.

Suomen puoli vuotta kestävä Euroopan neuvoston puheenjohtajuus alkoi 21. marraskuuta. Vaikea kansainvälistä poliittinen tilanne heijastui myös Euroopan neuvoston toimintaan, jonka tilanteen ratkaisemiseksi Suomi puheenjohtajana toimi aktiivisesti.

Euroopan ja Itämeren alueen turvallisuuspoliittisen tilanteen kiristyminen lisäsi entisestään tarvetta Pohjoismaiden välisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön tiivistämiselle. Yhdessä toimien Pohjoismaat vahvistavat oman alueensa turvallisuutta. Yhteistyö lisää samalla Pohjoismaiden vaikuttavuutta kansainvälistä turvallisuutta koskevissa kysymyksissä. Ulkoministeri Timo Soini osallistui vuonna 2018 aktiivisesti Pohjoismaiden ulkoministereiden kokouksiin.

Suomi osallistui Pohjoismaiden ministerineuvostossa uuteen 5G-yhteistyöhön yhdessä kolmen Baltian maan kanssa. Suomi antoi panoksensa ministerineuvoston toimiin lainsäädäntöyhteistyön ja liikkuvuuden tukemiseksi pääministereiden integraatiovision pohjalta.

Ulkoministeriö jatkoi Suomen ja Ruotsin kahdenvälisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämistä. Ulkoministeriöiden välinen virkamiesvaihto jatkui ja strateginen ulkopoliittinen dialogi tiivistyi. Suomen ja Ruotsin 100-vuotisia diplomaattisuhteita juhlistettiin toukokuussa 2018.

Suomen kaksivuotinen puheenjohtajuus Arktisessa neuvostossa (2017 - 2019) jatkui myönteisesti. Kaikki kahdeksan jäsenmaata ja kuusi alkuperäiskansajärjestöä osallistuivat rakentavasti arktiseen yhteistyöhön. Toukokuussa järjestettävän ulkoministerikokouksen valmistelut aloitettiin ja ylläpidettiin valmiutta mahdollisen arktisen huippukokouksen järjestämiseksi.

Suomen ja Venäjän välisessä kanssakäymisessä noudatettiin kahteen raiteen politiikkaa, jossa pakotteista pidetään johdonmukaisesti kiinni ja jatketaan valikoivaa vuoropuhelua ja yhteistyötä. Venäjän tekemät kansainvälisen oikeuden loukkaukset Krimillä ja Itä-Ukrainassa ja niiden vuoksi asetetut pakotteet määrittävät edelleen EU:n ja Venäjän suhteita. Salisburyn myrkytystapaus langetti uuden synkän varjon Venäjän ja länsimaiden suhteille – länsimaat reagoivat tapaukseen nopeasti ja yhtenäisesti.

Yhdysvaltoihin jatkettiin tiivistä yhteydenpitoa, jossa voitiin välittää eurooppalaisia viestejä ja korostaa tarvetta tiiviille transatlanttiselle yhteistyölle ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla.

Rauhanvälitystoimintaa edistettiin eri foorumeilla (kuten YK, EU, Etyj, Afrikan Unioni) sekä vahvistettiin omaa kansallista rauhanvälityskapasiteettiamme. YK:n pääsihteerin nuorisoadustaja Jayathma Wickramanayake vieraili Suomessa huhtikuussa. Vierailun yhteydessä julkistettiin Suomen päätös laatia kansallinen toimintaohjelma Nuoret, rauha ja turvallisuus -päättöslauselman toimeenpanosta, tiettävästi ensimmäisenä maailmassa. Kesäkuussa Suomi isännöi menestyksekkäästi YK:n pääsihteerin rauhanvälityksen korkean tason neuvoo-antavan ryhmän kokouksen. Kyseessä oli ryhmän ensimmäinen kokous New Yorkin ulkopuolella. Ulkoministerin rauhanvälityksen erityisedustaja Jutta Urpilainen jatkoi toimintaansa ja edisti nuoriin, naisiin ja Afrikkaan liittyviä rauhanvälitysteemoja. Suomen suurimmat hankkeet olivat Myanmarissa ja Syyriassa.

Kriisinhallinta oli tärkeässä roolissa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Sotilaallisen kriisinhallinnan painopisteitä olivat Libanon, Irak ja Afganistan, siviilikriisinhallinnassa Ukraina sekä YK:n poliisitehtävät Afrikassa. Lähi-idässä Syyrian sisällissota jatkui ilman edistystä poliittisen ratkaisun saavuttamiseksi. Vaikka ISIL on kärsinyt merkittäviä tappioita Irakissa ja Syyriassa sekä menettänyt laajoja maa-alueita, jatkuu Irakin poliittinen tilanne epävakaana ja turvallisuustilanne vaihtelee alueittain. Jemen vajosi entistä synkempään humanitaariseen katastrofiin. Jemenin konfliktin ratkaisupyrkimyksissä otettiin vuoden lopussa vasta ensimmäisiä varovaisia askeleita. Myös Afganistanissa turvallisuustilanne jatkui heikkona. Ukrainan konfliktissa ei tapahtunut myönteistä kehitystä.

Ulkoministeriö jatkoi aktiivista toimintaansa talouskasvun ja työllisyyden tukemiseksi hallituksen tavoitteiden mukaisesti. Team Finland -yhteistyössä ulkoministeriö jatkoi edustustoverkoston ohjauksen ja ulkomaantoininnan tehostamista. Suomalaista elinkeinoelämää tuettiin muun muassa TF-vierailujen tehostamisella, asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotolla sekä markkinamahdollisuuksista viestimisen parantamisella. Vuonna 2018 toteutettiin 28 valtioneuvoston jäsenen johtamaa vienninedistämisvierailua eri puolille maailmaa. Näille vierailuille osallistui 643 yritysedustajaa.

Kauppapoliittisissa kysymyksissä ulkoministeriö toimi edelleen vapaan ja avoimen kaupan sekä yhteisten kansainvälisten sääntöjen ja kauppajärjestelmän edistämiseksi, vaikka vuosi 2018 oli haasteellinen sekä kansainväliselle järjestelmälle että osin myös EU:n kahdenvälisille kaupallis-taloudellisille suhteille kolmansien maiden kanssa. Maailmankauppajärjestö WTO:n toimintaan ja jatkonäkymiin liittyneistä ongelmista huolimatta ulkoministeriö tuki EU:n kautta uusien aiheiden, kuten sähköisen kaupan, mukaan ottamista neuvotteluihin ja oli mukana etsimässä ratkaisuja WTO:n kohtaamiin haasteisiin, kuten riitojenratkaisun valituselimen hankalaan tilanteeseen.

Suomen tavoitteet otettiin pääasiassa hyvin huomioon EU:n vapaakauppasopimusneuvotteluissa. Vuonna 2019 tulee voimaan EU:n kauppasopimukset Japanin ja Singaporen kanssa. Lisäksi Vietnam-sopimus odottaa lopullista hyväksyntää ja Meksikon kanssa on saatu aikaan poliittinen sopimus. EU jatkoi myös vapaakauppasopimusneuvotteluja Australian, Uuden-Seelannin, Mercosurin, Indonesian ja Chilen kanssa. EU:n ja Yhdysvaltain kesken kartoitettiin edellytyksiä aloittaa neuvottelut kauppasuhteen tiivistämisestä samalla, kun EU:n tavoitteena oli sitouttaa Yhdysvallat monenväliseen kauppajärjestelmään. Ulkoministeriö vaikutti aktiivisesti Iso-Britannian EU-eroprosessissa erosopimuksesta neuvoteltaessa ja keskusteluissa tulevasta suhteesta suomalaisen elinkeinoelämän tarpeiden huomioimiseksi.

Vientivalvonnassa ulkoministeriö saavutti asetetut tavoitteet hyvin, joskin mm. EU:n lainsäädäntötyö, kasvanut kauppa sekä teknologinen kehitys ja pakotteet lisäsivät työmäärää aiemmasta.

Ulkoministeriö jatkoi tukeaan monenkeskisen kauppaa tukevan kehitysyhteistyön keinoin kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden (LDC) kapasiteettia käydä kansainvälisiä kauppaneuvotteluja sekä hyötyä kansainvälisen kaupan mahdollisuuksista.

Kehityspolitiikan kunnianhimoinen ja kattava tulosraportti 2018 annettiin eduskunnalle pääministerin ilmoituksena 13. marraskuuta. Kehityspolitiikan painopisteiden globaali tilanne ja Suomen toteuttaman yhteistyön tulokset sekä arviot tuloksellisuuden onnistumisien ja haasteiden taustatekijöistä eri yhteistyömuodoissa kootaan raportissa havainnollisesti ensi kertaa yhteen.

Raportin mukaan Suomen kehityspolitiikka on saanut aikaan myönteistä kehitystä, joka edistää globaalia vakautta ja hyvinvointia. Kaikkein tuloksellisinta työ on ollut silloin, kun Suomen rahalliseen tukeen on yhdistynyt poliittinen vuoropuhelu, asiantuntemus ja vaikuttaminen. Suomi on onnistunut erityisesti sellaisilla aloilla, joilla se toimii keskeisimpien arvojensa pohjalta tasa-arvoa, osallisuutta ja syrjimättömyyttä edistäen.

Tulostiedon pohjalta esitetään, että Suomen on jatkossa järkevää keskittyä rajalliseen määrään johdonmukaisia teemoja ja toimintoja, huolehtia pitkäjänteisyydestä niin resurssien kuin painopisteiden osalta ja toimia arvopohjaisesti. Onnistunut kehityspolitiikka vaatii jatkuvaa uudistumista. Kehittämistarpeita nähdään konflikti- ja hauraissa tilanteissa toimimisessa, kehitysyhteistyön ja -rahoituksen uudistamisessa sekä kokonaisvaltaisessa yhteistyössä.

Naisten ja tyttöjen oikeudet ovat Suomelle kehityspoliittinen prioriteetti, jota edistetään läpileikkaavasti. Elokuussa julkaistun laajan evaluoinnin mukaan Suomi on antanut merkittävän panoksen naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseksi globaalilla tasolla.

Suomi osallistui vuoden aikana YK:n siirtolaisuus- ja pakolaisviitekehysten (Compacts) neuvotteluihin ja äänesti neuvottelutuloksen hyväksymisen puolesta YK:n yleiskokouksessa joulukuussa. Neuvotteluissa Suomen lähtökohta oli, että muuttoliikkeiden hallinta edellyttää tehokkaampaa yhteistyötä lähtö-, kauttakulku- ja vastaanottajamaiden välillä. Suomi vaikutti vuoden aikana muuttoliikkeiden takana oleviin syihin myös kehitysyhteistyöllä sekä EU:n kehityspolitiikan kautta.

Humanitaarisen avun tarpeet nousivat edellisvuoteen verrattuna. Haasteellisesta määrärahatilanteesta huolimatta Suomi myönsi vuonna 2018 humanitaarista apua 72,5 milj. euroa. Eniten tukea saivat YK:n pakolaisjärjestö UNHCR, Maailman ruokaohjelma WFP ja Punaisen Ristin kansainvälinen komitea ICRC. Suurimmat kohteet olivat Syyria, Etelä-Sudan ja Kongon demokraattinen tasavalta. Vammaisten henkilöiden aseman vahvistaminen humanitaarisessa avustustyössä pysyi Suomen vaikuttamistyön prioriteettina. YK:n puitteissa jatkui Suomen tuella vammaisohjeistuksen laatiminen humanitaarisia avustusjärjestöjä varten.

Ulkoministeriön työhyvinvoinnin parantamiseen kiinnitettiin vuoden aikana erityistä huomiota. Ministerien toimeksiannosta tilattiin selvitys siitä, miten epäasialliseen käytökseen ja häirintään liittyviä tapauksia voidaan paremmin ennaltaehkäistä ja selvittää.

Konsulipalvelujen kysyntä ja annettujen palvelujen määrä jatkoivat kasvuaan vuonna 2018. Yleisimpiä konsulipalveluja annettiin runsaalle 75 000 asiakkaalle.

1.2 VAIKUTTAVUUS JA TULOKSELLISUUS

Hallinnonalan tulostavoitteet vuodelle 2018 asetettiin hallitusohjelman ja siitä johdettujen hallinnonalan strategisten painopistealueiden pohjalta tehtäväkohtaisesti. Tulostavoitteet vahvistettiin hallinnonalan talousarvion toimeenpanoasiakirjassa helmikuussa 2018. Strategisten painopistealueiden toteutumisesta raportoidaan myös hallituksen vuosikertomuksessa yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden arviointitaulukossa.

Suomen ja suomalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen työskentelemällä Suomen, sen lähialueiden ja kansainvälisen turvallisuuden ja vakauden hyväksi

Vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus		
Tulostavoitteet vuodelle 2018	Vuoden 2018 tulostavoitteiden arviointi	Perustelut arviolle
<p>Toimitaan aktiivisesti EU:n yhtenäisyyden, toimintakyvyn ja arvopohjan vahvistamiseksi. Huomioidaan nämä päämäärät Suomen tulevan EU:n puheenjohtajuuden valmistelussa. Vaikutetaan EU:n ja Iso-Britannian tulevaan suhdekehitykseen Suomen intressien pohjalta. Kehitetään puolustusyhteistyön syventämistä sekä EU:ta globaalin yhteistyön puolustajana.</p>	<p>A: YUTP-kannanmuodostus on johdonmukaista, vaikuttavaa ja oikea-aikaista. EU-vaikuttamisosaamista on pystytty vahvistamaan. Yhteistyössä kumppaneiden kanssa on löydetty välineitä EU:n yhtenäisyyden ja toimintakyvyn parantamiseen.</p> <p>B: Em. kysymyksissä on toimittu aktiivisesti, mutta vaikutus ei ole täysin tyydyttävää.</p> <p>C: YUTP-kannanmuodostus ei ole johdonmukaista, eikä EU:n yhtenäisyyden hyväksi ole toimittu.</p> <p>A: Suomen EU-pj-kauden valmisteluita ja toteutusta on hyödynnetty täysimääräisesti em. tavoitteiden läpi viemiseen.</p> <p>B: Em. tavoitteilla on ollut vähäinen näkyvyys ja vaikutus pj-kaudella.</p> <p>C: Pj-kautta ei ole hyödynnetty Suomen tavoitteiden ajamiseen.</p> <p>A Suomi on pystynyt vaikuttamaan YUTP:aan tavoitteidensa edistämiseksi, ml. Brexit-prosessi.</p> <p>B Suomi on ollut aktiivinen, mutta vaikutus on jäänyt vähäiseksi.</p> <p>C Suomen aktiivisuus on ollut vähäistä eikä ole pystynyt vaikuttamaan.</p> <p>A: Suomi on edistänyt YTPP-agendaa laajasti ja aloitteellisesti.</p> <p>B: Suomen panos ja vaikutus YTPP-agendaan vähäistä</p> <p>C: Suomen rooli passiivinen, ei vaikutusta.</p> <p>A: EU toimii yhtenäisemmin ja on tukenut tuloksellisesti YK:ta.</p> <p>B: EU toimii kuten ennenkin, Suomi on ajoittain aktiivinen.</p> <p>C: EU:n yhtenäisyys on heikompaa eikä Suomi ole edistänyt sitä.</p>	<p>Suomi ajoi EU:n globaalistrategian toimeenpanossa EU-työn konkreettista vahvistamista keskeisillä aloilla. Strategian toimeenpano eteni kiitettävästi. Toisaalta EU:n yhtenäisyyden saavuttaminen erityisesti Lähi-idän aluetta koskevissa kysymyksissä oli erittäin haastavaa.</p> <p>EU:n kannanmuodostus on ollut vaikeaa seksuaali- ja lisääntymisterveydessä ja -oikeuksissa (SRHR) mikä on ajoittain heikentänyt EU:n yhtenäisyyttä. Suomi on kuitenkin säännöllisesti puolustanut yhteisiä arvoja.</p> <p>Suomi toimi EU-pj-kauden valmisteluissa johdonmukaisesti EU:n yhtenäisyyden, ulkoisen toimintakyvyn ja arvopohjan vahvistamiseksi mm. trio-ohjelman valmisteluissa sekä yhteistyössä instituutioiden kanssa.</p> <p>Suomi pystyi vaikuttamaan YUTP:aan ja sen vaikuttavuuden kehittämiseen neuvostossa sekä osana pienempiä maaryhmiä. Suomen korosti tarvetta sille, että EU säilyttää läheisen suhteen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa Iso-Britannian kanssa myös Brexitin jälkeen. Tämä tavoite on toteutumassa.</p> <p>EU:n kehityspolitiikan osalta Suomi on arvioinut Brexitin vaikutuksia ja tuonut esille Iso-Britannian roolin keskeisenä samannäköisenä maana.</p> <p>Ulkoministeriö on osallistunut EU:n pysyvän rakenteellisen yhteistyön instrumenttien valmisteluun ja tuottanut institutio-naalista ja valtiosopimusoikeudellista-osaamista Brexit-prosessiin.</p> <p>YTPP-agendaa on edistetty aktiivisesti mm. pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) toimeenpanossa, EU:n sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan kehittämisessä, rahoituskehysneuvotteluissa, EU-Nato -yhteistyössä sekä muissa YTPP-aiheissa. Suomi myötävaikuttanut aktiivisesti EU:n siviilikriisinhallintakompaktin valmisteluun.</p> <p>Suomi on edistänyt EU:n yhteistyön vahvistamista kansainvälisten järjestöjen kuten YK:n kanssa. Suomi on toiminut aktiivisesti EU:n rauhanvälitys- ja konfliktinehkäisykapasiteetin vahvistamiseksi sekä naisten ja nuorten osallistumisen lisäämiseksi rauhanprosesseissa.</p> <p>EU:n on asettanut monenkeskisen yhteistyön korkealle agendalla ja käynnistänyt YK:n kanssa mm. yhteisen Spotlight-rahaston sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja naisiin kohdistuvaan väkivaltaan vastaamisessa kehityspolitiikassa.</p>
<p>Syvennetään ja tiivistetään pohjoismaista ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittista yhteistyötä erityisesti Ruotsin kanssa.</p>	<p>A: Uusia konkreettisia yhteistyöaloja on syntynyt</p> <p>B: Yhteistyö on ennallaan</p> <p>C: Yhteistyö on vähentynyt.</p>	<p>Turvallisuuspoliittista yhteistyötä on syvennetty, samalla kun puolustusyhteistyötä on tiivistetty. Ruotsin kanssa on tiivistetty strategista ulkopoliittista dialogia.</p>

<p>Edistetään Itämeren alueen turvallisuutta, kestäväää kehitystä ja taloudellista kilpailukykyä.</p>		<p>Yhteistyö- ja koordinaatio Ruotsin sekä Pohjois- ja Baltian maiden kanssa YK-asioissa on jatkunut tiiviinä ja mm. virkamiesvaihtoa Ruotsin kanssa lisättiin.</p> <p>Kansallinen Itämeri-strategia jalkautettiin käytäntöön. Ulkoministeriö koordinoi kokonaisuutta ja kukin hallinnonala toteutti strategiaa omalta osaltaan. Ulkoministeriö koordinoi myös Suomen osallistumista EU:n Itämeri-strategian toimitaohjelman toteuttamiseen sekä edusti Suomea sen uudistamistyössä. Ulkoministeriö edisti Itämeren valtioiden neuvoston (CBSS) puitteissa eri toimijoiden välistä yhteistyötä. CBSS:n Viisaiden ryhmän raportti tarjoaa hyvän pohjan järjestön reformityölle.</p>
<p>Edistetään arktisen alueen vakautta sekä kestäväää taloudellista kehitystä yhteistyössä muiden valtioiden ja EU:n kanssa. Edistetään Arktisen neuvoston aseman vahvistamista ja Suomen kansallisten intressien huomioonottamista erityisesti Suomen puheenjohtajuuden (2017-2019) aikana.</p>	<p>A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut</p>	<p>Ulkoministeriön johdolla jatkettiin Arktisen neuvoston puheenjohtajuutta ja vietiin eteenpäin ohjelman kaikkia tavoitteita. Ulkoministerikokouksen valmisteluja jatkettiin.</p> <p>Ulkoministeriö on tukenut merioikeudellisella asiantuntemuksella arktisiin alueisiin liittyvissä kysymyksissä.</p>
<p>Tiivistetään yhteistyötä Naton kanssa, vahvistetaan kumppanuutta ja kehitetään dialogia turvallisuuspoliittisista kysymyksistä.</p>	<p>A: Yhteistyö Naton kanssa on tiivistä ja Suomi toteuttaa aktiivista kumppanuuspolitiikkaa B: Yhteistyöllä ei selkeitä tuloksia C: Yhteistyö on heikentynyt.</p>	<p>Suomi on jatkanut laaja-alaisen yhteistyön edistämistä Naton kanssa. Itämeren alueen turvallisuuspoliittisen yhteistyön lisäksi yhteistyötä on edistetty siviilivalmiuden ja asevalvonnan sektoreilla.</p> <p>Suomi on jatkanut poliittista dialogia Naton kanssa Brysselin 2019 huippukokouksessa ja eri ministerikokouksissa. Harjoitusyhteistyö Naton kanssa on tiivistä ml. CMX ja Naton TRJE18 -harjoitukset.</p>
<p>Kehitetään ja ylläpidetään transatlanttisia suhteita kaikilla politiikkasektoreilla ja tasolla. Toimitaan Yhdysvaltojen sitouttamiseksi Euroopan turvallisuuden ja vakauden sekä sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän säilyttämiseen.</p>	<p>A: Uusia konkreettisia yhteistyöaloja on syntynyt. B: Yhteistyö on ennaltaan. C: Yhteistyö on heikentynyt.</p> <p>A: Suomi on EU-keskusteluissa saanut näkyviin EU–USA-suhteen merkitystä relevanteilta osin ja edesauttanut EU:n yhteisiä viestejä USA:n suuntaan. B: Suomi on toiminut tavoitteen saavuttamiseksi johdonmukaisesti, mutta näkyvyyttä ym. kysymyksille ei ole saatu. C: Suomi ei ole tuonut näitä näkökulmia esiin johdonmukaisesti.</p>	<p>Suhteiden tiivistäminen oli laaja-alaista ja vastasi hyvin valtioneuvoston asettamaa painopistettä tiivistää suhteita. Yhtenä osoituksena suhteiden erinomaisesta tasosta oli kasvanut yhdysvaltalaiskiinnos tus Suomea kohtaan esimerkiksi kongressista suuntautuneiden vierailujen muodossa. Laaja-alaista transatlanttista turvallisuuspoliittista yhteistyötä on vahvistettu sekä tiiviin kahdenvälisen dialogin että EU:n ja Naton kautta; näin on tuettu myös kahdenvälisen puolustusyhteistyön syvenemistä.</p> <p>Dialogia käytiin ministeritason lisäksi virkamiestasolla esimerkiksi EU:n ja Yhdysvaltojen välisten suhteiden parantamiseksi, Nato-kumppanuuden syventämiseksi, puolustusyhteistyöstä, kauppapolitiikasta ja suomalaisosaamisesta mm. teknologioissa, arktisista asioista kahdenvälisesti ja Arktisen neuvoston puitteissa, Venäjän toimista ja hybridiuhkiin vastaamiseksi, asevalvonnasta, operaatioista sekä alueellisista kysymyksistä.</p> <p>Vaikutettiin EU:n kauppapoliittisen linjan muotoutumiseen ja pyrittiin varmistamaan EU:n yhtenäisyys. Kahdenvälisissä kontakteissa Yhdysvaltojen suuntaan on välitetty EU:n viestiä avoimen ja sääntöihin perustuvan kaupan tärkeydestä.</p> <p>Pakotteisiin liittyvää yhteistyötä Yhdysvaltojen kanssa on jatkettu kahdenvälisesti ja EU:n kautta. Suurvaltojen välinen kilpailu oli yhä enemmän esillä keskusteluissa niin Yhdysvaltoja kuin Eurooppaa-kin kiinnostavana teemana.</p>

<p>Tehdään Venäjä-politiikkaa koskevaa läheistä yhteistyötä EU:n jäsenmaiden, sen instituutioiden ja kolmansien maiden kanssa. Ylläpidetään kahdenvälisiä suhteita Venäjään kaikilla tasoilla.</p>	<p>A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut</p>	<p>Suomi edisti osaltaan Ukrainan konfliktin ratkaisupyrkimyksiä ja jatkoi kansallista tukeaan Ukrainan uudistuksille. Suomi teki töitä EU:n yhtenäisyyden säilymiseksi Venäjä-politiikassa. Kahdenvälisissä suhteissa ylläpidettiin valikoivaa kanssakäymistä Suomen etujen lähtökohdista.</p> <p>Ulkoministeriö on tuottanut oikeudellista osaamista EU:n Venäjä-politiikkaan ja Venäjää koskeviin kysymyksiin.</p> <p>Suomen ja Venäjän välinen rajankäynti saatettiin päätökseen.</p>
<p>Huomioidaan muuttoliikkeen hallinnan päämäärä läpileikkaavasti ja systemaattisesti EU-politiikan, kehityspolitiikan, YK-politiikan, kriisinhallinnan osa-alueilla sekä kahdenvälisten suhteiden kehittämisessä kolmansien maiden kanssa. Vahvistetaan tukea lähtö- ja kauttakulku-maille.</p>	<p>A: Suomen toiminta aktiivista ja tuloksellista. B: Toiminta rutiinomaista, vaikutus vähäistä. C: Toiminta passiivista, ei vaikutusta.</p>	<p>Tematiikka otettiin huomioon johdonmukaisesti yhteistyödialogissa, EU-politiikassa, rahoituksessa lähtö- ja kauttakulumaihin.</p> <p>Suomi on tukenut EU:n ulkosuhderahotusasetuksessa esitettyä joustovaraa äkillisiin kriiseihin varautumisesta mm. muuttoliike. Suomi on tuonut ministeritasolla esille tarvetta allokoida kehitysrahoitusta muuttoliikkeen perimmäisiin syihin. Suomi osallistui YK:n siirtolaisuus- ja pakolaisviitekehysten (compacts) neuvotteluihin ja äänesti neuvottelutuloksen hyväksymisen puolesta. Neuvotteluissa Suomen lähtökohta oli, että muuttoliikkeiden hallinta edellyttää tehokkaampaa yhteistyötä lähtö-, kauttakulku- ja vastaanottajamaiden välillä. Suomi vaikutti muuttoliikkeiden taustalla oleviin syihin myös kehitysyhteistyön avulla.</p> <p>Ulkoministeriö jatkoi myös Eurooppaan suuntaavan muuttoliikkeen lähtöalueille kohdistettua ja siellä toteutettavaa kansainvälistä viestintää. Erityisesti Irakiin painottuvassa viestinnässä käsiteltiin muun muassa paluumuuttoa, ihmiskuljetusta sekä terrorismin ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisyä. Afganistanissa välitetään realistista tietoa mahdollisuuksista saada turvapaikka sekä luodaan työllistymismahdollisuuksia erityisesti nuorille kehitysyhteistyön keinoin muuttoliikkeen hillitsemiseksi. Palautukset Afganistaniin ovat jatkuneet suunnitellusti.</p>
<p>Tuetaan EU:n itäisen ja eteläisen naapuruston taloudellisia ja poliittisia uudistuksia maiden vakauden ja resilienssin lisäämiseksi. Tuetaan Länsi-Balkanin maiden vakautta ja EU-lähentymistä. Tuetaan Turkin sitouttamista EU:n arvoihin, yhteistyöhön ja jäsenyysneuvotteluihin.</p>	<p>A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut</p>	<p>Suomi osallistui Euroopan naapuruuspolitiikan toimeenpanoon ja ENP:n turvallisuus pilarin kehittämiseen osana EU:n globaalistrategiaa. Suomi jatkoi itäisen kumppanuuden (IK) prioriteettien toimeenpanoa korostaen kumppanien yhteiskunnallisen kestävyuden vahvistamista, uudistusten jatkamista ja omistajuutta.</p> <p>Eteläisen naapuruston osalta jatkettiin MENA-strategian (2017 - 2020) toimeenpanoa suunnitellusti.</p> <p>Ulkoministeriö tuki laajentumispolitiikan jatkuvuutta ehdollisuus huomioon ottaen.</p> <p>Jäsenyysneuvottelujen jatkumista Turkin kanssa tuettiin; Turkin sisäinen kehityksessä ei kuitenkaan tapahtunut muutosta parempaan.</p>
<p>Kohdennetaan resursseja ja toimitaan aktiivisesti rauhanvälityksen ja konfliktineston alalla.</p>	<p>A: Rauhanvälitysresursseja on lisätty, tuloksia on saavutettu. B: Resurssit ovat ennallaan, toiminta ei ole laajentunut. C: Resursseja on vähennetty, eikä Suomi ole aktiivinen</p>	<p>Suomi on edistänyt rauhanvälitystoimintaa ja sen tukea eri foorumeilla (mm YK, EU, Etyj, AU) sekä on vahvistanut omaa kansallista rauhanvälityskapasiteettiaan.</p>

		<p>Resurssit eivät ole lisääntyneet mutta priorisoimalla tuloksia on saavutettu.</p> <p>Suomi on toiminut kokonaisvaltaisen lähestymistavan lujittamiseksi konfliktintressissä.</p> <p>Syyrian rauhanvälitystuki on jatkunut korkealla tasolla Syyria-Irak -strategian (2017 - 2020) mukaisesti, painopisteinä naiset ja inklusiivisuus. Myös Helsinki Policy Forumin toiminta ja kokoukset jatkuivat suunnitellusti samoin kuin AU:n rauhanvälityskapasiteetin tukihanke.</p>
<p>Kehitetään osallistumista kriisinhallintaan sekä siviili- että sotilasoperaatioissa ja edistetään kokonaisvaltaista lähestymistapaa.</p>	<p>A: Osallistuminen on laadullisesti ja määrällisesti oikealla tasolla. B: Osallistumistasossa on parantamisen varaa. C: Osallistumistasossa on huomattavaa parantamisen varaa.</p>	<p>Suomen osallistuminen kv. kriisinhallintaan toteutui suunnitellusti.</p> <p>Ulkoministeriö on antanut oikeudellista asiantuntemusta kriisinhallintaan liittyvään päätöksentekoon, ml. siviilikriisinhallintalain muutosprosessi.</p>
<p>Vahvistetaan kansainvälistä yhteistyötä ja turvallisuutta erityisesti hybridikysymyksissä (ml. informaatio- ja kybervaikuttaminen) ja terrorismin torjunnassa.</p>	<p>A: Suomen profiili hybridivaikuttamista ja kyberturvallisuutta koskevissa asioissa kasvanut. B: Suomen profiili ennallaan, vaikuttaminen vähäistä. C: Suomi ollut passiivinen.</p>	<p>Ulkoministeriöön perustettiin uusi hybridisuurlähtetietä tehtävä. Suomi edisti näkyvästi hybridivaikuttamisen liittävää työtä niin EU:ssa kuin muissa kansainvälisissä yhteyksissä. EU:ssa Suomi oli yksi aktiivisimpia maita ja laajemminkin Suomi on kansainvälisesti tunnettu ja arvostettu toimija hybridivaikuttamisen torjunnassa. Yhteistyötä jatkettiin Euroopan hybridivaikuttamisen torjunnan osaamiskeskukseen kanssa. Suomen profiili kasvoi aktiivisen toiminnan myötä.</p> <p>Ulkoministeriö jatkoi yhä aktiivisempaa vaikuttamista kansainvälisen kyberagenturan kehittämiseksi omien intressiensä pohjalta niin EU:ssa kuin keskeisissä kv.järjestöissä.</p> <p>Suomi osallistui aktiivisesti turvallisuuspolitiittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon Etyjissä profiloituen mm. asevalvontakysymyksissä (EU:n chef de file jäsennellyssä vuoropuhelussa). Suomella oli vahva asiantuntijapanostus Etyj-sihteeristössä sekä Ukrainan monitorointimissiossa.</p>
<p>Edistetään turvallisuutta asevalvonnan keinoin ja osallistutaan aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön Suomelle tärkeillä foorumeilla.</p>	<p>A: Suomen toiminta ydinuhkien torjunnassa ja ydinturvallisuuden vahvistamisessa sekä biologisten ja kemiallisten uhkien torjunnassa on aktiivista ja tuloksellista. B: Toiminta on ennallaan. C: Suomi on passiivinen.</p> <p>A: Osallistuminen NPT:n tarkastelu-prosessin 2017-2020 valmisteluun on proaktiivista ja poikkiallisuudella. B: Valmistelu on aktiivista, mutta rutiininomaista. C: valmistelu on passiivista eikä sillä ole vaikutusta.</p> <p>A: Suomen roolia hyödynnetään täysimääräisesti konkreettisissa yhteistyöhankkeissa kuten GP ja GICNT ja etsitään uusia yhteistyömuotoja. B: Suomen rooli on rutiininomainen. C: Suomen rooli on passiivinen, uusia hankkeita ei synny.</p> <p>A: Suomen osallistuminen on tavanomaisten aseiden valvontaan liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön aktiivista ja tietojen vaihto päivittäistä</p>	<p>Suomi osallistui aktiivisesti joukkotuhon aseiden leviämisen vastaiseen työhön sekä virallisilla YK- ja muilla monenkeskisillä foorumeilla että erilaisten kv. aloitteiden ja pienryhmien kautta, uutena ns. Pariisin kumppanuus ja EU-maiden strategisten kysymysten pienryhmä. Poliittista työtä tuki mittava hanketoiminta.</p> <p>Suomella oli aktiivinen ja rakentava rooli NPT-tarkasteluprosessissa. Kotimaisessa valmistelussa mukana ovat kattavasti kaikki keskeiset valtionhallinnon toimijat ja asiantuntijat (STUK). Vuoropuhelu järjestöjen kanssa on tiivistä.</p> <p>Suomi osallistui aktiivisesti GP:n toimintaan. Hanketoiminta jatkuu merkittävänä. GICNT:ssä Suomella on avainrooli aloitteen koordinaattorina 2017 - 2019. GICNT:n toimeenpanevan ryhmän kokous Helsingissä kesäkuussa oli tuloksekas ja GICNT:n toiminta on erittäin aktiivista.</p> <p>Suomen profiili asekauppaopimuksen toimeenpanossa ja pienasekysymyksissä jatkui korkeana. Suomi toimi ATT:n universalisaatiotyöryhmän puheenjohtajana</p>

	<p>B: Suomen rooli on rutiininomaista ja sen vaikutus on vähäistä. C: Suomella ei ole aktiivista roolia eikä sen toimilla ole vaikuttavuutta.</p>	<p>2017 - 2018 ja puheenjohtajan tukiryhmässä YK:n pienasetoimintaohjelman tarkastelussa. Suomi on ollut aloitteellinen autonomisia asejärjestelmiä koskevassa keskustelussa YK:ssa ja tehnyt tiivistä yhteistyötä samanmielisten maiden kanssa, mm. Viro.</p>
--	---	--

EU:n ulkoisen toiminnan vahvistaminen

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö muiden EU-jäsenmaiden sekä EU-instituutioiden kanssa oli tiivistä ja tuloksellista. Suomi on johdonmukaisesti edistänyt EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, ml. turvallisuus- ja puolustuspolitiikan sekä puolustusyhteistyön, kehittämistä, joka sai paljon huomiota vuonna 2018. Suomi osallistui aktiivisesti EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan vaikuttavuutta ja päätöksenteon kehittämistä koskevaan työhön.

Suomen ajama tavoite EU:n vahvistamisesta turvallisuuden tuottajana ja turvallisuusyhteisönä toteutui hyvin unionin ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian toimeenpanossa. Puolustuksen alalla käynnistyi joulukuussa 2017 hyväksytyn EU:n pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) toimeenpano, jonka puitteissa EU:ssa käynnistettiin 34 PRY-projektia. Loppuvuonna 2018 hyväksyttiin EU:n siviilikriisinhallinnan kehittämistä edistävä siviilikriisinhallintakompakti, jonka laatimisessa Suomi oli keskeisessä roolissa.

#HELSINKI2018

Yhdysvaltojen ja Venäjän presidentit tapasivat Helsingissä 16.7. Suomi tarttui mielellään molempien maiden tarjoamaan tilaisuuteen. Suomi on johdonmukaisesti edistänyt dialogia kansainvälisissä suhteissa ja Suomen näkökulmasta tapaaminen oli hyvä askel oikeaan suuntaan Venäjän ja Yhdysvaltojen välisen dialogin palauttamisessa. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö tapasi Yhdysvaltojen ja Venäjän presidentit erikseen ja myös ulkoministeri Timo Soini keskusteli vastinpariensä kanssa. Kokous antoi näin ollen Suomelle tilaisuuden viedä yhteiseurooppalaisia viestejä Yhdysvalloille ja Venäjälle etenkin monenvälisyyden merkityksestä sekä mahdollisuuden edistää esimerkiksi arktisissa asioissa aloitettua mustaa hiiltä koskien.

Kokous oli tärkeä Suomen maakuvatyölle. Kokouksen myötä Helsinkiin kohdistui merkittävä kansainvälinen huomio. Se antoi erinomaisen tilaisuuden esitellä Suomen vahvuuksia. Suomi valikoitui kokoontumispaijaksi maailman vakaimpana ja vapaimpana valtiona, uskottavana ja pragmaattisena kansainvälisenä toimijana, jolla on hyvä maine sekä luontevat ja toimivat suhteet Yhdysvaltoihin ja Venäjään. #HELSINKI2018-tapaamiseksi kutsuttua tapahtumaa seurasi Helsingissä ainakin 1600 median edustajaa. Ulkoministeriö vastasi keskeisistä mediajärjestelyistä, jotka pystytettiin kahden viikon varoitusajalla. Suomi ja Helsinki onnistuivat hyvin hyödyntämään hetkensä kansainvälisessä valokeilassa ja mediajärjestelyistä saatiin laajasti myönteistä palautetta. Seurantajaksolla 2.7. - 20.7.2018 kansainvälisiä digitaalisen uutismedian artikkeleita kertyi yhteensä yli 343 000 kappaletta ja niiden yhteenlaskettu potentiaalinen tavoitavuus on 342 miljardia näyttökertaa. Eniten artikkeleita julkaistiin Yhdysvalloissa, sitten Venäjällä ja Isossa-Britanniassa. Helsingin saama näkyvyys tapaamisesta oli laskennalliselta arvoltaan 3,2 miljardia euroa.

Tapahtuma oli poikkeuksellinen ponnistus myös protokollapalvelujen näkökulmasta etenkin lyhyen valmisteluajansa vuoksi. Kahden valtionpäämiehen ja kahden ulkoministerin välisten tapaamisten lisäksi järjestettiin tapaamiset myös Suomen ja kummankin maan päämiesten ja ulkoministereiden välillä. Tapahtuman järjestelyt onnistuivat haastavista lähtökohdista huolimatta erinomaisesti, mihin myötävaikutti hyvin harjaantunut henkilöstö – tehokas koneisto, jossa hierarkiat ovat matalia. Kontaktiverkostot tasavallan presidentin kansliaan, valtioneuvostoon, turvallisuusviranomaisiin, lentokenttäviranomaisiin, Helsingin kaupunkiin ja muihin tahoihin toimivat erinomaisesti. Ulkoministeriö sai lopulta kootuksi kahden suurvallan erityisvaatimuksia vastaavan kuljetuskoneiston, sekä pystyi koordinoimaan, valmistelemaan ja toteuttamaan erilliset vierailuohjelmat kaikille tahoille. Hanketta tuki myös se, että riittävästi vapaaehtoisvoimia pystyttiin rekrytoimaan yhteisen ponnistuksen tueksi.

Suomen puheenjohtajuus Arktisessa neuvostossa 2017 - 2019

Suomi jatkoi kaksivuotista puheenjohtajuuttaan Arktisessa neuvostossa (2017-2019) ja toimeenpani ohjelmaan valittuja prioriteetteja; ympäristönsuojelu, koulutus, meteorologinen yhteistyö ja viestintäyhteydet.

Kaikki kahdeksan jäsenmaata ja kuusi alkuperäiskansajärjestöä osallistuivat rakentavasti arktiseen yhteistyöhön. Toukokuussa järjestettävän ulkoministerikokouksen valmistelut aloitettiin ja ylläpidettiin valmiutta mahdollisen arktisen huippukokouksen järjestämiseksi.

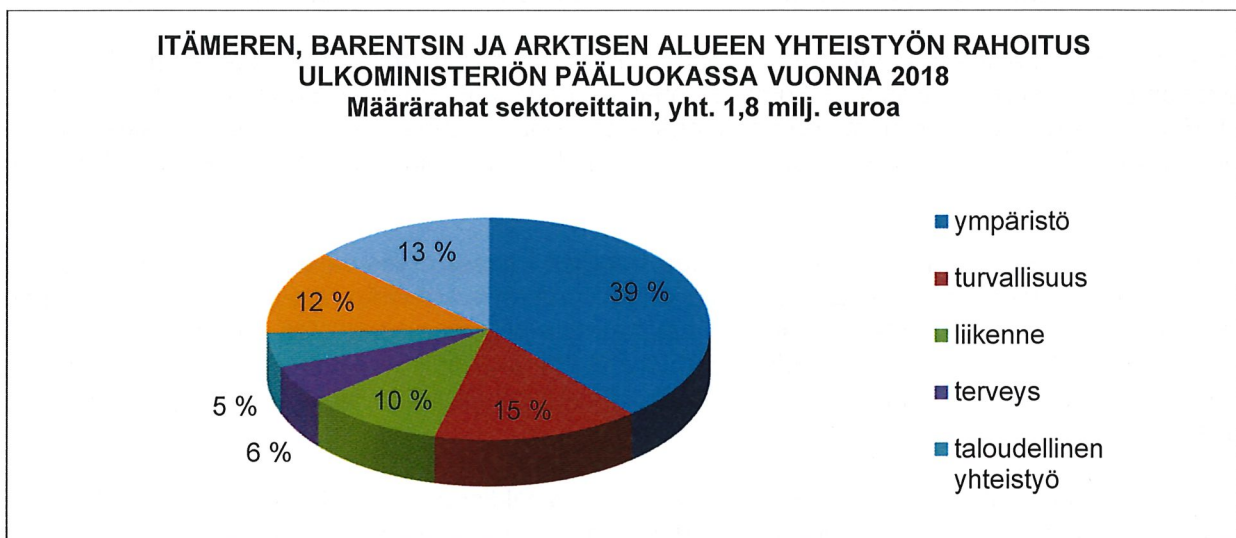
Suomen arktisen neuvoston puheenjohtajuutta hyödynnettiin myös vahvistamaan Suomen arktista maakuvaa. Ulkoministeriö hallinnoi Suomen puheenjohtajuuskauden hanketta, jossa Arktisen keskuksen toimesta luotiin englanninkielinen arktinen maakuvaportaali. Vuonna 2018 ArcticFinland.fi maakuvaportaalin kävijämäärä kasvoi 55 % ja myös ulkoministeriön virallisen arktisen Twitter-tilin (@FiArctic) seuraajamäärä on kasvanut selvästi.

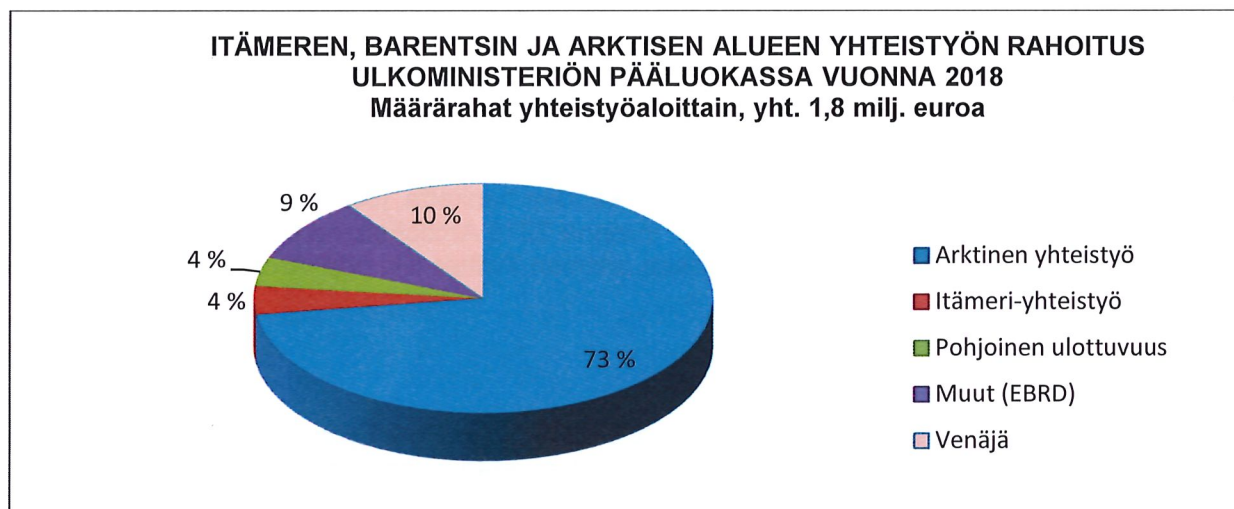
Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen vakautta edistettiin mm. alueellisen yhteistyön ja pohjoisen ulottuvuuden politiikan kautta. Suomi edisti yhteistyötä erityisesti mustan hiilen päästöjen vähentämiseksi arktisella alueella ml. Venäjän kanssa.

Vuonna 2018 suurin osa ulkoministeriön momentin 24.90.68 Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön määrärahojen rahoituksesta kohdistui arktiseen yhteistyöhön; suurimpina hankkeina Arktisen merellisen turvallisuuden yhteistyön kehittäminen, Musta hiili arktisella alueella ja merkitys suhteessa pölylähteisiin, Sää- ja jääpalvelut arktisilla alueilla sekä Suositukset hyvistä ympäristövaikutusten arviointikäytännöistä arktisilla alueilla.

Arktisen yhteistyön lisäksi määrärahasta rahoitettiin Itämeren alueen yhteistyötä, Pohjoisen ulottuvuuden politiikan yhteistyötä sekä Venäjä-yhteistyötä. Jälkimmäisen osalta merkittävin hanke on liikenne- ja viestintäministeriön hanke Sujuva digitaalinen Suomen ja Venäjän rajat ylittävä liikenne.

Venäjä ja Ukraina

EU:n ja Suomen Venäjä-suhdetta varjosti vuonna 2018 edelleen Venäjän rooli Ukrainan konfliktissa ja siitä johtuvat jännitteet kansainvälisissä suhteissa. Salisburyn kemikaali-isku sekä Venäjän sotilastiedustelun epäonnistunut kyberoperaatio OPCW:n päämajaan Haagissa heikensivät niin ikään EU:n ja Venäjän suhteiden parantamisen edellytyksiä. Suomi korosti tässä tilanteessa EU:n yhtenäisyyttä ja yhteiskuntiemme vahvistamista. Pakotteista pidettiin kiinni. Samalla Ukrainan tilanteen johdosta Suomi pyrki pitämään yllä vakaita ja toimivia kahdenvälisiä suhteita Venäjän kanssa EU:n yhteisten Venäjä-linjauksien pohjalta. Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yhteisesti sopimat kannat ohjasivat Suomen Venäjä-politiikkaa. Venäjään liittyvien toimien koordinaatiota tehostettiin edelleen.

Suomi teki läheistä yhteistyötä komission, Euroopan ulkosuhdehallinnon ja unionin jäsenmaiden kanssa edistääkseen EU:n Venäjä-politiikan jatkumista yhtenäisenä ja vaikuttavana. Suomi korosti eri yhteyksissä, että EU–Venäjä -suhteiden paraneminen edellyttää, että Venäjä noudattaa kansainvälisiä sitoumuksiaan. Suomen kannat EU:n puitteissa käytyihin Venäjä-politiikkakeskusteluihin linjasi hallituksen EU-ministerivaliokunta.

Samalla Suomi ylläpiti kahdenvälisiä vuoropuhelua Venäjän kanssa myös vaikeassa kansainvälisessä tilanteessa. Pohjoisen ulottuvuuden kumppanuuksien ja Suomen ja Venäjän raja-alueyhteistyöohjelmien (ENI CBC) kautta toteutettiin käytännönläheistä asiantuntija- ja hankeyhteistyötä. Suomalaisen liike-elämän toimintamahdollisuuksia tuettiin pakotepolitiikan puitteissa ja ulkoministeriö jatkoi vaikuttamista suomalaisyritysten toimintaedellytysten parantamiseksi Venäjällä sekä kahdenvälisesti että yhteistyössä EU:n komission kanssa.

Suomi painotti unionin yhtenäisyyden tärkeyttä Ukrainan konfliktissa ja korosti Minskin sopimuksen täyttämistä kaikilta osapuolilta ja tuki Normandia-ryhmän sekä Etyjin Minskin kontaktiryhmän työtä. Suomi jatkoi rahallista tukeaan ja asiantuntija-apuaan Etyjin tarkkailumissiolle ja EU:n siviilikriisinhallintaoperaatiolle. Suomi korosti EU:n ja Ukrainan välisen assosiaatiosopimuksen ja siihen kuuluvan vapaakauppasopimuksen (DCFTA) merkitystä sekä viisumivapauden antamista Ukrainalle sen täytettyä sovitut ehdot. Kansallinen tuki Ukrainan kehitykselle ja uudistuksille oli 7,4 milj. euroa vuonna 2018.

Transatlanttiset suhteet

Valtioneuvoston yhtenä painopisteenä on tiivistää suhteita Yhdysvaltojen kanssa laaja-alaisesti ja transatlanttiset suhteet on samalla yksi ulkoministerin viidestä prioriteetista ministeriössä. Suhteiden tiivistämisessä on onnistuttu hyvin. Näkyvin osoitus tästä on maiden välinen vierailuvaihto, jonka avulla on välitetty Suomen viestejä niin kahdenvälisesti kuin laajemmin EU:n kannalta oleellisista kysymyksistä liittyen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, kauppapolitiikkaan ja suomalaisosaamisen esittelyyn. Yhdysvaltojen ja Venäjän presidenttien tapaamisen yhteydessä Helsingissä heinäkuussa tasavallan presidentti Niinistö tapasi presidentti Trumpin ja ulkoministeri Soini ulkoministeri Pompeon. Pääministeri Sipilä tapasi varapresidentti

Pencen Washingtonissa marraskuussa. Ulkoministeri Soini vieraili Washingtonissa helmikuussa ja marraskuussa, jolloin tapasi jälleen vastinparinsa rakentaen siten jatkumoa ulkoministeritason yhteyksille. Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Mykkänen tapasi kauppaministeri Rossin Washingtonissa helmikuussa. Merkille pantavaa oli, että Yhdysvaltojen kongressista vierailtiin Suomessa kesällä useamman valtuuskunnan voimin. Yhdysvaltojen uusi suurlähettiläs Robert Pence jätti valtuuskirjeensä ja aloitti tehtävissään Helsingissä keväällä.

Kokonaisuudessaan vierailuvaihto Yhdysvaltojen kanssa oli paitsi tiivistä, myös laaja-alaista. Se kattoi virkamies- ja ministeritason vierailuja useammalta hallinnonalalta. Suomen kahdenvälisen suhteiden kannalta oli erityisen tärkeää, että puolustusyhteistyötä syvennettiin edelleen. Puolustusministeri Niinistö vieraili yhdessä Ruotsin puolustusministerin kanssa Washingtonissa toukokuussa ja allekirjoitti yhteisjulistuksen nk. kolmikantayhteistyöstä täydentämään aiemmin sovittuja Suomen kahdenvälisiä järjestelyjä. Koko vierailuvaihdon onnistumisen ja Suomen suhteiden hoidon kannalta oleellisessa roolissa oli Suomen Washingtonin suurlähetystö yhdessä pääkonsulaattien sekä kunniakonsuliverkoston kanssa. Onnistuneella toiminnalla pohjustettiin hyvin vuonna 2019 vietettävää Suomen ja Yhdysvaltojen välisten diplomaattisuhteiden sata-vuotisjuhluvuotta.

Aasia ja Latinalainen Amerikka

Suomen suhteet Aasian ja Oseanian maihin jatkoivat myönteistä kehitystään. Alueelle toteutettiin useita korkean tason vierailuja ja Team Finland -matkoja. Vietnamin siirtyminen kehitysyhteistyöstä laaja-alaisempaan yhteistyöhön eteni suunnitellusti. Pohjois-Korean suunnanmuutos ja huippukokoukset Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen kanssa avasivat lukkiutunutta asetelmaa. Suomi tuki osaltaan pyrkimyksiä Korean niemimaan jännitteiden lieventämiseksi. Kiinan heikentyvä ihmisoikeustilanne oli esillä niin kahden- kuin monenvälisissä yhteyksissä; samaan aikaan Kiina nousi Suomen neljänneksi tärkeimmäksi kauppakumppaniksi. Yhdysvaltojen ja Kiinan väliset jännitteet lisäsivät globaalia epävarmuutta.

Suomen yhteistyöpotentiaali Intian kanssa kasvoi usealla sektorilla allekirjoitettujen yhteistyöaloitteiden myötä. Suomi käynnisti mittavan rauhantuen ohjelman Myanmarissa ja Afganistanin kehitystä ja vakauttamista tuettiin Nordic + -ryhmän puheenjohtajan roolissa. Suomen tukema vesiohjelma Nepalissa sai kansainvälistä tunnustusta niin YK:lta kuin EU:lta.

Suomen suhteet useisiin Latinalaisen Amerikan ja Karibian maihin kehittyivät myönteisesti. Suomi osallistui aktiivisesti EU:n kauppa- ja yhteistyösopimusneuvotteluihin alueen maiden kanssa. Alueelle toteutettiin useita korkean tason Team Finland -matkoja sekä ulkoministeriö järjesti Karibian kunniakonsuleille kokouksen Team Finland -toiminnan edistämiseksi.

Afrikka ja Lähi-itä

Ulkoministeriö on jatkanut Suomen kahdenvälisen suhteiden ylläpitoa ja kehittämistä omalla maantieteellisellä alueellaan vierailuvaihdon, muun tavanomaisen diplomaattisen kanssakäymiseen, esim. kahdenväliset konsultaatiot, sekä kehitysyhteistyön toimeenpanon avulla.

Keskinäisriippuvuuksien maailmassa on yhä selvempää, että Afrikan ja Lähi-idän tapahtumilla voi olla suoria kerrannaisvaikutuksia myös Suomelle, vrt. ääriiliikkeiden leviäminen ja muuttoliikkeet. Hyvien kahdenvälisen suhteiden olemassaolo on edellytys keskusteluyhteydelle ja sille, että voidaan saavuttaa yhteistyötä edellyttävissä kysymyksissä molempia osapuolia tyydyttävä lopputulos. Afrikan ja Lähi-idän maissa hyvien poliittisten suhteiden olemassaolo on usein edellytys myös kaupallistaloudelliselle yhteistyölle. Näin ollen kahdenvälisen suhteiden kehittäminen edistää myös Suomen kaupallistaloudellisia intressejä.

Vuoden 2018 aikana lisähuomiota on kohdistettu erityisesti Afrikkaan mm. lisääntyneellä vierailuvaihdolla, päätöksellä Suomen läsnäolon vahvistamisesta Somaliassa sekä käynnistämällä työ Afrikan kunniakonsuliverkoston laajentamiseksi. Myös Irak-suhteiden hoitoa on vahvistettu ja vuoden aikana tehtiin päätös edustuston uudelleen avaamisesta Bagdadissa.

Ulkoministeriö on vaikuttanut muuttoliikkeen taustasyihin EU- ja globaaliprosesseissa sekä kehitysyhteistyön keinoin. Palautusjärjestelyjä on pyritty edistämään keskeisten lähtömaiden kanssa, erityisesti Irak ja

Somalia, tiiviissä yhteistyössä sisäministeriön kanssa ja osana laajempaa EU-rahoitteista hanketta on myös vahvistettu paluukysymysten hoitamista.

Yhteistyötä Business Finlandin ja kaikkien Team Finland -toimijoiden kanssa on kehitetty suunnittelussa ja toimeenpanotasolla. Alueen kehittyvissä talouksissa Team Finland -työn ja kehitysyhteistyön synergioihin on kiinnitetty lisääntyvässä määrin huomiota. Toiminnassa on otettu huomioon entistä enemmän EU-rahoituksen ja kansainvälisten rahoituslaitosten hyödyntäminen. Alueen maihin on toteutettu TF-matkoja Afrikan kehittyvien markkinoiden kasvavan merkityksen noustua keskusteluun Suomessa, Euroopassa ja globaalilla tasolla.

Rauhanvälitys

Rauhanvälitys säilyi yhtenä ulkopoliittikan painopistealueena. Suomi edisti tavoitteellisesti rauhanvälitystoimintaa ja sen tukea eri foorumeilla (kuten YK, EU, Etyj, AU) sekä vahvisti omaa kansallista rauhanvälityskapasiteettiaan. Kansanedustaja Jutta Urpilainen toimii ulkoministerin rauhanvälityksen erityisedustajana pääteemoinaan naiset, nuoret ja Afrikka. Presidentti Tarja Halonen kuuluu YK:n pääsihteerin nimittämään rauhanvälityksen korkean tason neuvoo-antavaan ryhmään.

Suomen aktiivinen toiminta eri rauhanvälityksen ystävärühmien kanssapuheenjohtajana tuki Suomen profiilia rauhanvälitystematiikassa. Suomi isännöi myös YK:n pääsihteerin rauhanvälityksen korkean tason ryhmän kokouksen Helsingissä kesäkuussa 2018. Osana aktiivista profiiliaan Suomi edisti myös uskonnottuomioivaa rauhanvälitystoimintaa muun muassa mahdollistamalla uskonnollisten johtajien vuoropuhelua. Ministeriössä käynnistettiin sisäinen selvitystyö, jonka yhtenä tavoitteena on lisätä Suomen rauhanvälitystoiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta tunnistetuilla vahvuusalueilla.

Kriisinhallinta

Suomi jatkoi hallitusohjelman mukaisesti aktiivista osallistumistaan kansainväliseen kriisinhallintaan. Loppuvuonna 2018 Suomi osallistui 9 sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon yhteensä noin 460 sotilaalla ja 20 siviilikriisinhallintaoperaatioon tai -toimintoon noin 120 asiantuntijalla. Eniten suomalaisia sotilaita oli Libanonissa (UNIFIL) ja Irakissa (OIR). Siviilikriisinhallinnassa suurin yksittäinen osallistuminen oli Ukrainassa.

Suomi jatkoi osallistumistaan YK:n UNIFIL-operaation ranskalaispataljoonaan 160 sotilaan jääkärikomppaniolla osana Suomen vastausta Ranskan marraskuun 2015 terrori-iskujen jälkeiseen avunpyyntöön. Vuoden aikana tehtiin päätös osallistumisen jatkamisesta ranskalaisessa reservipataljoonassa noin 200 sotilaalla vuoden 2019 alusta lähtien. Suomen osallistuminen UNIFIL-operaationirlantilais-suomalaisessa pataljoonassa 170 sotilaalla päättyi vuoden 2018 lopussa.

Osallistumista jatkettiin ISILin vastaisen koalition operaatioissa (Operation Inherent Resolve, OIR) turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa noin 100 sotilaalla. Suomen antama koulutus ja neuvonanto koski peshmerga-joukkojen lisäksi myös muita Irakin turvallisuusjoukkoja ja Pohjois-Irakin ohella myös muualla Irakissa. Koalition ISILin vastainen toiminta on kokonaisvaltaista ja kattaa sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan lisäksi vakauttamistoimet, vierastaistelijayhteistyön, ISILin rahoituskanavien katkaisun sekä vastaviestintäyhteistyön.

Suomi jatkoi osallistumista EU:n ihmiskuljetuksen vastaisessa Välimeren EUNAVFOR MED Sophia -operaatioissa enintään kymmenellä esikuntaupseerilla vuonna 2018. Vuoden aikana tehtiin päätös jatkaa osallistumista enintään kymmenellä esikuntaupseerilla vuoden 2019 loppuun. EU:ssa operaatiota koskevia keskusteluja leimasi erimielisyys siitä, mihin operaation mereltä pelastamat ihmiset sijoitetaan. Operaation mandaattia jatkettiin joulukuussa 2018 maaliskuun 2019 loppuun. Lisäksi Suomi osallistui alle kymmenellä sotilaalla EU:n kahteen sotilaalliseen koulutusoperaatioon Somaliassa (EUTM Somalia) ja Malissa (EUTM Mali).

Suomen osallistuminen YK:n UNDOF-operaatioon Golanilla päättyi. Osallistumista jatkettiin Malin MINUSMA-operaatioissa sekä Lähi-idän UNTSO-operaatioissa ja EUTM Somalia -koulutusoperaatioissa. Osallistumista Afganistanin turvallisuusrakenteiden ja -joukkojen strategisen tason koulutukseen, tukeen ja neuvonantoon keskittyvässä Naton Resolute Support -operaatioissa jatkettiin. Lisäksi jatkettiin osallistumista 20

sotilaalla Naton KFOR-operaatioon Kosovossa osana Nato-kumppanuuttaan ja transatlanttisia suhteita. KFOR-operaatio oli edelleen välttämätön alueen vakauden varmistajana.

Noin neljäsnes Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta keskittyi Ukrainaun. Suurin osa asiantuntijoista, hieman yli 20, toimi Etyjin monitorointimissiossa (SMM). Suomi osallistui vuoden aikana kaikkiin kymme-
neen EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioon osallistumistason nähin ollessa noin 40 asiantuntijan suuruinen. EU-operaatioista merkittäviä osallistumisia Suomella oli mm. Ukrainassa, Georgiassa, Somaliassa ja Pa-
lestiinalaisalueella. Palestiinalaisalueella toimivan EUPOL COPPS:issa oli suomalainen päällikkö. Suomi osallistui myös toimintansa aloittaneeseen Irakin turvallisuussektorin uudistamista tukevaan siviilikriisinhallintaoperaatioon, EUAM Iraqiin (European Union Advisory Mission Iraq) ja tuki sen vahvistamista. Lisäksi Suomi osallistuu Irakissa ISILin vastaisen koalition poliisikoulutuskomponenttiin 5 poliisilla.

Suomalaispoliisien osallistuminen YK-operaatioihin jatkui noin 20 poliisin tasolla. Poliisiasiantuntijat osallistuivat kuuteen YK-operaatioon, joista viisi on Afrikassa (Somalia, Mali, Etelä-Sudan) ja yksi Balkanilla (Kosovo). Suomi kuului osallistumisensa myötä merkittävimpien YK-poliiseja luovuttavien länsimaiden joukkoon.

Sotilaallinen kriisinhallinta					
Operaatiot			Htv		
2016	2017	2018	2016	2017	2017
14	11	9	505	523	508

Siviilikriisinhallinta					
Operaatiot			Htv		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
25	20	20	109	123	108

Hybridivaikuttaminen ja kyberturvallisuus

Suomen profiili hybridivaikuttamisen torjumiseksi ja kyberturvallisuuden edistämiseksi kansainvälisen yhteistyön kautta vahvistui. Ulkoministeriöön perustettiin uusi hybridisuurlähettilään tehtävä, joka auttaa luomaan Suomen kansainvälistä profiilia hybridiuhkien torjumisessa ja edistää yhteistyöstä Suomen eri viranomaisten kanssa. Kansainvälinen yhteistyö ja yhtenäisyys ovat tärkeitä hybridiuhkien torjumiseksi ja siihen

liittyvän sietokyvyn luomiseksi – ne auttoivat Suomea reagoimaan hybridi vaikuttamiseen myös vuonna 2018. EU:n, Naton ja näiden jäsenmaiden kohtaamiin hybridiuhkiin vastaamista tukeva Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskus on lyhyessä ajassa noussut näkyväksi kansainväliseksi toimijaksi.

Suomi jatkoi toimintaansa avoimen, turvallisen, vakaan ja rauhanomaisen kybertoimintaympäristön varmistamiseksi. Aktiivisen EU-vaikuttamisen ohella ulkoministeriö osallistui kansainvälisen ky-beryhteistyön kehittämiseen keskeisillä foorumeilla – etenkin YK:ssa, Etjyissä, NATOssa, EN:ssa ja OECD:ssa – tuoden esiin Suomen prioriteetteja. Ulkoministeriö jatkoi myös kansallisen yhteistyön ja vuoropuhelun vahvistamista kansainvälisen kyberagendan kysymyksissä.

Ulkoasiainhallinto edistää sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää

Vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus		
Tulostavoitteet vuodelle 2018	Vuoden 2018 tulostavoitteiden arviointi	Perustelut arviolle
Vahvistetaan Suomen toiminnalla sopimus pohjaista kansainvälistä järjestelmää ja kansainvälisen oikeuden noudattamista. Edistetään yleismaailmallisten arvojen ja kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista. Edistetään YK-järjestelmän parempaa toimintakykyä mm. eri reformeja tuemalla sekä avoimuuden, vastuullisuuden, yhteistyön ja hyvän hallinnon periaatteiden kautta. Annetaan aktiivinen tuki uudelle pääsihteerille em. toimissa.	A: YK on tehokkaampi ja Suomi on osallistunut aktiivisesti tehostamisprosessiin. B: YK on ennallaan ja Suomi osallistuu sattumanvaraisesti. C: YK toimii heikommin eikä hyvän hallinnon periaatetta kunnioiteta – Suomi ei ole osallistunut. A: Suomi on osallistunut aktiivisesti sopimus pohjaisen kansainvälisen järjestelmän ja kansainvälisen oikeuden noudattamisen vahvistamiseen B: Osallistuttu työhön asianmukaisesti C: Osallistuminen välttävää	Suomi toimi aktiivisesti monenvälisen yhteistyön ja kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän vahvistamiseksi tilanteessa, jossa nämä ovat yhä vahvemmin haastettuna. YK on monenvälisen yhteistyön keskiössä ja Suomi toimi järjestön uudistusten edistämiseksi ja toimeenpanemiseksi. Ulkoministeriö on osallistunut oikeudellisten kysymysten käsittelyyn YK:ssa sekä koordinoitunut Suomen osallistumista YK:n puitteissa käytäviin ns. BBNJ-sopimusneuvotteluihin (aavan meren biodiversiteetin säilyttäminen ja kestävä käyttö). Suomi on tukenut YK:n kansainvälisen oikeuden toimikunnan työtä miehitystilanteita koskevien ympäristövelvoitteiden määrittämiseksi. Euroopan ihmisoikeussopimus -järjestelmän pitkän aikavälin reformiin vaikutettiin EN:n ihmisoikeuksien johtokomiteassa ja sen reformityöryhmissä ja ns. Kööpenhaminan julistuksen neuvotteluissa.
Toimitaan EU:ssa unionin perussopimusten ja arvojen - kuten vapaus, kansainvalta, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen, oikeusvaltioperiaate - noudattamisen puolesta. Vaikutetaan aktiivisesti EU:n pakotepolitiikkaan.	A: Suomi on ollut aktiivinen ja johdonmukainen ja pystynyt vaikuttamaan siihen, että pakotteet ovat toimiva osa YUTP:aa kussakin kohdemaassa ja että pakotteet ovat tarkoituksenmukaisia. Suomi on pystynyt vaikuttamaan EU27:n pakotevalmisteluiden vahvistamiseen brexitin yhteydessä. B: Suomi on ollut melko aktiivinen, mutta ei ole pystynyt vaikuttamaan täysin haluamallaan tavalla. C: Suomi ei ole ollut aktiivinen eikä ole vaikuttanut pakotepolitiikan johdonmukaisuuteen.	Suomi on vaikuttanut aktiivisesti EU:n johdonmukaisen ja kohdennetun pakotepolitiikan jatkamiseen suhteessa Venäjään ja muihin pakotteiden kohteisiin sekä tahoihin. On edistetty EU:n liittymistä Euroopan ihmisoikeussopimukseen ja Istanbulin sopimukseen neuvoston perusoikeustyöryhmä FREMP:ssä.
Osallistutaan Maailman kauppajärjestön (WTO) toimintakyvyn kehittämiseen WTO:n neuvotteluagenda uudistamalla.	A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut	Toiminta on ollut jossain määrin tuloksellista ja Suomi on onnistunut osittain tavoitteiden edistämässä. Keskusteluja monenkeskisen järjestelmän mahdollisista uusista aiheista käyty, mutta eteneminen on vaisua. Suomi on kuitenkin vaikuttanut onnistuneesti EU:n prioriteettien ja tavoitteiden muodostamiseen WTO:n toimintakyvyn varmistamiseksi ja kehittämiseksi.
Edistetään kaikkein vakavimpiin kansainvälisiin rikoksiin liittyvän rankaisemattomuuden vähentämistä.	A: Toimittu aktiivisesti ja aloitteellisesti. B: Osallistuttu työhön asianmukaisesti. C: Osallistuminen välttävää.	Suomi on tukenut poliittisesti ja taloudellisesti rankaisemattomuutta vähentäviä hankkeita, erityisesti ICC:tä ja JRR-verkostoa. Suomi rahoitti Syyrian rankaisemattomuuden vastaista mekanisme (IIIM) ja osallistui poliittiseen kannanmuodostukseen Afrikka- ja Lähi-itä-kysymyksissä (esim. ICC:n osalta).

<p>Korostetaan sääntöpohjaisuutta kansainvälisen terrorismin vastaisessa toiminnassa sekä terrorismin taustasyihin puurtumista.</p>	<p>A: Toimittu aktiivisesti ja aloitteellisesti. B: Osallistuttu työhön asianmukaisesti. C: Osallistuminen välttävää.</p>	<p>Ulkoministeriö edisti Suomen oikeudellisia prioriteetteja kansainvälisessä terrorisminvastaisessa toiminnassa.</p>
---	---	---

Kansainvälinen oikeus

Erilaiset Venäjä- ja muihin pakotteisiin liittyvät toimet säädösvalmistelusta kansallisen täytäntöönpanoviranomaisen tehtäviin säilyivät runsaslukuisina. Kaikkein vakavimpia kansainvälisiä rikoksia koskevan rankaisemattomuuden vähentämistä edistettiin kokonaisvaltaisesti poliittisin ja taloudellisin toimin samoin kuin ICC:n ja MICT:n kanssa tehtävän sujuvan käytännön yhteistyön kautta. Samalla tuettiin joulukuussa 2016 hyväksytyllä YK:n yleiskokouksen päätöslausemalla perustetun Syyrian vastuuvollisuusmekanismin toiminnan käynnistymistä eri tavoin.

Suomi toimi kesään 2018 saakka johtokunnan puheenjohtajana Justice Rapid Response -verkostossa (JRR), joka tarjoaa asiantuntija-apua kaikkein vakavimpien kansainvälisten rikosten tutkinnassa, ja tuki sen toimintaa myös rahallisesti. Suurlähteiläs Marja Lehto toimii YK:n kansainvälisen oikeuden toimikunnan erityisraportoijana aiheesta ympäristönsuojelu aseellisissa konflikteissa. Neuvottelut YK:n merioikeusyleis-sopimuksen alaisesta uudesta biodiversiteettiä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla merialuilla koskevaasta sopimuksesta ja sitä koskevan EU:n kannan muodostus jatkuivat tiiviinä. Ulkoministeriö osallistui myös kansallisen terrorismintorjunnan strategian päivitystyöhön. Suomi vastasi vuonna 2018 Euroopan neuvoston kansainvälisen oikeuden komitean (CAHDI) puheenjohtajuudesta, mikä tarkoitti mm. komitean kokouksen järjestämistä Suomessa syyskuussa 2018. Ulkoministeriö vastasi myös kansallisten suojeluvastuuyhdyshenkilöiden maailmanlaajuisen verkoston kokouksen järjestämisestä Helsingissä kesäkuussa 2018.

Vuonna 2018 saatettiin Suomessa voimaan kaikkiaan 42 valtiosopimusta, joista 16 monenvälistä, 23 kahdenvälistä ja 1 Pohjoismaiden välillä sekä 2 järjestön (EN) kanssa tehtyä valtiosopimusta tai -sopimuksen muutosta. Vuoden 2018 aikana päätettiin sitoutumisesta 35 valtiosopimukseen tai sopimusmuutokseen. Kertomusvuonna kumottiin kaksi valtiosopimusta ja irtisanottiin yksi valtiosopimus.

EU-tuomioistuinasiat ja EU-rikkomusmenettelyt sekä ihmisoikeustuomioistuinasiat

EU-tuomioistuinasioissa Suomi osallistui 27 asian kirjalliseen ja 9 asian suulliseen käsittelyyn Euroopan unionin tuomioistuimessa vuonna 2018. Asiat koskivat mm. kansainvälistä suojelua, tietosuojaa, Euroopan keskuspankin toimia sekä unionin tekemiä kansainvälisiä sopimuksia. Vuonna 2018 Suomi vastasi 12 Euroopan komission rikkomusmenettelyssä Suomelle antamaan viralliseen huomautukseen ja perusteltuun lausuntoon.

Kansainvälisissä lainkäyttö- ja tutkintaelimissä Suomi antoi 27 vastinetta vireillä olevissa ihmisoikeusvalitusasioissa. Hallitukselle kommunikoitiin vastattavaksi 11 uutta ihmisoikeusvalitusta. EN:n ihmisoikeusvalvontaelimistä neljä teki Suomeen maavierailun. Suomi osallistui kahden uuden ihmisoikeussopimuksen valmisteluun, antoi kolme määräaikaisraporttia ihmisoikeussopimusten täytäntöönpanosta ja osallistui tuomioiden, päätösten ja loppupäätelmien täytäntöönpanoon ja niistä raportointiin. Suomi johti puoli vuotta EN:n ministerikomitean DH-työryhmää Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanosta. Lisäksi Suomi jatkoi vaikuttamista Euroopan ihmisoikeussopimus -järjestelmän pitkän aikavälin kehittämiseen ja järjesti pohjoismaisen työpajan YK:n sopimusvalvontaelinten vahvistamisen menettelyyn valmistautumiseksi.

Maailman kauppajärjestö WTO

Vuosi 2018 oli haasteellinen monenväliselle kauppajärjestelmälle ja sen keskuksena toimivalle Maailman kauppajärjestö WTO:lle. Kauppaprotektionismin nousu ja WTO-säännöistä piittaamaton toiminta (ml. yksipuoliset tullikorotukset) horjuttavat järjestelmää. Ulkoministeriö on silti edelleen EU:n kautta tukenut mm. uusien aiheiden ottamista mukaan neuvotteluihin WTO:ssa ja etsinyt aktiivisesti ratkaisuja sen hankalaan tilanteeseen, ml. WTO:n uudistamispyrkimysten kautta. Esimerkiksi sähköisen kaupan neuvotteluja koskevat tunnustelut ovat edenneet hyvin.

Ulkoasiainhallinto edistää Suomen kasvua tukevia avoimia taloussuhteita ja tukee suomalaisyritysten osallistumista kansainväliseen kauppaan ja arvoketjuihin

Vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus		
Tulostavoitteet vuodelle 2018	Vuoden 2018 tulostavoitteiden arviointi	Perustelut arviolle
Edistetään avointa taloudellista kanssakäymistä, yhteisistä säännöistä sopimista, kaupan ja investointien monen- ja useanvälistä vapauttamista sekä EU:n kauppasopimuksia. Panostetaan EU:n kauppasopimusten toimeenpanoon erityisesti suomalaisyritysten hyödyn näkökulmasta.	A: Suomen tavoitteita on sisällytetty EU:n prioriteetteihin, EU:n järjestelmä on säilynyt vapaata kauppaa tukevana. B: Toiminta on ollut jossain määrin tuloksellista. Suomi on onnistunut osittain omien tavoitteiden edistämässä ja sääntö- ja lainsäädäntöhankkeiden rajoitavien vaikutusten hillitsemisessä. C: Tavoitteita ei ole saavutettu. Suomen tavoitteita ei ole huomioitu ja uusia rajoitavia sääntöjä on tullut täysimääräisesti voimaan.	Suomen ajamia tavoitteita on huomioitu hyvin EU-kannoissa. EU-Japani -neuvottelut saatiin päätökseen ja sopimus tulee voimaan helmikuussa 2019. Myös EU-Singapore -sopimus tulee voimaan vuoden 2019 aikana. EU:n neuvottelut Australian ja Uuden-Seelannin kanssa ovat alkaneet positiivisesti ja myös mm. Mercosur- ja Meksiko-neuvotteluissa on edistytty. Suomi on ratifioinut EU-Kanada -sopimuksen kesällä 2018.
Vaikutetaan mahdolliseen siirtymäaika-järjestelyyn ja valmistaudutaan EU:n ja Ison-Britannian välisten kauppasopimusneuvottelujen aloittamiseen.	A: Suomen tavoitteiden ja kantojen oikea-aikainen määrittely ja vaikuttaminen neuvotteluihin sekä vuoropuhelu sidosryhmien kanssa. Suomen kannat saatu hyvin EU:n neuvottelupöytäkirjoihin. B: Edellinen toteutunut osittain. C: Edellinen ei ole toteutunut.	On vaikutettu tavoitteen mukaisesti muun muassa siirtymäkausijärjestelyihin kansainvälisten sopimusten osalta ja valmistauduttu asianmukaisesti neuvotteluihin EU:n ja Iso-Britannian tulevasta suhteesta. Varsinaisiin neuvotteluihin tulevasta suhteesta päästäneen etenemään vuoden 2019 aikana. Neuvottelut Iso-Britannian EU-erosopimuksesta on saatu päätökseen syksyllä 2018. Tämän jälkeen käynnistyivät toimet sopimuksen hyväksymiseksi EU:ssa ja Iso-Britanniassa.
Lisätään suunnitelmallisuutta ja johdonmukaisuutta Team Finland –toiminnassa maajohtajuus huomioiden sekä asiakasarvon tuottaminen yrityksille TF-toiminnan lähtökohtana. Tehostetaan UM:n ja Business Finlandin yhteistoimintaa. Kehitetään viestintää suomalaisille yrityksille mm. edustustojen palveluista, liiketoimintamahdollisuuksista ja kv. järjestöjen hankinnoista. Panostetaan myös kohdemaissa viestintään Suomen vahvuuksista kumppanina ja investointikohteena, ml. koulutustaso, vakaa toimintaympäristö ja kestävä kehityksen tavoitteisiin sitoutuminen, osana maakuva-työtä.	A: Ulkomaanverkoston yhteinen (UM-BF) resurssisuunnittelu käytössä, toiminnan seurantaan koskevat indikaattorit määriteltä ja TF-vierailuja koskeva uudistus vii-meistely. B: Edelliset toteutettu osittain. C: Edelliset eivät ole toteutuneet. A: Yrityspalvelujen määrä on ollut suuri ja asiakaspalaute on positiivista. B: Palvelujen määrä on ollut kohtalainen ja/tai asiakaspalaute on keskimääräistä. C: Palvelujen määrä on ollut vähäinen ja/tai palaute negatiivista. A: Kv. järjestöjen hankintojen TF palvelumallin pilotti on toimeenpantu onnistuneesti ja sen pohjalta saadaan aikaan toimiva palvelumalli B: Kv.järjestöjen hankintojen TF palvelumallin pilotointi onnistui osittain ja sen pohjalta saadaan aikaan palvelumalli C: Kv.järjestöjen hankintojen TF palvelumallin pilotointi epäonnistui eikä palvelumallia saatu viimeistelyä A: Koulutusvientitoiminta on aktiivista ja palaute positiivista. B: Toimintaa on kohtalaisesti. Palaute on keskimääräistä. C: Toimintaa on vähän. Palaute on negatiivista.	UM-BF yhteistoimintamalli ml. resurssisuunnittelu käytössä ja toimii hyvin. Toiminnan seurantaan koskevien indikaattoreista UM:n asiakaspalautejärjestelmä ja tulosperustainen raportointi käytössä. BF:n palvelumallin muutos vielä kesken, mikä hidastuttanut yhteisten indikaattoreiden määrittämistä. TF-vierailuja koskeva uudistus osittain valmis. TF-viestintän kehittämistyö jatkuu. Palvelujen määrä on ollut suuri ja asiakaspalaute on erittäin myönteistä. Syksyllä 2018 on sovittu eri toimijoiden roolituksista, työnjaosta ja vastuista kv. hankintojen pilotoinnissa. Pilotoinnin tuloksena tuotetaan kv. hankintojen palvelumalli. Palvelumallin onnistunut jalkauttaminen edellyttää riittäviä henkilöresursseja. Toiminta on aktiivista ja palaute on positiivista. Lisäksi OKM on sijoittanut edustustoihin neljä omaa knowledge-asiantuntijaa.
Tuetaan kehitysmaiden talouksien vahvistumista edistämällä työpaikkojen luomista ja kansainvälisiin arvoketjuihin integroimista sekä korostamalla yksityissektorin osallistumista sekä yritysvas-tuuta.	A: Suomen tukemat monenkeskiset yhteistyöohjelmat ovat tuloksellisia. Yrityksillä ja järjestöillä on paremmat edellytykset hyödyntää kehitysmaaliiketoiminnan instrumentteja. EU:n politiikka vastaa Suomen tavoitteita. B: Tuloksellisuus voidaan osittain kyseenalaistaa. C: Tavoitteet eivät toteudu.	Suomen tukemat hankkeet ovat yleisesti ottaen onnistuneet hyvin. Suomi on tukenut erityisesti köyhimpien kehitysmaiden kapasiteetin kehittymistä markkinaehtoisesta kaupasta hyötymiseksi ja integroimiseksi kv. arvoketjuihin.

Taloudelliset ulkosuhteet

Ulkoministeriö toimi EU-yhteistyössä talouskasvun ja työllisyyden tukemiseksi hallituksen tavoitteiden mukaisesti. Ministeriö jatkoi vapaan ja avoimen kaupan sekä yhteisten sääntöjen edistämistä ja tukemista. Tällä on pyritty varmistamaan elinkeinoelämän toimintaedellytykset, ja mahdollisuuksien mukaan parantaa niitä avaamalla vientimarkkinoita ja varmistamalla edellytykset tuonnille. Menneen vuoden kuluessa EU-Japani -neuvottelut saatiin päätökseen ja sopimus astuu voimaan helmikuussa 2019. EU-Singapore -sopimuksen voimaansaattamisessa on edetty ja sopimus tulee voimaan vuonna 2019. EU:n neuvottelut Australian ja Uuden-Seelannin kanssa ovat edenneet hyvin, ja myös mm. Mercosur- ja Meksiko-neuvotteluissa on edistytty. Suomi ratifioi syksystä 2017 pääosin sovelletun EU-Kanada -sopimuksen kesällä 2018.

Iso-Britannian EU-eroproessi erityisesti haaste sopia eron ehdoista, aiheutti vuoden 2018 kuluessa runsaasti työtä muiden ministeriöiden ohella myös ulkoministeriölle. Ministeriö vaikutti aktiivisesti muun muassa kansainvälisistä sopimusvelvoitteista ja EU:n ja Iso-Britannian tulevasta suhteesta käytävään keskusteluun.

Yhdysvaltain hallinnon käytännön toimintaan ja linjauksiin liittyvä epävarmuus heijastui edelleen kansainväliseen toimintaympäristöön, ja se on hidastanut eri prosesseja, myös mm. monen- ja useanvälisissä yhteyksissä. EU:n ja Yhdysvaltain välisiä ns. TTIP-kauppaneuvotteluja ei ole jatkettu syksyn 2016 jälkeen, mutta kesällä 2018 sovittiin, että osapuolet kartoittavat edellytyksiä neuvotella lähinnä teollisuustuotteiden tulleja ja eräitä sääntelyaiheita koskevasta sopimuksesta.

Kauppa- ja kehitys -toimintaan on panostettu hallitusohjelman mukaisesti, ja toiminnassaan ministeriö on tukenut myös hallitusohjelman linjaa oikeusvaltioperiaatteen ja syrjimättömään sääntelyyn liittyvien oikeuksien turvaamiseksi.

Ulkoministeriö on panostanut taloudellisten ulkosuhteiden alan teemoissa avoimuuteen. Tiedotusta eri muodoissaan on aktiivisesti jatkettu, kuten myös erilaisten sidosryhmätapaamisten ja avointen tilaisuuksien järjestämistä erilaisista ajankohtaisista aiheista.

Team Finland

Ulkoministeriö jatkoi Team Finland (TF) -palvelujen kehittämistä mm. tehostamalla edustustoverkoston ohjausta ja ulkomaantiimien toimintaa. Ulkoministeriön ja Business Finlandin (BF) -yhteistoimintamalli ja TF-ulkomaanverkoston resurssien vahvistaminen ovat yhtäältä parantaneet yhteistyötä ja toimintaedellytyksiä sekä toisaalta nostaneet työhön kohdistuvia odotuksia. TF-ulkomaanverkoston palvelumallin täsmentäminen, yhteisen asiakkuudenhallintajärjestelmän (kasvu CRM) asteittainen käyttöönotto, ulkomaantiimien vuosisuunnittelun ja tulosseurannan kehittäminen, koko ministeriön kattavan asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto, toiminnan tuloksellisuuteen liittyvät kannustimet, markkinamahdollisuuksien (ml. kansainvälisten järjestöjen hankinnat) välittämisen tehostaminen, TF-vierailujen tehokkuuden ja tuloksellisuuden parantaminen, uuden Team Finland johtoryhmän sekä sen työtä tukevan sihteeristön järjestäytyminen sekä tietoisuuden lisääminen ministeriön TF-palveluista yrityksille ja etujärjestöille ovat olleet kehittämistyön keskiössä.

TF-ulkomaanverkoston henkilöresurssien osalta jatkettiin ministeriön ja BF:n yhteisen resurssisuunnittelu- mekanismin kehittämistä ja toimeenpanoa, osallistuttiin BF:n vientikeskuksiin sijoitettavien uusien asiantuntijoiden kohentamiseen ja saatiin päätökseen 2019 alussa tehtävissään aloittavien ulkoministeriön kahdeksan erityisasiantuntijan (seitsemän edustustoihin ja yksi sekondeerattuna IFC:hen (International Finance Corporation) rekrytointi. Lisäksi osallistuttiin opetus- ja kulttuuriministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön vienninedistämisen asiantuntijoiden sijoittamiseen edustustoihin.

Ministeriö jatkoi edelleen sekä kaupan vapauttamisessa että TF-työssä panostamista hallituksen keskeisiin teemoihin, kuten mm. puhtaiden ratkaisujen edistämiseen ja digitalisaatioon sekä uuden teknologian tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Ulkoasiainhallinto työskentelee ihmisoikeuksien, tasa-arvon sekä demokratian vahvistamiseksi

Vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus		
Tulostavoitteet vuodelle 2018	Vuoden 2018 tulostavoitteiden arviointi	Perustelut arviolle
Edistetään johdonmukaisesti ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja demokratiaa ulkopoliittikan eri lohkoilla (turvallisuus-, kauppa ja kehityspolitiikka) osana kansainvälisen normatiivisen järjestelmän vahvistamista ja toimeenpanoa; EU:n ja universaaliin arvopohjaan perustuen sekä suomalaisen yhteiskuntamallin kokemuspohjalta.	A: Toiminta aktiivista ja tuloksellista. B: Toiminnassa parantamisen varaa. C: Toiminta ollut passiivista eikä vaikuttamismahdollisuuksia ole hyödynnetty.	Suomi on aktiivisesti edistänyt ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja demokratiaa osana turvallisuus- ja kehityspolitiikkaa. Ulkoministeriö vaikutti Euroopan ihmisoikeussopimus -järjestelmän pitkän aikavälin reformiin EN:n ihmisoikeuksien johtokomiteassa ja sen reformityöryhmissä ja ns. Kööpenhaminan julistuksen neuvotteiluissa. Ihmisoikeuksien painoarvoa osana kauppapolitiikkaa voi edelleen kehittää. Kehityspolitiikan tulosraportin mukaan Suomi edistää kehityspolitiikallaan tuloksellisesti ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja demokratiaa. Suomi on järjestelmällisesti tuonut esille sukupuolten tasa-arvon ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien edistämistä EU:n kehityspolitiikassa ja tulevassa ulkosuhderahoituksessa.
Toimitaan kansainvälisen ihmisoikeusnormiston puolustamiseksi ja edelleen kehittämiseksi eri foorumeilla (ml. YK, Etyj, EN) erityisesti EU:n kautta ja sen yhtenäisyyteen pyrkien. Hyödynnetään Suomen EN-puheenjohtajuus 2018-2019 ja YK:n ION-kampanjointi täysipainoisesti tavoitteen edistämiseksi.	A: Toiminta ollut näkyvää ja tuloksellista. B: Toimintaa on ollut, mutta tulokset vaatimattomia. C: Toimintaa ei ole ollut eikä vaikuttamaan ole pyritty.	Suomi on aktiivisesti ja säännönmukaisesti nostanut ihmisoikeuskysymyksiä esille EU-politiikassaan sekä kahdenettä monenvälisessä toiminnassaan. Marraskuussa 2018 alkaneen EN-pj-kauden pääpainopiste on ihmisoikeuksien, oikeusvaltion ja demokratian edistäminen. Suomi aloitti EN-puheenjohtajana aktiivisen diplomaattisen työn Venäjän EN-jäsenyyden säilyttämiseksi. EN:n ihmisoikeusstandardien tehokkaampaan täytäntöönpanoon vaikutettiin johtokomitean (CDDH) alaisissa temaattisissa työryhmissä (sosiaaliset oikeudet, muuttoliike, ilmaisunvapaus, kansalaisyhteiskunnan toimintatila). Ulkoministeriö tuki EU:n liittymistä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn ns. Istanbulin sopimukseen ja edisti EU:n sisäisten käytäntönsääntöjen laatimista EU:n perusoikeustyöryhmässä.
Tehostetaan työtä tyttöjen ja naisten oikeuksien ja helposti syrjäytyvien ryhmien aseman vahvistamiseksi sekä kahdenvälisesti että monenkeskisen työn kautta. Kasvatetaan edelleen sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävän kehitysyhteistyön määrää. Edistetään kauppa- ja kehityspolitiikan keinoin naisten taloudellista voimaannuttamista. Toimitaan tyttöjen ja naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseksi. Toimitaan naisten roolin ja omistajuuden lisäämiseksi rauhanprosesseissa, esim. uuden kansallisen 1325- toimintaohjelman kautta.	Sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävän kehitysyhteistyön osuus on A: vähintään 40% B: yli 37% C: alle 37% A: Suomi on YK:ssa edistänyt sukupuolinäkökulmaa. 1325-toimintaohjelmasta on kehittynyt konkreettinen väline. B: Tyttöjen ja naisten oikeuksien asemaa ja oikeuksia otetaan satunnaisesti esille, 1325-toimintaohjelmasta välitetään joskus. C: Suomi ei enää ota esille sukupuolinäkökulmaa. 1325-toimintaohjelmalla ei ole merkitystä.	Naisten ja tyttöjen oikeudet ovat Suomelle kehityspolitiittinen prioriteetti. Elokuussa julkaistun laajan evaluaation mukaan Suomi on antanut merkittävän panoksen naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseksi globaalilla tasolla. Kehityspolitiittinen toimikunta painotti kesäkuussa arvioreportissaan, että kehitysyhteistyöhön kuuluvan tasa-arvotyön painoarvon tulee näkyä nykyistä paremmin myös rahoituksen kohdentumisessa. Suomi on toiminut aktiivisesti naisten roolin ja omistajuuden lisäämiseksi rauhanprosesseissa mm osallistumalla EU:n 1325-linjauksen uudistamiseen. Suomen uusi 1325-toimintaohjelma lanseerattiin keväällä 2018.
Edistetään yhdenvertaisuutta, oikeusvaltioperiaatetta sekä vapaan kansalaisyhteiskunnan	A: Yhteistyö kansalaisyhteiskunnan kanssa on ollut tiivistä ja tuloksellista.	Suomen rahoittamat kansalaisjärjestöt ovat vahvistaneet sanan- sekä yhdistymis- ja kokoontumisvapauksia useissa

<p>teiskunnan toimintamahdollisuuksia demokratian perustekijöinä sekä kehityksen ja turvallisuuden edellytyksinä vaikuttaen näin myös muuttoliikkeen juurisyihin.</p>	<p>B: Yhteistyössä ja tuloksissa on parantamisen varaa. C: Yhteistyö on ollut vaatimatonta.</p> <p>A: Tuki ihmisoikeuspuolustajille tuloksellista. B: Ihmisoikeuspuolustajia tuettu jonkin verran, tulokset vaatimattomia. C: Ihmisoikeuspuolustajien toimintaa ei ole tuettu.</p>	<p>maissa. Suomen tukemien kansalaisjärjestöjen kautta on lisätty ihmisten tietoa oikeuksistaan, muutettu lainsäädäntöä sekä vahvistettu kansalaisyhteiskunnan kykyä ja valmiuksia edistää oikeuksiaan.</p> <p>Kansalaisyhteiskunnan kanssa on tehty aktiivisesti yhteistyötä ihmisoikeuskysymyksissä. Dialogi on hyvin vilkasta.</p> <p>Suomi tuki poliittisesti ja taloudellisesti ihmisoikeuspuolustajia. Suomi liittyi vuonna 2018 ihmisoikeuspuolustajien oikeuksia tukevan Lifeline-rahaston jäseneksi.</p>
---	---	---

Ihmisoikeudet

Suomi nosti säännönmukaisesti ihmisoikeudet esille monenvälisessä yhteistyössä sekä osana normaalia vuoropuhelua muiden maiden kanssa. Suomi jatkoi erityisesti naisten ja tyttöjen sekä erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden aseman ja oikeuksien painottamista. Kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja ihmisoikeuspuolustajien tukemista jatkettiin sekä taloudellisen tuen että poliittisen toiminnan kautta.

Suomi aloitti Euroopan neuvoston ministerikomitean puheenjohtajana 21. marraskuuta 2018. Puheenjohtajana Suomi luotsaa muun muassa uudistusprosessia, jossa tarkastellaan järjestön rakennetta, tehokkuutta ja toimintoja. Suomen ehdokkuutta YK:n ihmisoikeusneuvostoon kaudelle 2022 - 2024 koskevan kampanjan valmistelut käynnistettiin.

Ulkoasiainhallinto edistää Agenda 2030:n toimeenpanoa ja toimii ilmastonmuutoksen torjumiseksi

Vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus	Tulostavoitteet vuodelle 2018	Vuoden 2018 tulostavoitteiden arviointi	Perustelut arviolle
<p>Mytävävaikutetaan siihen, että Suomen ulkopoliittikka kaikilla osa-alueillaan edistää kestäväää kehitystä. Edistetään poikkiallinnollista johdonmukaisuutta ja koordinaatiota tämän tavoitteen tukemiseksi.</p>	<p>A: Koordinaatiota ja johdonmukaisuutta edistetty hyvin. B: Koordinaatiota ja johdonmukaisuutta edistetty kohtalaisesti. C: Koordinaatiota ja johdonmukaisuutta edistetty heikosti.</p>	<p>Suomi myötävaikuttii poikkiallinnollisen johdonmukaisuuden vahvistamiseksi esim kehitys- ja konfliktikysymysten osalta.</p>	
<p>Suunnataan kehitysyhteistyötä ja vaikuttamistyötä aiempaa vahvemmin kehityspoliittisen selonteon mukaisesti. Painopisteet, jotka edistävät osaltaan myös ulko- ja turvallisuus- poliittisen selonteon tavoitteita, ovat: naisten ja tyttöjen oikeudet; kehitysmaiden omien talouksien vahvistaminen työpaikkojen, elinkeinojen ja hyvinvoinnin lisäämiseksi; yhteiskuntien demokraattisuus ja toimintakyky sekä ruoan, veden ja energian saatavuus ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Kasvatetaan tukea vähiten kehittyneille maille sekä kyt- hankkeiden ihmisoikeusperustaisuutta. Kehitetään edelleen kehitysyhteistyön tulosohjauksen menettelytapoja ja tulosraportointia.</p>	<p>Suomen kehityspoliittikan painopisteiden osuus kehitysyhteistyön uusista rahoituspäätöksistä (ml. finanssisijoitukset) ja vaikuttamissuunnitelmien tavoitteista on A: yli 90% B: yli 80% C: alle 80%</p> <p>Vähiten kehittyneisiin maihin kohdennettujen maksatusten osuus BKTL:stä on A: yli 0,15% B: yli 0,14% C: alle 0,14%</p> <p>A: Eduskunnalle on laadittu laadukas ja kattava raportti kehityspoliittikan tuloksista B: Tulosraportille asetetut laatutavoitteet täyttyvät osin C: Tulosraporttia ei ole laadittu</p> <p>A: Aid Transparency Index vähintään hyvä taso (60-100 %). B: Aid Transparency Index välttävä taso (40-59 %). C: Aid Transparency Index ennallaan/laskenut (0-39 %).</p>	<p>Tilastotietojen mukaan Suomen kehityspoliittikan painopisteiden osuus kehitysyhteistyön uusista rahoituspäätöksistä ja vaikuttamissuunnitelmien tavoitteista on yli 80 %, mutta alle 90 %.</p> <p>N/A; valmistuu tilinpäätöksen antamisen jälkeen. Vuosina 2016 - 2017 taso on ollut 0,13 %.</p> <p>Kehityspoliittikan tulosraportti 2018 annettiin eduskunnalle pääministerin ilmoituksena marraskuussa 2018. Hallitus oli sitoutunut raportin laatimiseen kehityspoliittisessa selonteossa (2016). Kehityspoliittikan painopisteiden globaali tilanne ja Suomen toteuttaman yhteistyön tulokset sekä arviot tuloksellisuuden onnistumisien ja haasteiden taustatekijöistä eri yhteistyömuodoissa kootaan raportissa havainnollisesti ensi kertaa yhteen.</p> <p>Tilastotietojen mukaan Aid Transparency Index vuodelta 2018 on välttävällä tasolla.</p>	

<p>Edistetään kansainvälisten ilmastositomusten tavoitteiden saavuttamista normatiivisen työn, ml. EU:n ilmasto- ja energiadiplomatian kautta sekä rahoittamalla kehitysmaiden ilmastotoimia. Pidetään aktiivisesti esillä ilmastomuutoksen vaikutukset mm. konfliktien ja muuttoliikkeen taustatekijöinä.</p>	<p>A: Tavoitteita on edistetty vaikuttamalla aktiivisesti ja monipuolisesti eri foorumeilla, ml. vaikuttamalla EU:n ilmastopäätelmien sisältöön. B: Vaikuttamistyössä onnistuttu kohtuullisesti C: Vaikuttamistyötä ei ole tehty</p> <p>Rahoitus kehitysmaiden ilmastotoimille v. 2017 tasoon verrattuna on A: lisääntynyt B: pysynyt samana C: vähentynyt</p>	<p>Suomi vaikutti ilmastomuutoksen vaikutusten huomioimiseksi mm. konfliktien taustatekijöinä.</p> <p>Pariisin ilmastositomuksen ratifiointia ja ilmastotoimien merkitystä on systemaattisesti korostettu Venäjälle eri tapaamisissa.</p> <p>Tilinpäätöshetkellä käytettävissä olevien tietojen mukaan ilmastotoimien rahoitus kehitysmaalle on vähentynyt verrattuna vuoteen 2017.</p>
<p>Edistetään puhtaan teknologian ja vähähiilisen osaamisen vientiä ja kaupan vapauttamista, kiertotalouden ratkaisuja sekä innovaatioita ja investointeja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.</p>	<p>A: Toteutunut hyvin B: Toteutunut kohtalaisesti C: Toteutunut huonosti</p> <p>A: YK:n innovaatiolaboratorion (UNTIL) kiertotaloustoiminnot saatu käynnistettyä onnistuneesti B: UNTIL-toiminnot käynnistyneet osin C: UNTIL-toimintoja ei ole käynnistetty</p>	<p>Alueellisessa yhteistyössä on panostettu erityisesti ympäristö- ja ilmastokysymyksiin (musta hiili) kahden- ja monenvälisen yhteistyön kautta mm. Pohjoisen ulottuvuuden, EU-kontekstin ja Maailmanpankin puitteissa.</p> <p>Suomen laboratorion perustaminen julkistettiin Slushissa loppuvuonna 2017, mikä loi odotuksia toiminnan pikaisesta käynnistymisestä. Sijoituspaikaksi valittiin Espoon Otaniemi. Vaikka laboratorion työ pääsi osin liikkeelle jo alkusyksystä 2018 yhden väliaikaisen YK-virkamiehen voimin, ei YK saanut muun henkilöstön avainrekrytointeja päätökseen vielä vuoden 2018 aikana. Tämä koski myös UNTILin kiertotalousteeman teemajohtajan tehtävää. Tämä rajoitti toiminnan täysipainoista käynnistymistä. Rekrytoinnit oliaan kuitenkin saattamassa päätökseen alkuvuodesta 2019. Sovittiin väliaikaisesta järjestelystä UNTIL:in kytkemiseksi WIDER-instituutin isäntämaasopimuksen alle.</p>
<p>Hyödynnetään aktiivisesti Arktisen neuvoston puheenjohtajuutta Agenda 2030:n edistämiseksi.</p>	<p>A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut</p>	<p>Suomi toi ensimmäistä kertaa esille New Yorkissa YK:ssa Arktisen neuvoston puolella tehtävän työn kestävä kehityksen edistämiseksi. Arktinen toimintamalli (hallitukset, alkuperäiskansat, tiedeyhteisö) herätti kiinnostusta YK-puolella. Islanti tulee jatkamaan Arktisen neuvoston esitellyä YK:ssa.</p> <p>Suomi jatkoi Arktisessa neuvostossa Agenda 2030:n hyödyntämistä osana SAO-virkamieskomitean ja Kestävä kehityksen työryhmän (SDWG/SECEG) työtä.</p>
<p>Laajapohjaisella viestinnällä ja yhteistyöllä tuetaan hallituksen kehityspolitiikkaa ja tehdään Agenda 2030:n globaaleja tavoitteita tunnetuiksi sekä Suomessa että kansainvälisesti.</p>	<p>A: Tulostiedot saavuttaa aiotut yleisöt hyvin. B: Tulostiedot saavuttaa aiotut yleisöt kohtuullisesti. C: Tulostiedot ei tavoita aiotuja yleisöjä.</p>	<p>Eduskunnalle annetun kehityspolitiikan tulostiedot viestinnällinen valmistelu ja julkistaminen oli kehitysviestinnässä vuoden mittavin hanke. Kehityspolitiikan painopisteet ja Agenda 2030 määrittivät muuta ajankohtais- ja kansalaisviestintää sekä globaalikasvatusta. Kehityspolitiikan asiantuntijoiden viestintävalmiuden parantamiseen paneuduttiin työpajoissa, pistekoulutuksissa ja mediavalmennuksessa.</p> <p>Tulostiedot oli viestinnällisesti onnistunut ja siitä saatiin kiittävää sidosryhmäpalautetta. Raportilla oli kattava näkyvyys meidassa ja 100 tulosta -kokonaisuus ja tulostiedot olivat esillä sosiaalisessa mediassa koko vuoden laajasti.</p>

Kestävä kehitys

Valtioneuvoston helmikuussa 2017 eduskunnalle antama Agenda 2030 -selonteko muodostaa selkärangan kestävä kehityksen edistämiseksi ulkoministeriössä. Ministeriön 2017 ja 2018 vahvistetut strategiset painopisteet tukevat Agenda 2030 -toimeenpanotyön jalkauttamista koko hallinnonalalle. Agenda 2030:n toimeenpanoa ja ilmastonmuutoksen torjuntaa korostavan painopisteen kautta hallinnonalan toiminnalliset tavoitteet voidaan kytkeä selkeämmin Agenda2030:n tavoitteisiin. Suomen kestävä kehityksen politiikasta on laadinnassa POLKU2030 -selvitys, jossa Agenda 2030 täytäntöönpanoa arvioidaan myös ulkopoliittikan osalta.

EU:ssa Suomi myötävaikutti vuoden aikana siihen, että lokakuun Eurooppa neuvostossa saatiin vahva kirjaus EU:n ja jäsenmaiden sitoutumisesta Agenda 2030:een ja sen täytäntöönpanoon. Päätelmissä mainittiin myös komission nk. reflektiopaperi, joka liittyy Agenda 2030 täytäntöönpanoon EU:n sisäisessä ja ulkoisessa toiminnassa. Tätä paperia komissio ei tosin ole vielä toimittanut, vaikka alun perin sitä oli pyydetty 2018 puoleenväliin mennessä. Suomi on muistuttanut komissiota asian tärkeydestä neuvoston Agenda 2030 -työryhmässä. Suomi on toiminut aktiivisesti EU:ssa Agenda2030:n valtavirtaistamiseksi kaikkeen EU:n toimintaan.

YK:ssa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla Suomi on jatkanut määrätietoista osallistumista Agenda 2030:n globaalin seuranta- ja arviointijärjestelmän vahvistamiseen sekä vaikuttanut aktiivisesti YK:n tehokkaampaan tukeen jäsenmaille eli YK:n kehitysjärjestelmän reformiin. Suomen asemaa ja mainetta kestävä kehityksen edelläkävijänä on ylläpidetty ja entisestään vahvistettu.

Suomi järjesti Arktisen neuvoston arktisen sivutapahtuman osana YK:n kestävä kehityksen korkean tason viikkoa (HLFP) New Yorkissa heinäkuussa 2018. Pohjoismaiden Ministerineuvoston edellisenä vuonna hyväksymän Sukupolvi 2030 -ohjelman toteuttamista jatkettiin vuonna 2018.

Suomi on korostanut Pariisin ilmastopimuksen kunnianhimoisen toimeenpanon tärkeyttä sekä multiareenoilla että kahdenvälisessä diplomatiassaan. Vuoden aikana käynnistettiin ohjeen tekeminen ilmaston huomioimiseksi läpileikkaavasti kehityspolitiikassa. Sen myötä pyritään myös valtavirtaistamaan Pariisin sopimuksen kansalliset panokset kehityspolitiikan toimeenpanoon. Suomi kohdensi vuoden aikana rahoitusta kansainväliseen ilmastotyöhön, mutta esimerkiksi Maailmanlaajuisen ympäristörahasen (GEF) seitsemänsissä lisärahoitusneuvotteluissa Suomi tuki kuitenkin laski alle puoleen aiemmasta tasosta.

Suomi toimi aktiivisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien sekä sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi kaikessa ulko- ja turvallisuuspolitiikassaan, ml. tukemalla kansainvälisten toimijoiden työtä sekä vaikuttamistyön että resurssoinnin keinoin. Suomi vaikutti myös Agenda 2030:een sisältyvien ihmisoikeustavoitteiden toimeenpanoon ja jatkoi pitkäjänteistä tukeaan YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston maatason työlle sekä tuki toimiston pyrkimyksiä vahvistaa alueellista toimintaansa entisestään.

Suomi edisti kiertotalouden periaatteita ja ratkaisuja kauppakontekstissa, ympäristötuotteiden vientiä osana EU:n kauppasopimuksia ja toimi fossiilisten polttoaineiden tukien eliminoimiseksi kansainvälisellä tasolla. Suomi jatkoi kehitysmaiden tukemista kauppaa tukevan kehitysyhteistyön keinoin, jotta ne voisivat paremmin integroitua globaaleihin arvoketjuihin. Suomi jatkoi verotus ja kehitys -toimintaohjelman 2016 - 2019 mukaisesti tukea kehitysmaiden verotuskyvylle ja pääomapaon vastaisille toimille erityisesti Afrikassa, mm. tukemalla Afrikan verohallintojen foorumin (ATAF) työtä Afrikan äänenä kansainvälisiä verosääntöjä koskevissa neuvotteluissa.

YK:n teknologiainnovaatioiden laboratorion (UNTIL) avaaminen joulukuussa Suomeen on lupaava askel. Laboratorio edistää kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista innovaatioiden kautta. Se tuottaa skaalattavia digitaalisia ratkaisuja, jotka voidaan YK:n kautta tuoda kehitysmaiden käyttöön. Laboratorion toiminta nojaa kumppanuuksiin yritysten, yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa.

Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö

Kehityspolitiikan tulokset 2018 annettiin eduskunnalle pääministerin ilmoituksena 13.11.2018. Se julkistettiin sidosryhmätilaisuudessa 1.11.2018. Hallitus oli sitoutunut raportin laatimiseen kehityspoliittisessa selonteossa (2016). Kehityspolitiikan painopisteiden globaali tilanne ja Suomen toteuttaman yhteistyön tulokset sekä arviot tuloksellisuuden onnistumisien ja haasteiden taustatekijöistä eri yhteistyömuodoissa koetaan raportissa havainnollisesti ensi kertaa yhteen.

Raportin mukaan Suomen kehityspolitiikka on saanut aikaan myönteistä kehitystä, joka edistää globaalia vakautta ja hyvinvointia. Kaikkein tuloksellisinta työ on ollut silloin, kun Suomen rahalliseen tukeen on yhdistynyt poliittinen vuoropuhelu, asiantuntemus ja vaikuttaminen. Suomi on onnistunut erityisesti sellaisilla aloilla, joilla se toimii keskeisimpien arvojensa pohjalta tasa-arvoa, osallisuutta ja syrjimättömyyttä edistäen.

Tulostiedon pohjalta esitetään, että Suomen on jatkossa järkevää keskittyä rajalliseen määrään johdonmukaisia teemoja ja toimintoja, huolehtia pitkäjänteisyydestä niin resurssien kuin painopisteiden osalta ja toimia arvopohjaisesti. Onnistunut kehityspolitiikka vaatii jatkuvaa uudistumista. Kehittämistarpeita nähdään konflikti- ja haurassa tilanteissa toimimisessa, kehitysyhteistyön ja -rahoituksen uudistamisessa sekä kokonaisvaltaisessa yhteistyössä.

Naisten ja tyttöjen oikeudet ovat Suomelle kehityspoliittinen prioriteetti. Elokuussa julkaistun laajan evaluatation mukaan Suomi on antanut merkittävän panoksen naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseksi globaalilla tasolla. Kehityspoliittinen toimikunta painotti kesäkuuisessa arvioraportissaan, että kehitysyhteistyöhön kuuluvan tasa-arvotyön painoarvo tulee näkyä nykyistä paremmin myös rahoituksen kohdentumisessa.

Suomi osallistui vuoden aikana YK:n siirtolaisuus- ja pakolaisviitekehysten (compacts) neuvotteluihin ja äänesti neuvottelutuloksen hyväksymisen puolesta YK:n yleiskokouksessa joulukuussa. Neuvotteluissa Suomen lähtökohta oli, että muuttoliikkeiden hallinta edellyttää tehokkaampaa yhteistyötä lähtö-, kauttakulku- ja vastaanottajamaiden välillä. Suomi vaikutti vuoden aikana muuttoliikkeiden takana oleviin syihin myös kehitysyhteistyöllä sekä EU:n kehityspolitiikan kautta.

Vammaisten henkilöiden aseman vahvistaminen humanitaarisessa avustustyössä pysyi Suomen vaikuttamistyön prioriteettina. Suomi toimi kansainvälisen vammaisverkoston (Global Action on Disability, GLAD) vuosikokouksen isäntämaana tammi-helmikuun vaihteessa ja siirtyi syksyllä sen humanitaarisen avun työryhmän puheenjohtajaksi yhdessä Unicefin kanssa. YK:n puitteissa jatkui Suomen tuella vammaisohjeistuksen laatiminen humanitaarisia avustusrakenteita varten.

Kehitysrahoitus

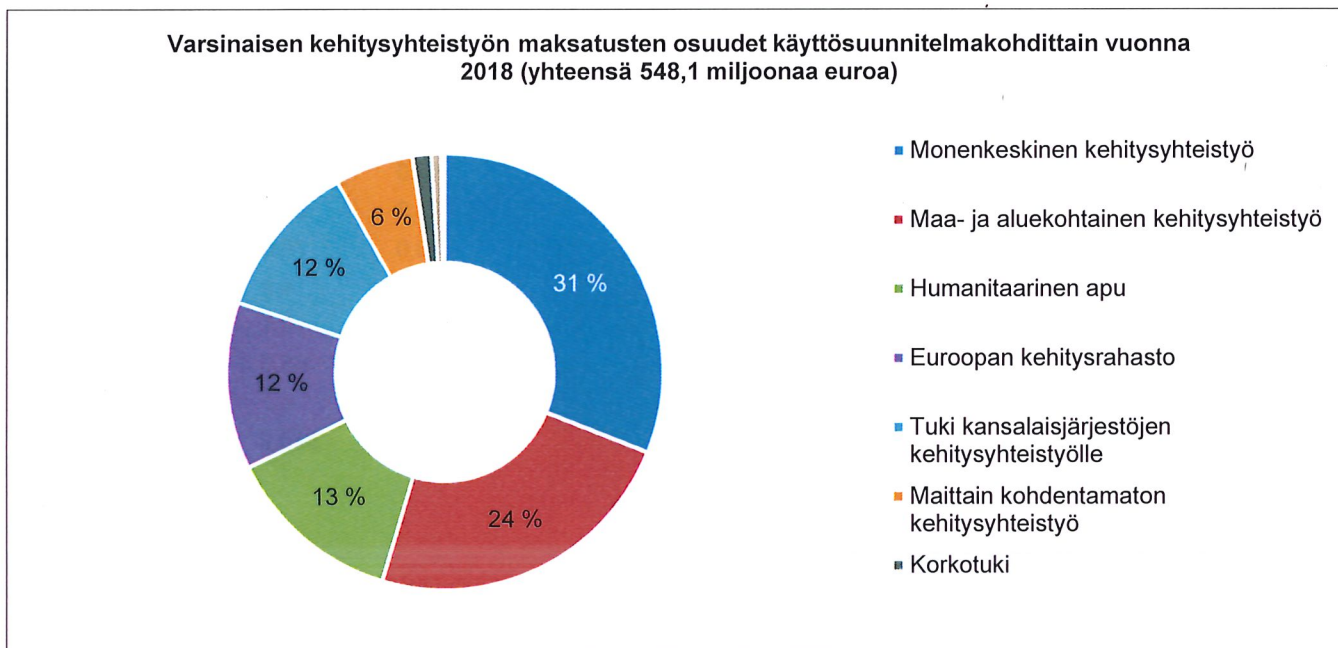
Kehitysyhteistyön maksatukset olivat ennakkotiedon mukaan vuonna 2018 yhteensä 823 milj. euroa, eli n. 0,34 % bruttokansantulosta. Varsinaisen kehitysyhteistyön osuus maksatuksista oli 537 milj. euroa. Suurimmat syyt maksatusten ennusteita alhaisempaan tasoon olivat kehitysyhteistyöksi katsottavien pakolaiskulttuurien odotettua pienempi määrä (46 milj. euroa) sekä se, että finanssisijoitusten osalta maksatukset jäivät toteutumatta vuonna 2018.

Humanitaarisen avun tarpeet nousivat edellisvuoteen verrattuna. Suomi myönsi vuonna 2018 humanitaarista apua 72,5 milj. euroa, verrattuna 81,2 milj. euroon vuonna 2017. Melkein puolet tästä summasta koostui yleisavustuksista. Eniten tukea saivat YK:n pakolaisjärjestö UNHCR, Maailman ruokaohjelma WFP ja Punaisen Ristin kansainvälinen komitea ICRC. Suurimmat kohteet olivat Syyria, Etelä-Sudan ja Kongon demokraattinen tasavalta.

Kehitysyhteistyön määrärahat käyttösuunnitelmakohdittain 2016 - 2018 pl. yhteistoimintahankkeet, milj. euroa			
	TA 2016	TA 2017	TA 2018
1. Varsinainen kehitysyhteistyö			
24.30.66.1 Monenkeskinen kehitysyhteistyö	119,3	153,4	170,8
24.30.66.2.1 Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	143,7	139,0	139,3
24.30.66.3 Euroopan kehitysrahasto	45,0	53,7	56,5
24.30.66.4 Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	35,9	33,5	33,0
24.30.66.5 Humanitaarinen apu	70,0	70,5	72,5
24.30.66.6 Kehitysyhteistyön suunnittelu, tukitoiminnot ja tiedotus	4,9	4,8	4,2
24.30.66.7 Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	2,3	2,1	1,9
24.30.66.8 Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö	65,0	65,0	65,0
24.30.66.9 Korkotuki	6,8	6,2	13,6
24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö yhteensä	492,8	528,2	556,7
2. Muu kehitysyhteistyö			
Muu kansainvälinen kehitysyhteistyö luvussa 24.30			
24.30.88 Finnfundin osakepääoman korottaminen	0,0	10,0	10,0
24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset	140,0	130,0	130,0
Ulkoministeriön hallinnonalan muilla momenteilla	139,5	198,0	193,2
Sisäministeriön hallinnonala	76,6	11,8	12,4
Valtiovarainministeriön hallinnonala	102,6	109,4	106,4
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	1,4	1,8	1,8
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	0,2	0,2	0,2
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	1,1	1,3	1,3
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	1,5	2,9	3,4
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	1,4	27,0	22,9
Ympäristöministeriön hallinnonala	0,5	0,7	0,5
Muu kehitysyhteistyö yhteensä	464,8	493,0	482,0
Kehitysyhteistyö yhteensä	957,6	1 021,2	1 038,8

Varsinaisen kehitysyhteistyön momentin maa- ja aluekohtaiset (24.30.66.2) maksatukset, MEUR					
2016		2017		2018	
Afganistan	22,91	Afganistan	14,48	Afganistan	15,14
Nepal	18,36	Nepal	13,75	Etiopia	10,51
Tansania	15,48	Mosambik	13,18	Nepal	9,31
Etiopia	13,75	Etiopia	12,60	Tansania	8,56
Mosambik	13,05	Turkki	12,49	Mosambik	8,30
Myanmar	10,66	Tansania	11,26	Turkki	6,27
Sambia	8,46	Myanmar	8,01	Myanmar	5,15
Turkki	8,16	Sambia	7,92	Somalia	5,08
Palestiinalaisalueet	8,00	Kenya	5,36	Irak	5,00
Kenia	7,03	Vietnam	5,32	Palestiinalaisalueet	4,05
Somalia	6,47	Somalia	4,58	Sambia	3,83
Vietnam	6,28	Palestiinalaisalueet	3,14	Libanon	3,13
Etelä-Sudan	6,00	Syyria	2,72	Vietnam	2,08
Irak	4,00	Laos	0,77	Kenia	1,82
Syyria	2,25	Kirgisia	0,73	Syyria	1,00

Kehitysyhteistyön maksatukset olivat virallisen ennakkotiedon mukaan vuonna 2018 yhteensä 852 milj. euroa, eli n. 0,35 % bruttokansantulosta. Varsinaisen kehitysyhteistyön osuus maksatuksista oli 537 milj. euroa. Muun kehitysyhteistyön kuten pakolaiskoulujen ja EU-budjettiosuuden määrät voivat poiketa ennusteista.

1.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Ulkoasiainhallinto palvelee

Vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus		
Tulostavoitteet vuodelle 2018	Vuoden 2018 tulostavoitteiden arviointi	Perustelut arviolle
Ulkoiset palvelut		
Vahvistetaan edustustojen roolia vinnedistämässä yhteisohjauksella ja maajohtaja-asemaan perustuen. Otetaan käyttöön uusia TF-toiminnan tehokkuuden ja tuloksellisuuden arvioinnin mittareita ja menetelmiä.	A: Ulkomaantimien TF-työn seurannan mittaamista kehitetty ja otettu käyttöön uusia mittaamisen välineitä B: Uusia mittaamisen välineitä ei ole otettu käyttöön C: Mittaristoa ei ole kehitetty. A: CRM on otettu onnistuneesti käyttöön. B: CRM on otettu käyttöön osittain. C: CRM:n käyttöönotto on viivästynyt.	Edustustojen TF-työn seurannassa on kehitetty ja otettu käyttöön uusia instrumentteja/mittareita. CRM kattaa useita toimijoita, minkä vuoksi käyttöönotto viivästyi. Pilotointi on alkanut, järjestelmä otettu osittain käyttöön ja koulutus käynnistynyt.
Edistetään hallituksen EU-tavoitteita palvelemalla kaikkia hallinnonaloja hyödyntäen edustustoverkkoa. Valmistaudutaan tulevaan EU-puheenjohtajuuskauteen. Tiivistetään yhteistyötä ns. triomaiden kanssa EU-puheenjohtajuuteen valmistauduttaessa. Edistetään EU-tietoutta ja keskustelua Suomessa.	A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut	EU-tiedouden edistäminen onnistui hyvin. Suomi vastasi Ranskan presidentti Macronin kansaiskeskustelualoitteeseen myönteisesti ja pääministerin johdolla järjestettiin "Puhutaan EU:sta" -keskustelutilaisuuksia. Ulkoministeriön oli tässä keskeinen rooli.
Koko ulkoasiainhallinto osallistuu aloitteellisesti ulkoasiainhallinnon strategisten painopisteiden mukaisiin julkisiin keskusteluihin. Suomen kantoja viestitään tehokkaasti ja suunnitelmallisemmin, myös ulkomaisille kohderyhmille.	Julkiseen keskusteluun osallistuvien hallinnonalan asiantuntijoiden joukko on A: Kasvanut B: Säilynyt ennallaan C: Muut kommentoivat	Ulkoministeriön virkamiesten aktiivisuus sosiaalisessa mediassa on lisääntynyt. Toimitetussa mediassa asiantuntijat ovat esiintyneet aiempaan tapaan. Ulkoministeriön virkamiehet luennoivat UM100-luennolla Helsingissä ja maakunnissa. Ulkoministeriön ministerit osallistuivat aktiivisesti omien vastuualueittensa keskustelutilaisuuksiin, vierailivat kouluilla ja esiintyivät SuomiAreenassa.
Edistetään suomalaisten asiantuntijoiden rekrytointia kansainvälisiin järjestöihin.	A: Lisää suomalaisia on onnistuttu saamaan kansainvälisiin järjestöihin.	Tukitoimia on tehostettu mm. järjestämällä haastattelukoulutusta, kehittämällä

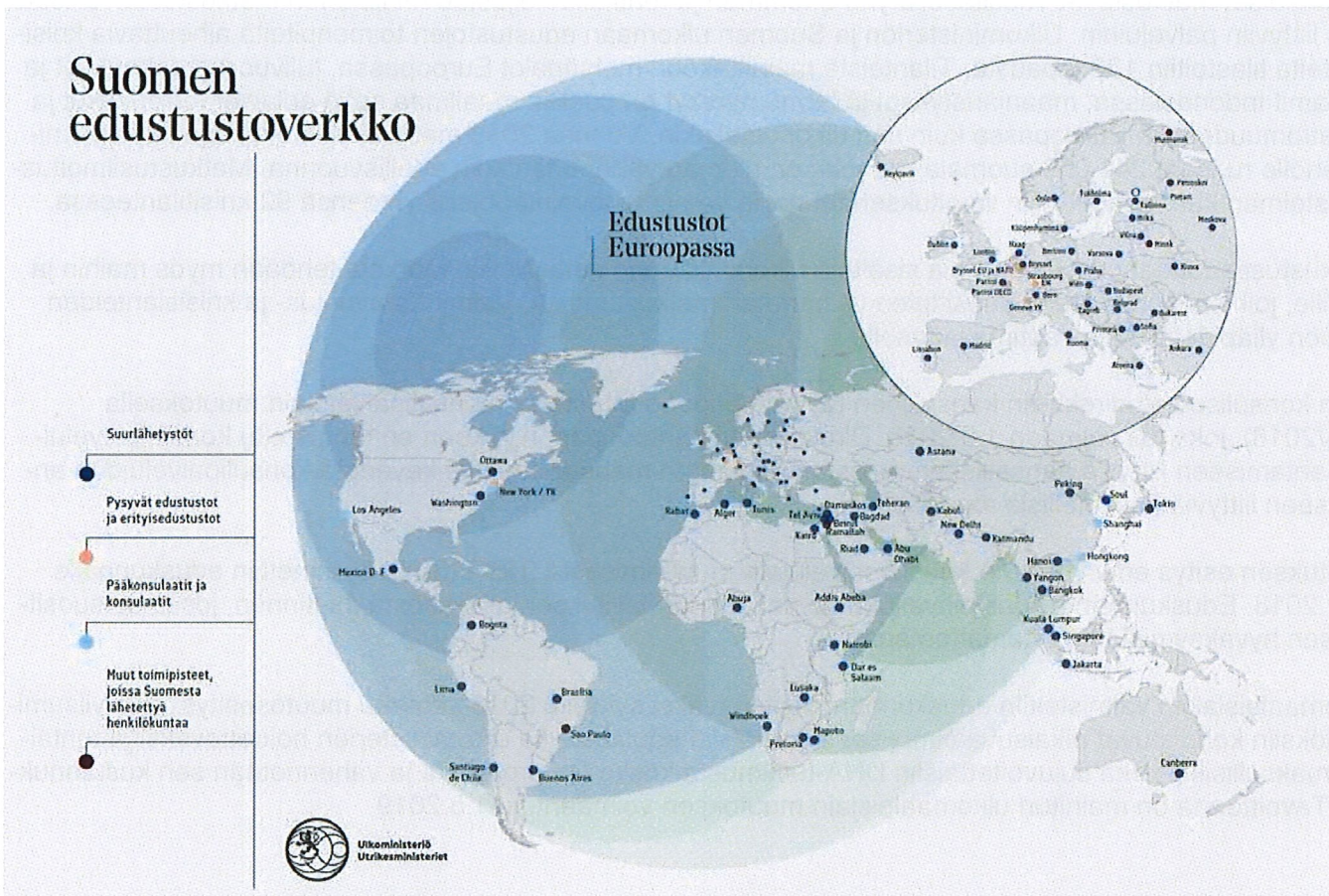
	<p>B: Tukitoimia on tehostettu, mutta suomalaisia on saman verran kun nyt. C: Suomalaisien määrä on laskenut, eivätkä rekrytointipyrkimykset ole tuottaneet tulosta.</p>	<p>tuen osoittamista sekä järjestämällä kv rekryjä hoitavan tiimin tehtävät uudelleen.</p>
<p>Kehitetään ulkoasiainhallinnon tarjoamia kansalaispalveluita ottamalla huomioon uudistettava kansalaispalvelulaki ja hallituksen turvapaikkapolitiittinen toimenpideohjelma. Kansalaispalveluista tehdään myönteinen kilpailutekijä sekä viimeistellään edustustoverkon maahantulo palveluiden järjestäminen TAMA-hankkeen mukaisesti sekä edistetään ulkoistamista. Samalla parannetaan toiminnan tuottavuutta digitalisaatiota hyödyntämällä.</p>	<p>A: Toteutunut täysin. B: Toteutunut osittain. C: Ei ole toteutunut.</p> <p>Hädänalaisten avustaminen ml. sairaus- ja kuolemantapausten hoitaminen sekä perheoikeudelliset asiat: tapausten hoitaminen aloitettu 24 h kuluessa sen tiedoksi saamisesta. A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut</p> <p>Tasokkaiden, kohdennettujen matkustus- turvallisuuspalveluiden tarjoaminen: A: Matkustustiedotteiden sisältö on päivitetty joka toinen kuukausi ja viimeistään 10 h kuluessa siitä, kun toimialueen turvallisuustilanteessa on tapahtunut muutos. Matkustusilmoituspalvelu on toiminut odotetun tehokkaasti. B: Matkustustiedotteiden päivittäminen on toteutunut osittain ajallaan. Matkustusilmoituspalvelu on toiminut suhteellisen hyvin. C: Matkustustiedotteiden päivittäminen on ollut puutteellista eikä matkustusilmoituspalvelu ole toiminut odotetusti.</p> <p>Toimintavalmiuden ylläpito kriisitilanteita varten: A: Ulkoasiainhallinnon toimintavalmiudet on saatu pidettyä yllä - kriisipäivystys tai tehostettu tilanneseuranta käynnistetään 1 h kuluessa tilanteen tiedoksi saamisesta; Konsulikommennuskuntien lähtövalmius / vastaanottaminen 4-6 tunnin kuluessa lähettämispäätöksestä. B: Toimintavalmiuksia pidetään yllä, mutta reagoit nopeus ja -tehokkuus ovat kärsineet. C: Toimintavalmiudet ovat selkeästi laskeneet.</p>	<p>Annettujen arvosanojen keskiarvo.</p> <p>Hädänalaisten avustaminen ja vaativien konsultitapausten hoito on pystytty aloittamaan asetettujen määräaikojen puitteissa.</p> <p>Edustustot ovat pääsääntöisesti päivittäneet matkustustiedotteita määräaikojen puitteissa. Matkustusilmoitusjärjestelmä on toiminut suhteellisen hyvin, mutta on ajoittain vaatinut kehittämistoimia.</p> <p>Ulkoministeriön kriisivalmiutta on pidetty yllä vaaditulla tasolla eri päivystysjärjestelyin. Ministeriöllä on valmius lähettää konsulikommennuskuntalaisia edustustojensa tueksi.</p>
<p>Kehitetään uusi kansallinen viisumijärjestelmä.</p>	<p>A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut</p>	<p>Uuden kansallisen järjestelmän kehitystyö on käynnistynyt suunnitellusti ja on aikataulussaan. Järjestelmän ensimmäisten moduulien käyttöönotto on aikataulutettu loppuvuodelle 2019.</p>
<p>Laajennetaan sähköistä paikkariippumatonta maahantuloasioiden käsittelyä ml. Kouvolan maahantuloasioiden palvelukeskuksessa.</p>	<p>A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut</p>	<p>Toteutunut täysin. Sähköistä paikkariippumatonta maahantuloasioiden käsittelyä laajennettiin vuonna 2018 Kiinaan suunnitelman mukaisesti.</p>
<p>Esitetään maakuviaviestinnässä Suomi länsimaiseen arvopohjaan nojaavana oikeusvaltiona ja tasa-arvoisena, dynaamisena pohjoismaisena hyvinvointivaltiona, jonka tärkein poliittinen viiteryhmä on Euroopan unioni.</p>	<p>Maakuvan muutostekijöihin on reagoitu A: aloitteellisesti ja ennakoiden B: neutraalisti, hiljaisiin signaaleihin reagoiden C: jälkijättöisesti</p> <p>Maakuvatyön perusnarratiivi, vuosittaiset painopisteet ja tärkeimmät työkalut on omaksuttu edustustojen maakuvatyössä A: hyvin B: kohtalaisesti C: heikosti</p>	<p>Maakuvatyön strategiaan ja perusvahvuuksiin perustuen jatkettiin työtä ja pömittiin aloitteellisesti ja ennakoiden teemoja joita on tärkeä nostaa esille, kuten esim. yhdenvertaisuus.</p> <p>Yleisesti ottaen tavoitteessa on onnistuttu hyvin, mutta parannettavaakin on mm. perustyökalujen paremmassa hyödyntämisessä.</p>
<p>Toteutetaan UM100 -hankkeet resurssitehokkaasti ja tavalla, joka tukee ulkoasiainhallinnon työtä ja tavoitteita.</p>	<p>Kansalaisten käsitys ulkoasiainhallinnossa tehtävästä työstä on A: Merkittävästi laajentunut B: Jonkin verran selkiytynyt C: Yhtä salaperäistä kuin ennenkin</p>	<p>Työtä Suomen ja suomalaisten hyväksi - viesti tavoitti enemmän suomalaisia kuin normaalivuonna, koska viestintää tehtiin normaalia laajemmalla paletilla: näyttelytoiminnalla, luontotilaisuuksilla Helsingissä ja maakunnissa, sidosryhmäkeskusteluilla maakunnissa, podcasteilla, minivideoilla, edustustojen ja arkistojen</p>

	<p>UM100 -hankkeessa onnistutaan osallistamaan koko ulkoasiainhallinto oman ministeriön myönteisen ja realistisen työnantajakuvan/brändin edistämiseen</p> <p>A: laajapohjaisesti B: kohtalaisesti C: tuskin ollenkaan</p>	<p>verkkosivustolla sekä mm. ulkoministeriön pääarakennuksen värivalaisulla.</p> <p>Kymmenillä luennoilla saadun välittömän palautteen, sidosryhmätapaamisten ja kansalaiskyselyn tulosten perusteella voidaan todeta, että kansalaisilla on melko hyvä käsitys ministeriön perustehtävästä ja palveluista.</p> <p>Luennoitsijoiksi saatiin kohtalaisen hyvin asiaintuntijoita ministeriöstä. Tavoitteen toteutumiseen saattoi vaikuttaa se, että ulkoministeriö oli julkisuudessa melko negatiivisessa valossa häirintätapausten takia. Toisaalta Trump-Putin -tapaamisen onnistuminen vahvisti ministeriön julkista kuvaa.</p>
<p>Saatetaan ulkoasiainhallinnon verkkosivu-uudistus päätökseen. Julkaistaan uudistettu ministeriön verkkosivusto ja maasivusto. Otetaan käyttöön ulkoministeriön uusi visuaalinen ilme.</p>	<p>Ministeriön verkkosivustouudistus on</p> <p>A: toteutunut suunnitelmien mukaan B: toteutunut pääosin suunnitelmien mukaan C: jäänyt toteuttamatta tai toteutunut toisin kuin suunniteltu</p> <p>Maasivusto on</p> <p>A: toteutunut suunnitelmien mukaan B: toteutunut pääosin suunnitelmien mukaan C: jäänyt toteuttamatta tai toteutunut toisin kuin suunniteltu</p> <p>VISU on toteuttanut sille asetetut tavoitteet</p> <p>A: hyvin B: kohtalaisesti C: huonosti</p>	<p>Uudistus toteutui suunnitellusti.</p> <p>"Maasivuston" eli edustustojen verkkosivut korvaavan "Suomi ulkomailla" sivuston pilottivaihe käynnistyi vasta syksyllä 2018; pilottivaiheessa on valmisteltu sivustojen rakentamista keväällä 2019.</p> <p>Ulkoministeriön uusi visuaalinen ilme otettiin käyttöön tammikuussa 2018. Sitä on kiiteltä niin talon sisällä kuin ulkopuolellakin. Uudistus on huomioitu myös graafisen alan kilpailuissa.</p>
<p>Sisäiset palvelut</p>		
<p>Kehitetään jatkuvasti ulkoasiainhallintoa toimeenpanemalla Suomen edustautumisen tavat ja mallit -hankkeen (TAMA) linjauksia.</p>	<p>A: TAMA-hankkeen esityksiä on pantu toimeen suunnitellun aikataulun mukaisesti. B: Aikataulussa on myöhästetty. C: Esityksiä ei ole pantu toimeen.</p>	<p>TAMA-hankkeen esityksiä pantiin toimeen suunnitellun aikataulun mukaisesti.</p>
<p>Toimeenpannaan kehitysyhteistyön toimintatapahankkeessa päätetyt uudistukset hallinnollisten menettelyjen keventämiseksi.</p>	<p>Kyt-hallinnon käytännöt selkeät ja tehokkaat</p> <p>A: tilanne parantunut B: tilanne ennallaan C: tilanne huonontunut</p>	<p>Kehitysyhteistyön toimintatapahankkeen valmisteluvaihe saatiin päätökseen keväällä 2018. Päätettyjen uudistusten valmistelu käynnissä, mutta vaikutukset käytännön toimintaan eivät vielä näkyvissä.</p>
<p>Jatketaan kehitystyötä turvallisen tiedonvälityksen ja turvaluokitellun tiedon hallinnan parantamiseksi, asianhallinta sekä hallinnonala- että valtioneuvostotasolla; syvennetään yhteistyötä VNK/VNHY:n ja Valtorin kanssa.</p>	<p>A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut</p> <p>A: Yhteistyö VNHY:n kanssa toimii. B: Yhteistyö ei toimi kaikilta osin. C: Yhteistyö ei toimi.</p>	<p>Uuden kansallisen STII- ja EU-C -tason järjestelmän käyttöönotto on meneillään suunnitellusti ja vanha järjestelmä korvataan kesäkuuhun mennessä. Lisäksi ulkoministeriö osallistui merkittävällä panoksella VNK:n EU-R -tiedon sähköisen käsittelyhankkeen edistämiseen.</p> <p>Ulkoministeriön aloitteellisuudesta riippumatta turvallisuustoiminnan resurssit ja vastuunjako eivät ole täysin selkiintyneet. Tilanne on johtanut eräiden turvallisuusriskien kasvuun. Ministeriö on jatkanut omina toimenpiteinään hallinnonalan tietoturvallisuuden parantamiseen tähtääviä kehityshankkeita.</p>
<p>Jatketaan hallinnonalan hankintastrategian toimeenpanoa sekä omissa toiminnassa agenda 2030:n kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpanoa.</p>	<p>A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut</p>	<p>Hankintastrategian toimeenpanoa jatkettiin edistämällä kategoriasuunnitelmien laatimista, puitejärjestelyjen kilpailuttamisella sekä hankintasuunnitelman laatimisella. Laajempi toimeenpano kytkeytyy meneillään olevaan MINTUKI-hankkeeseen.</p> <p>Agenda 2030 kestävä kehityksen toimeenpanoa omissa toiminnassa on edistetty edustustojen kannustamisella</p>

		sitoumusprosessiin sekä ympäristöohjelman toimeenpanolla.
Varmistetaan, että uudet toimitilat tukevat ministeriön tehtävien hoitoa ja henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan Merikasarin toimitilasuunnittelussa.	A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut	TTB:ssä työtyytyväisyys oli suurinta 2-3 henkilön huoneissa. Heikointa avokonttorissa. Monitilassa työtyytyväisyys on parempi kuin omassa huoneessa

Edustustoverkko

Suomen edustustoverkko on suhteellisen kattava mutta miehitykseltään ohut. Edustustoja, joissa on lähetettyä henkilökuntaa, on yhteensä 86. Näistä 53 edustustossa on enintään kaksi lähetettyä diplomaattia. Vuonna 2018 tehtiin päätös Suomen edustuston uudelleen avaamisesta Bagdadissa, Irakissa. Vuonna 2018 edustustoverkon ylläpito maksoi ulkoasiainhallinnolle noin 153 miljoonaa (netto), mikä vastasi noin 0,27 prosenttia valtion vuoden 2018 kokonaisbudjetista.

Turvallisuusriskit ovat jatkuvasti kasvava trendi ulkoasiainhallinnon toimintaympäristössä. Euroopassa ja globaalitasolla tapahtuvat muutokset vaikuttavat myös ulkoasiainhallinnon turvallisuusympäristöön. Edustustoverkostostamme noin 20 toimipistettä sijaitsee alueilla, joilla on mm. jatkuva ympäristöstä johtuva turvallisuusvaje. Lisäksi turvallisempien alueiden edustustoissa tilanne saattaa muuttua olennaisesti esimerkiksi yhteiskuntarauhan järkkyyessä. Ulkoasiainhallinnon työntekijöistä huomattava osa työskentelee tai matkustaa säännöllisesti tai satunnaisesti alueilla, joissa turvallisuusympäristö on merkittävästi toisenlainen kuin Suomessa. Maahanmuutossa tapahtuvan vaihtelun seuraavassa vaiheessa tulee varautua edustustoverkon lisääntyvään kuormitukseen esim. perheenyhdistämismenettelyissä. Kasvavassa kansalaispalvelussa tulee huomioida myös turvallisuustekijät. Tämä kaikki on entistä todennäköisempää ja riskit jopa lähi-alueilla huomattavan suuria. Tapahtuneet terrori-iskut Euroopassa osoittavat, että turvallisuusriskit ovat konkreettisia myös EU-maissa.

Konsulipalvelut

Ulkoministeriön hoitamien konsulipalvelujen kysyntä ja annettujen palvelujen määrä jatkoivat kasvuaan vuonna 2018. Yleisimpiä konsulipalveluja annettiin runsaalle 75 000 asiakkaalle. Aikaisempien vuosien tapaan suurin osa palveluista on asiakkaiden neuvontaa, toisaalta vaativien yksittäistapausten määrä jatkoi kasvuaan. Haasteita vuoden 2018 aikana toivat kaksoiskansalaisuuden aiheuttamat haasteet, avustustapakukset vaikeissa toimintaympäristöissä sekä kansainvälisten parisuhteiden myötä lisääntyneet perheoikeudelliset tapaukset. Ulkomaan edustustojen virka-ajan ulkopuolisesta konsulipäivystyksestä 24/7-periaatteella vastaava päivystyskeskus siirrettiin 1.8.2018 alkaen Häätäkeskuslaitoksen hoidettavaksi, ensi vaiheessa kahden vuoden pilottijakson ajaksi. Avustustehtävät siirretään tarvittaessa suurlähetystöjen ja konsulaattien hoidettavaksi. Päivystyskeskus pystyy edelleen hoitamaan noin 95 % tiedusteluista ilman että edustuston toimenpiteitä virka-ajan ulkopuolella tarvitaan.

Suomalaiset matkustavat vuositasolla yhä enemmän ja matkailu heijastuu ministeriön matkustusturvallisuuden liittyviin palveluihin. Ulkoministeriön ja Suomen ulkomaan edustustojen toimenpiteitä aiheuttavia kriisitilanteita tilastoitiin 136 tapausta. Tilanteista mainittakoon metsäpalot Euroopassa, tulivuorenpurkaukset ja tsunamit Indonesiassa, maanjäristykset ja hirmumyrskyt eri puolilla maailmaa sekä erilaiset terrori-iskut ja onnettomuudet niin Euroopassa kuin sen ulkopuolellakin. Vuonna 2018 matkustusilmoituksen teki ulkoministeriölle runsaat 241 000 suomalaista, joka on hieman vähemmän kuin edellisvuonna. Matkustusilmoitusjärjestelmän kautta lähetettiin ilmoituksen tehneille tietoja ja toimintaohjeita yhteensä 92 kriisitilanteessa.

Matkustustiedotteet ovat luetuimpia sisältöjä ulkoministeriön nettisivuilla. Matkoja tehdään myös maihin ja alueille, joihin ulkoministeriö suosittelee välttämään matkustamista. Valmiutta avustus- ja kriisitilanteiden hoitoon ylläpidettiin lain vaatimalla tasolla.

EU:n konsulisuojeludirektiivin kansallinen täytäntöönpano toteutettiin konsulipalvelulain muutoksella (204/2018), joka tuli voimaan 1.5.2018. Direktiivin täytäntöönpanon jälkeen on tarkasteltu konsulipalveluiden antamiseen liittyviä kansallisia muutostarpeita kuten mahdollisuuksia keventää konsulipalveluiden antamiseen liittyviä hallinnollisia menettelyjä.

Hallituksen esitys eduskunnalle konsulipalvelulain muuttamisesta (HE 216/2018) annettiin eduskunnalle 1.11.2018. Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta on laatinut hallituksen esityksestä mietinnön, jossa se suosittaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Ulkomaalaislakiin valmisteltiin eduskunnan käsiteltäväksi syksyllä 2018 saatettu muutosesitys, jolla viisumipäätöksiin kohdistuvat oikaisuvaatimukset siirrettäisiin edustustoilta ulkoministeriön hoidettavaksi ja tehtäisiin maksullisiksi sekä sujuvoitettaisiin DNA-tutkimusta koskevaa prosessia ja vähennetään sen kustannuksia. Tavoitteena on mainitun ulkomaalaislain muutoksen voimaantulo 1.5.2019.

Edustustot; konsultitapaukset, kpl	2016	2017	2018
Kuolemantapaukset	501	519	573
Pidätetyt ja vangitut	282	213	273
Rikoksen uhrin	253	175	147
Muut rikosasiat	49	46	40
Rikoksentehtävän luovuttaminen	17	22	32
Tuomittujen siirtäminen	6	7	3
Suomessa pidätetty ulkomaan kansalainen	12	4	2
Sairaustapaukset	526	432	427
Olosuhdetiedustelut	132	104	108
Muu avustaminen	756	598	542
Elatusapuasiat (vapaaeht.)	37	33	10
Isyyden selvittäminen/tunnustaminen	148	180	141
Lastensuojeluasiat	60	56	33
Lapsikaappaukset	25	23	25
Kansalaisuusasiat	96	117	114
Muu virka-apu	125	58	99
Tiedoksiannot ja oikeusapuasiat	284	233	227
Sukuselvitykset, virkatodistukset, osoitetiedustelut	1 110	1 189	899
Jäämistöasiat	10	5	4
Notaariasiat	13 425	14 408	13 100
Väestörekisteri-ilmoitukset	5 292	4 704	3 995
Takaisinmaksusitoumukset	58	65	56
Varojen välitys talletusta vastaan	93	106	74
Taloudellinen pikkuapu	66	82	79
Suomalaisen yhteisön konsulaarinen avustaminen	2	3	-
Asevelvollisuusasiat	40	18	10
Muu konsulipalvelulain mukainen neuvonta	49 046	61 535	71 287
Kaikki yhteensä	71 155	84 935	92 300

Maahantuloasiat

Suomen ulkomaanedustustoista haettiin 768 978 viisumia. Ulkoministeriö on toteuttanut viisumihakemusten vastaanoton ulkoistamista edelleen siten, että jo yli 99% kaikista Suomen Schengen-viisumihakemuksesta jätetään ulkoiselle palveluntarjoajalle.

Venäjä oli myös vuonna 2018 Suomelle ylivoimaisesti suurin viisumien hakijamaa; 87 % Suomeen tarvittavista viisumeista haettiin Venäjällä. Viisumeita myönnettiin itänaapurissa yhteensä 669 025 kappaletta. Muissa maissa haettuja viisumeita myönnettiin yhteensä 99 953 kappaletta. Edellisvuoteen verrattuna Venäjällä anottujen viisumien määrä laski kahdeksan prosenttia. Vuonna 2017 viisumeita haettiin 730 962 kappaletta. Venäjän viisumien määrä on vaihdellut eri vuosina voimakkaasti. Vuonna 2016 haettujen viisumien määrä oli 464 899 ja huippuvuonna 2013 jopa 1,5 miljoonaa. Suomen vuonna 2018 haetuista Schengen-viisumeista 70 % jätettiin Pietarista, joka on Suomelle vilkkain viisumien hakupaikka. Laskua edellisvuoteen verrattuna oli yhdeksän prosenttia.

Kiinasta haettujen viisumien määrä kasvoi. Vuonna 2018 haettiin 40 243 viisumia edellisvuoden 35 410 sijaan. Suomen Pekingin suurlähetystön osalta kasvua oli 11 ja Shanghain pääkonsulaatin osalta 19 prosenttia. Kolmanneksi suurimmaksi viisumien hakijamaaksi koki Intia 11 959 hakemuksella. Thaimaassa jätettiin 10 077 ja Ukrainassa 4 787 viisumihakemusta.

Suomi on toteuttanut viisumihakemusten vastaanoton ulkoistamista edelleen siten, että jo yli 99 prosenttia kaikista Suomen Schengen-viisumihakemuksesta jätetään ulkoiselle palveluntarjoajalle. Vuonna 2018 viisumihakemusten vastaanotto ulkoistettiin Hong Kongissa, USA:ssa, Etiopiassa, Nigeriassa ja Nepalissa. Antalyaan Turkkiin avattiin myös yksi uusi viisumikeskus. Uuden kansallisen viisumijärjestelmän määrittäminen ja toteutus aloitettiin.

Perheenyhdistämishakemusten vastaanottoa varten tehtiin yksi matka Beirutiin toimien yhteistyössä Maa-
hanmuuttoviraston ja ulkoisen palveluntarjoajan kanssa.

Passeja ja väliaikaisia passeja myönnettiin ulkoasiainhallinnossa 20 019 kappaletta vuonna 2018; ulko-
maanedustustoissa 17 986 kappaletta ja lisäksi ulkomaanedustustoissa myönnettiin 1 819 henkilökorttia.

Viestintä ja maakuvatyö

Viestintää Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisista painopisteistä on tuettu strategisemmalla otteella ja uu-
sien viestintätyökalujen käyttöönotolla. Viestintää ministeriön strategisista painopisteistä on tukenut
UM100-ohjelman puitteissa Helsingissä ja maakunnissa järjestetyt kymmenet yleisö- ja opiskelijaluennot,
sekä sidosryhmätapaamiset.

Maakuvatyö tavoitti suuremman kansainvälisen yleisön kuin koskaan aiemmin erityisesti sosiaalisen me-
dian kanavissa. Talent Boost oli pääteema poikkihallinnollisessa yhteistyössä Finland Promotion Boardin
toimijoiden kesken.

Ulkoministeriö kutsui vuoden 2018 aikana Suomeen 325 toimittaja- ja vaikuttajavierasta. Korkean tason vie-
railujen yhteydessä isännöitiin yhteensä 1 500 ulkomaista toimittajaa (ml. #HELSINKI 2018).

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Vuoden 2018 laskelmassa on ensimmäisen kerran hyödynnetty täysimääräisesti Kiekun työajankohden-
nustietoja. Siltä osin kun työaikaa on jäänyt kohdentamatta, on pohjatietoja täydennetty samassa suh-
teessa kuin toiminnoille on kohdennettu työaikaa. Vuoden 2017 laskelmassa pohjatietoja täydennettiin teh-
tävän oletustoiminnolla. Em. johtuen kohdistuvat henkilötyövuodet vuosien 2017 ja 2018 laskelmissa eri
tavalla, eivätkä laskelmat ole täysin vertailukelpoisia keskenään.

Henkilötyövuositiedot ovat Kiekusta saadun raportoinnin mukaisia pl. ne Kiekun ulkopuoliset edustustojen
paikallisesti palkatut työntekijät (599 htv), joiden tiedot on laskettu osaksi manuaalisesti. Laskelman laatimi-
sen yhteydessä tuli ilmi, että työntekijöille, joille maksetaan valuuttapalkka, ei ole huhtikuun 2018 alusta
kertynyt henkilötyövuosia Kiekuun. Tämä vaikuttaa jonkin verran henkilötyövuosien painottumiseen eri toi-
minnoille. Palkeet tutkii tapausta.

Työajankohdennuksen kattavuudessa on edelleen parantamisen varaa, vaikka henkilötyövuosien ja kus-
tannusten jakautumisen toiminnoille voidaankin katsoa perustuvan riittävään pohjatietoon.

Toiminnot	Muutos 2018/2017		2018		2017		2016	
	HTV	kust.	HTV	Kustannukset	HTV	Kustannukset	HTV	Kustannukset
			2018	yht (1000 €)	2017	yht (1000 €)	2016	yht (1000 €)
1301 Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	-2 %	1 %	291	43 850	296	43 516	258	42 737
1303 Taloudelliset ulkosuhteet (kauppapol)	33 %	19 %	162	21 257	122	17 889	135	19 691
1304 Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö	- 20 %	- 29 %	144	13 903	179	19 549	210	26 067
1305 Kansalaispalvelut (suomal.etujen ja..)	- 25 %	- 21 %	268	27 375	355	34 840	384	37 009
1306 EU-oikeudelliset ja kv.oikeudelliset asiat (kv.lainkäyttö- ja tutkintaelimet)	38 %	21 %	40	4 187	29	3 448	24	3 280
1308 Ulkoasiainhallinnon muut kv.tehtävät (Suomen ulkomaanedustus)	13 %	11 %	135	19 351	119	17 451	109	14 711
1309 Valtioiden ja kv.järjestöjen edustautu- minen Suomessa	- 8 %	- 32 %	12	1 599	13	2 335	27	4 251
Ydintoiminnot yhteensä	- 5 %	- 5 %	1 052	131 522	1 113	139 028	1 146	147 747
Ohjaustoiminnot	-36%	- 29 %	7	1 202	11	1 703	16	2 316
Tukitoiminnot (ml.johtaminen)	- 3 %	2 %	1 216	165 666	1 255	162 148	1 216	147 512
UH yhteensä	- 4 %	- 1 %	2 275	298 390	2 379	302 879	2 379	297 575

HTV-määrät on laskettu toimintamenojen pohjalta. Toimintojen jaottelussa on noudatettu Valtiokonttorin toimintotilikartan hierarkiaa.

Vuoden 2018 laskelmassa on ensimmäisen kerran hyödynnetty täysimääräisesti Kiekun työajankohdennustietoja. Siltä osin kun työaikaa on jäänyt
kohdentamatta, on pohjatietoja täydennetty samassa suhteessa kuin toiminnoille on kohdennettu työaikaa.

Vuoden 2017 laskelmassa on pohjatietoja täydennetty tehtävän oletustoiminnolla siltä osin kun työaikaa on jäänyt kohdentamatta.

Vuoden 2018 osalta laadittujen kustannuslaskelmien mukaan ulkoasiainhallinnossa ydintoimintoihin käytettiin yhteensä 1 052 htv:n (46,2 %) työpanos, ohjaustoimintoihin 7 htv:n (0,3 %) työpanos sekä johtamiseen, hallintoon ja muihin tukitehtäviin 1 216 htv:n (53,5 %) työpanos. Kustannuksista ydintoimintojen osuus oli 131,5 miljoonaa euroa (44,1 %), ohjaustoimintojen osuus 1,2 miljoonaa euroa (0,4 %) sekä johtamisen, hallinnon ja muiden tukitehtävien osuus 165,7 miljoonaa euroa (55,5 %).

Laskelmien mukaan ulkoasiainhallinnossa henkilötyövuosien määrä on laskenut edellisvuodesta neljä prosenttia. Suurin osa laskusta kohdistuu edustustojen paikallisesti palkattujen työntekijöiden henkilötyövuosimäärään. Noin sadan henkilötyövuoden vähennys johtuu aikaisemmin mainitusta valuuttapalkkalaisia koskevasta virheestä Kiekun tiedoissa.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Julkisoikeudelliset suoritteet

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotanto ulkoasiainhallinnossa perustuu ulkomaalais- ja passilainsäädäntöön sekä konsulipalvelulakiin. Pääasialliset suoritteet ovat viisumit, passit ja oleskeluluvat.

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos -% 2017/2016	Toteutuma 2017 (kpl)	Toteutuma 2017 (kpl)	Toteutuma 2016 (kpl)
Viisumihakemukset	-7 %	768 978	827 475	550 004
Passihakemukset	-4 %	20 019	20 769	21 758
Edustustoissa vireille tulleet oleskelulupahakemukset	+7 %	19 289	17 945	17 928

Julkisoikeudellisten suoritteiden maksujen perusteet on määritelty valtion maksuperustelaisissa säädetyllä tavalla ulkoministeriön maksuasetuksella. Viisumihakemusten käsittelymaksun suuruudesta päättää Euroopan unionin neuvosto. Oleskelulupien käsittelystä perittävät maksut sisältyvät sisäministeriön maahanmuuttoviraston maksullisista suoritteista annettuun asetukseen. Ulkoministeriölle kohdistettava oleskelulupien maksuosuus on sovittu sisäministeriön hallinnonalan, työ- ja elinkeinoministeriön ja ulkoministeriön välisellä sopimuksella.

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoissa on hienoista laskua vuoteen 2017 verrattuna. Tulokertymä oli 33,7 miljoonaa euroa, mikä on 1,3 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän. Tuotoissa viisumeiden osuus oli 82 % (27,5 miljoonaa euroa).

Tuottojen kertyminen suoritelajeittain:

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos-% 2018/2017	Toteutuma 2018 (€)	Toteutuma 2017 (€)	Toteutuma 2016 (€)
Viisumit	-5 %	27 473 022	28 814 423	19 488 782
Passit	-5 %	2 949 210	3 113 587	3 090 553
Oleskeluluvat	+1 %	2 699 450	2 669 218	2 934 503
Muut julkisoikeudelliset suoritteet	+54 %	545 658	354 095	543 357
Yhteensä	-4 %	33 667 340	34 951 323	26 057 195

Oheinen kustannusvastaavuuslaskelma perustuu 21 tuloja tuottavan edustuston tuottojen ja kustannusten seurantaan. Seuranta kattoi 89 prosenttia julkisoikeudellisten suoritteiden tuloista. Kustannusvastaavuuslaskelma on laadittu ko. seurannan pohjalta täysimääräisesti. Laskelma perustuu seuraavien edustustojen kustannusseurantaan: Abu Dhabi, Abuja, Ankara, Bangkok, Hanoi, Kiova, Lima, Lontoo, Los Angeles, Madrid, Moskova, Murmansk, New Delhi, New York, Peking, Petroskoi, Pietari, Shanghai, Teheran, Tukholma ja Tunis.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 6 879 318 euroa. Kustannusvastaavuusprosentti, joka kertoo tuottojen osuuden kokonaiskustannuksista, oli 126. Suoritekohtaisesti kustannusvastaavuusprosentti oli viisumeilla 136, passeilla 92 ja oleskeluluville 69. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoilla kateetaan suoritteisiin kohdistuvat kustannukset.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma julkisoikeudellisten suoritteiden osalta:

	2018 toteutuma	2017 toteutuma	2016 toteutuma
Tuotot			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	33 667 340	34 951 324	26 057 195
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
Tuotot yhteensä	33 667 340	34 951 324	26 057 195
Kokonaiskustannukset			
Erilliskustannukset			
aineet, tarvikkeet ja tavarat	659 901	547 340	522 920
henkilöstökustannukset	8 005 613	7 561 476	7 106 703
vuokrat	322	330	228
palvelujen ostot	238 576	315 940	374 434
muut erilliskustannukset	2 765 144	1 705 296	3 947 052
Erilliskustannukset yhteensä	11 669 556	10 130 381	11 951 337
Osuus yhteiskustannuksista			
tukitoimintojen kustannukset	7 458 475	7 388 249	7 552 616
poistot	935 550	842 660	858 170
korot	87 936	0	55 391
muut yhteiskustannukset	6 636 505	6 679 643	5 964 862
Osuus yhteiskustannuksista yht.	15 118 466	14 910 552	14 431 039
Kokonaiskustannukset yhteensä	26 788 021	25 040 935	26 382 376
Kustannusvastaavuus			
(tuotot – kustannukset)	6 879 318	9 910 389	-325 181
Käytetty MPL 7.1. §:n mukainen hintatuki			
Kustannusvastaavuus hintatuen jälk.	6 879 318	9 910 389	-325 181
Kustannusvastaavuus-%	126	140	99

Liiketaloudelliset suoritteet

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusseuranta vuodelta 2018 kattaa 24 edustustoa. Mukana ovat Astana, Brasilia (Rio de Janeiro), Bryssel, Budapest, Buenos Aires, Canberra, Hongkong, Kuala Lumpur, Kööpenhamina, Lima, Madrid, Meksiko, Moskova, Nikosia, Oslo, Pietari, Riad, Santiago de Chile, Tokio, Tukholma, Varsova, Washington ja Zagreb. Lisäksi 2018 mukaan on lisätty osaksi kustannusseurantaa Ateenan kulttuuri- ja tiedeinstituutti ja sen asuntola, Pariisin kulttuuri- ja tiedeinstituutti, Villa Lante ja Via Falda Roomassa sekä Suomen Aalto-paviljonki (Venetsia paviljongit).

Kirjanpidon mukaan vuokra- ja käyttökorvaustuloja kertyi vuonna 2018 yhteensä 875 892 euroa edustustoilta ja kulttuuri- ja tiedeinstituuteilta 929 303 euroa.

Kustannusseurantalaskelmassa mukana olevien edustustojen ja instituuttien em. tulojen määrä on 1 744 384 euroa. Laskelman ulkopuolelle jääviä eriä ovat valtion omistamista asuinhuoneistoista saadut

vuokratulot sekä tulot tunti/päiväveloituksella vuokralaista edustustojen monitoimitiloista. Pääosa tuotoista kertyy kolmelta vuokralaiselta Business Finlandilta, Suomen Japanin Instituutin säätiöltä ja Ruotsin UD:lta (alivuokralaisena Astanassa, Nikosiassa).

Kustannusvastaavuuslaskenta osoittaa 684 915 euron ylijäämää ja kustannusvastaavuusprosentti on 164,65. Sekä omistus- että vuokratilojen edelleen vuokrauksen osalta peruslähtökohtana on kustannukset kattava toiminta. Vuokrasuhteissa ei ole tavoiteltu liiketaloudellisesti kannattavaa toimintaa, vaan lähtökohtana ovat olleet toiminnalliset ja hallinnolliset olosuhteet sekä etu, joka saavutetaan toimittaessa samoissa tiloissa vuokralaisten kanssa Team Finland -toimintakonseptin mukaisesti.

Edustustoille vuokrattavat uudet kansliatilat pyritään mitoittamaan oman henkilökunnan tilatarpeen mukaan, mutta myös Team Finland -toimijoille heidän ollessa valmiita sitoutumaan tiloihin pidemmäksi ajaksi.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma liiketaloudellisten suoritteiden osalta:

	2018	2017	2016
Tuotot :			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 601 962	657 516	605 261
Maksullisen toiminnan muut tuotot	142 422	159 512	157 623
Tuotot yhteensä	1 744 384	817 028	762 884
Kustannukset			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
aineet, tarvikkeet ja tavarat	627 806	663 510	585 940
henkilöstökustannukset	1 352 379	1 267 320	1 246 230
vuokrat	2 973 570	2 675 819	2 684 338
palvelujen ostot	1 278 925	902 635	673 433
muut erilliskustannukset	74 688	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	6 307 368	5 509 284	5 189 941
vuokralaisten %-osuus kustannuksista	813 606	398 125	350 472
Käyttäjäämä	930 777	418 903	412 412
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset			
poistot	214 962	61 710	70 903
korot	14 724	0	12 147
muut yhteiskustannukset	16 176	12 986	9 997
Osuus yhteensä	245 863	74 696	93 047
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 059 469	472 821	443 519
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	684 915	344 207	319 365
Tunnusluvut			
Kustannusvastaavuus-%	164,65 %	172,80 %	172,01 %
Käyttäjäämä-%	53 %	51 %	54 %
Ylijäämä-%	39 %	42 %	42 %

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Ministeriössä yhteisrahoitteisen toiminnan piiriin sisältyvät EU:n sisäisen turvallisuuden rahastosta osa-rahoitusta saavat hankkeet. Yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ole asetettu erillisiä tulostavoitteita.

Vuonna 2018 yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 1 144 749 euroa. Tuotot kertyivät neljästä EU:n sisäisen turvallisuuden rahastosta rahoitusta saaneesta viisumihankkeesta (SMDno-2015-1814, SMDno-20147-527, SMDno-2017-1773 ja SMDno-2017-1740). Näistä hankkeista SMDno-2015-1814 Suomen ulkoasiainministeriön viisumijärjestelmä SUVI on päättynyt vuonna 2017, mutta viimeinen tukierä on maksettu vuonna 2018. Poikkeama vuoden 2017 tavoitteeseen johtuu pääasiassa tämän hankkeen maksuerän kohdistumisesta vuodelle 2018.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma:

	2018 toteutuma	2018 tavoite	2017 toteutuma
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT			
Muilta valtion virasoilta saatu rahoitus	0,00	0,00	0,00
EU:lta saatu rahoitus	1 144 749,32	896 015,93	938 759,24
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	0,00	0,00	0,00
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0,00	0,00	0,00
Tuotot yhteensä	1 144 749,32	896 015,93	938 759,24
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	0,00	0,00
Henkilöstökustannukset	0,00	0,00	0,00
Vuokrat	0,00	0,00	0,00
Palveluiden ostot	1 685 319,47	1 053 515,93	1 863 147,11
Muut erilliskustannukset	0,00	0,00	0,00
Erilliskustannukset yhteensä	1 685 319,47	1 053 515,93	1 863 147,11
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus			
Tukitoimintojen kustannukset	0,00	0,00	0,00
Poistot	0,00	0,00	0,00
Korot	0,00	0,00	0,00
Muut yhteiskustannukset	0,00	0,00	0,00
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0,00	0,00	0,00
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 685 319,47	1 053 515,93	1 863 147,11
OMARAHOITUSOSUUS			
(Tuotot - Kustannukset)	-540 570,15	-157 500,00	-924 387,87
Omarahoitusosuus, %	32,08 %	14,95 %	63,36 %

1.4 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Ulkoasiainhallinnon julkisoikeudelliset suoritteet perustuvat ulkomaalais- ja passilainsäädäntöön sekä konsulipalvelulakiin. Pääasialliset suoritteet ovat viisumit, passit ja oleskeluluvat.

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos -% 2018/2017	Toteutuma 2018 (kpl)	Toteutuma 2017 (kpl)	Toteutuma 2016 (kpl)
Viisumihakemukset	-7%	768 978	827 475	550 004
Passihakemukset	-4 %	20 019	20 769	21 758
Edustustoissa vireille tulleet oleskelulupahakemukset	+7%	19 289	17 945	17 928

Tuottojen kertyminen suoritelajeittain:

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos-% 2018/2017	Toteutuma 2018 (€)	Toteutuma 2017 (€)	Toteutuma 2016 (€)
Viisumit	-5%	27 473 022	28 814 423	19 488 782
Passit	-5%	2 949 210	3 113 587	3 090 553
Oleskeluluvat	+1%	2 699 450	2 669 218	2 934 503
Muut julkisoikeudelliset suoritteet	+54%	545 658	354 095	543 357
Yhteensä	-4%	33 667 340	34 951 323	26 057 195

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Ulkoasiainhallinnon palvelukykyä ja -laatua koskevat tulostavoitteet sisältyvät pääasiassa lukuun 1.3.1 Toiminnan tuottavuus.

Suoritteet, toteuma/kpl	2016	2017	2018
Ministeriön esittelemät/antamat hallituksen esitykset (PTJ)	6	9	9
Pakotteisiin liittyvät varainsiirtoluvat ja -ilmoitukset			
• Varainsiirtoluvat	1 *)	5	6
• Varainsiirtoilmoitukset	4 *)		
Vientiluvat			
• Käsitellyt vientilupahakemukset ja vientivalvontaan liittyvät tiedustelut	731	766	760
Tiedotteet			
• Lehdistötiedotteet (formin.finland.fi)	243	226	207
Verkkosivujen kävijämäärät yhteensä	9 513 009	10 016 147	9 358 562

*) Iraniin kohdistuvassa tai sieltä tulevassa rahaliikenteessä käytössä olleesta lupa- ja ennakoilmoitusmenettelystä luovuttiin 16.1.2016. Vuonna 2016 otettiin käyttöön vastaava lupajärjestelmä Pohjois-Koreaan kohdistuvassa ja sieltä tulevassa rahaliikenteessä. Pohjois-Koreaa koskevassa lupajärjestelmässä ei ole käytössä ennakoilmoitusmenettelyä.

Vientivalvonnassa asetetut tavoitteet ovat toteutuneet riittävän hyvin, vaikka EU:n lainsäädäntötyö, kasvanut kaksikäyttötuotteiden myynti, edennyt teknologinen kehitys sekä lisääntyneet kv. pakotteet ovat aiheuttaneet suurempaa työtaakkaa ulkoministeriölle kuin aikaisempina vuosina. Kansainvälisissä vientivalvontaregiimeissä sekä EU:ssa työskennellään korkealla intensiteetillä vientivalvonnan pitämiseksi ajan tasalla nopean teknologisen kehityksen kanssa. Tämä edellyttää ulkoministeriöltä jatkuvaa aktiivista viranomaisyhtä ja kansainvälistä vaikuttamista kansainvälisen turvallisuuden sekä suomalaisen elinkeinoelämän etujen turvaamiseksi. Vuonna 2018 myönnettiin kaksikäyttötuotteiden vienteille 660 yksittäislupaa ja 21 koontilupaa. Lisäksi vastattiin myös yhteensä 35 ennako- tai valvonnanalaistiedusteluun, sekä huomattavasti suurempaan määrään epävirallisia tiedusteluja.

Vuonna 2018 matkustusilmoituksen ulkoministeriölle teki reilut 241 000 suomalaista (vuonna 2017 noin 267 000 kpl). Matkustusilmoitusjärjestelmän kautta lähetettiin ilmoituksen tehneille tietoja ja toiminta ohjeita 92 kriisitilanteessa, joista valtaosa liittyi luonnonmullistuksiin.

Toimenpiteitä aiheuttaneet konsulikriisit (kpl)	2016	2017	2018
Kuljetusvälineonnettomuus	29	11	22
Luonnononnettomuus	59	104	66
Terrori-iskut	33	23	18
Muut *	49	57	30
Yhteensä	170	185	136

*) Mm. pommiuhkat, puukotukset, ampumiset, räjähdykset ja tulipalot, joissa syynä ei tietojen mukaan ollut kyse suoranaisesta terrori-iskusta.

Maailmalla olevien Suomen suurlähetystöjen ja konsulaattien tarjoamien konsulipalveluiden kysyntä jatkaa kasvuaan. Yleisimpiä konsulipalveluja annettiin runsaalle 75 000 asiakkaalle. Suurin osa palveluista on asiakkaiden neuvontaa, mutta myös vaativien yksittäistapausten määrä jatkoi kasvuaan. Vuonna 2018 matkustusilmoituksen teki ulkoministeriölle runsaat 241 000 suomalaista, joka on hieman vähemmän kuin edellisvuonna. Matkustusilmoitusjärjestelmän kautta lähetettiin ilmoituksen tehneille tietoja ja toimintaohjeita yhteensä 92 kriisitilanteessa.

Ulkoministeriön päivystyskeskuksen siirto oli osa hallinnonalan kansalaispalveluiden kehittämishanketta. Elokuussa 2018 toiminta siirtyi Hätäkeskuslaitoksen johtokeskukselle sen ja UM:n välisellä sopimuksella. Konsulipalveluyhteistyötä kehitetään Pohjoismaiden kesken ja EU-tasolla jatkuvasti, erityisesti koskien konsulikriisien hoitoa ja niihin varautumista.

Suomen ulkomaanedustustoista haettiin noin 769 000 viisumia. Suomen suurin viisumeja myöntävä ulkomaanedustusto on edelleen Pietarin pääkonsulaatti 541 000 viisumipäätöksellä. Ulkoministeriö on toteuttanut viisumihakemusten vastaanoton ulkoistamista edelleen siten, että jo yli 99% kaikista Suomen Schengen-viisumihakemuksesta jätetään ulkoiselle palveluntarjoajalle. Edustustojen suuria äkillisiä viisumihakemuskasvupiikkejä ym. erikoistilanteita varten on valmisteltu teknistä ja toiminnallista valmiutta liittää edustusto mahdollisimman lyhyellä viiveellä väliaikaisesti sähköisen paikkariippumattoman viisumikäsittelykonseptin (ELVIS) piiriin niin, että osa hakemuksista voidaan käsitellä maahantulolupa-asioiden palvelukeskuksessa Kouvolassa. Maahantulo-prosessien ulkoistamistoimenpiteitä jatkettiin sekä viisumi- että oleskelulupaprosessien osalta. Myös konsulipalveluiden ajanvarausjärjestelmän käyttöä laajennettiin uusiin edustustoihin. Vuoden aikana panostettiin myös uuden kansallisen viisumijärjestelmän määrittely- ja kehitystyöhön.

Ulkoasiainhallinnon viestintästrategian mukaisesti koko ulkoasiainhallinnon henkilöstön viestinnän, erityisesti sosiaalisen media, ja maakuvatyön käytännön osaamista kehittämistä on jatkettu. Ulkoministeriö on myös jatkanut tehostettua, pakolaisvirran lähtö- ja kauttakulkumaihin suunnattua turvapaikkakriisiviestintää.

Verkkosivusto	Käynnit 2016	Käynnit 2017	Käynnit 2018
Blogiportaali	94 181	61 464	89 039
Eurooppatiedotus	208 569	147 278	162 480
Finland Toolbox	34 738	39 255	41 353
Formin / um.fi	2 314 859	2 419 950	2 032 651
Global	87 245	69 580	74 659
Kauppapolitiikka	5 544	5 135	4 989
Kehityslehti	14 841	40 004	33 644
matkustus.um.fi	3 405	5 618	7 230
Maaailma 2030	7 878	10 114	18 808
Matkustusilmoitus	223 289	311 634	278 273
Matkustusturvallisuus.fi	69 931	16 685	25 916
Perhe	4 733	2 778	1 449
PX-Web	678	127	161
thisisFINLAND	1 750 807	2 275 468	2 331 778

1.5 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Ulkoasiainhallinto palvelee

Vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus		
Tulostavoitteet vuodelle 2018	Vuoden 2018 tulostavoitteiden arviointi	Perustelut arviolle
Sisäiset palvelut		
Ohjataan vähenevät voimavarat hallinnonalan strategiaan painopistealueisiin (priorisointi, depriorisointi, poisvalinta).	A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut	Supistuvat voimavarat on kohdistettu prioriteettien mukaisesti. Toteutettiin suunniteltuja tehtävien vähennyksiä. Irtisanomisilta vältyttiin. Työtyytyväisyys kouluarvosanana oli vuonna 2018 oli 7,9. TTB:n vastausprosentti UM:ssä oli 77,35 (laskua 5%) ja UE:ssä 80,77 (nousua 7%).
Hyvän johtajuuden periaatteet toimivat johtamisen perustana. Panostetaan korkealaatuiseen esimiestyöhön.	360 esimieskartoituksen tulokset	Hyvän johtajuuden periaatteet käytössä ministeriössä, huolehdittu koulutuksen, esimiesvalintojen ja esimiespotentiaalityön avulla. Ongelmiin puututtu määrätietoisesti. 360-esimieskartoitusten tuloksena kaikille esimiehille on laadittu kehittämissuunnitelma.
Vahvistetaan edustustojen työnantaja-osaamista ja kehitetään paikallisesti palkattujen tehtäväkenttä ja palvelussuhteiden ehtoja linjakkaasti, keskenään hyvin erilaisten asemamaiden lainsäädännön ja olosuhteiden asettamissa puitteissa.	A: Toteutunut täysin B: Toteutunut osittain C: Ei ole toteutunut	Työ on edennyt suunnitellusti edustustojen tukipalvelujen kehittämisessä ottaen huomioon Kieku ja TAMA-hanke.

Henkisten voimavarojen hallinnalle ja kehittämiselle on vuoden 2018 talousarviossa esitetty seuraavat ulkoasiainhallinnon tavoitteiden mukaiset tunnusluvut:

	2016 toteutuma	2017 toteuma	2018 tavoite	2018 toteuma
Henkilötyövuodet	2 373	2 332	2 338	2 331
— Ulkoministeriö	870	849	856	877
— Ulkomaanedustus	542	546	545	537
— Paikallisesti palkatut	961	937	937	917
Naisia, %-osuus	67	67	65	67
Naisten %-osuus johdosta	47	49	48	50
Naisten %-osuus asiantuntijatehtävistä	67	69	67	69
Koulutustasoindeksi	6,1	6,1	6,1	6,1
Työtyytyväisyysindeksi	3,7	3,6	3,7	3,6
Sairauspoissaolot, pv/htv	5,0	5,8	5,0	5,6

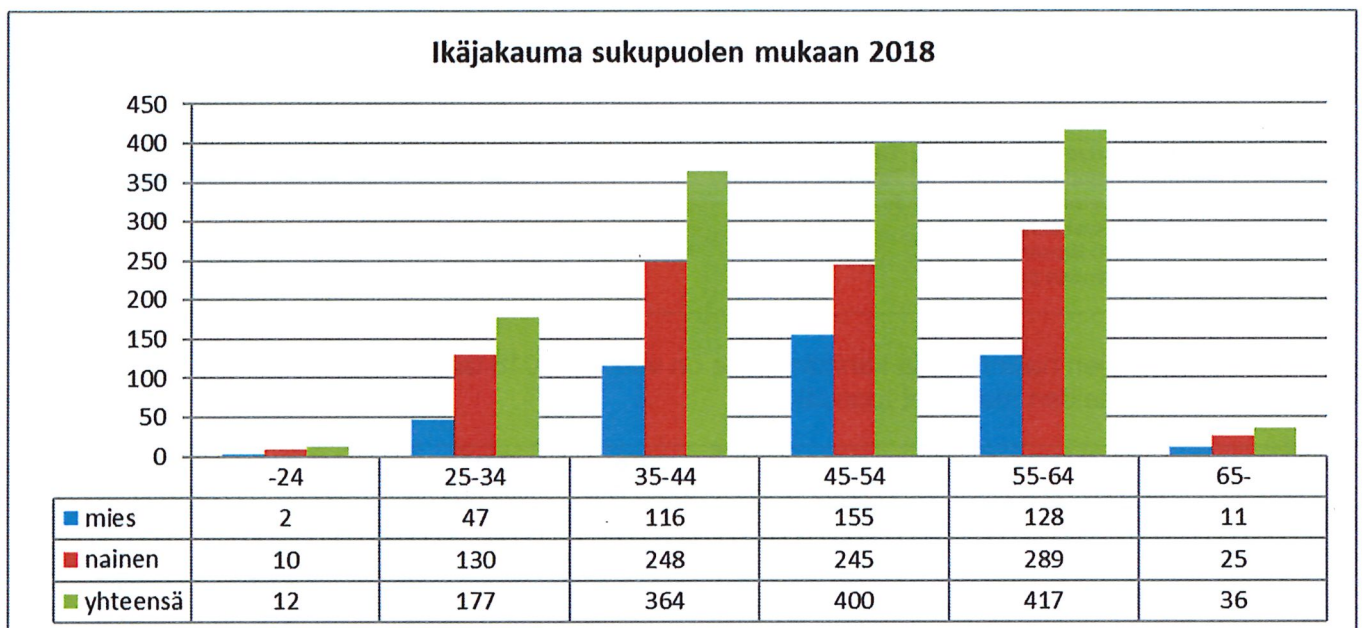
Ulkoministeriön hallinnonalan henkilötyövuodet ovat pysyneet vuoden 2016 tasolla.

Henkilöstömäärä ja -ra-	2016	2017	2018
Vakinaiset	1 214	1 194	1 158
naisia %	69	68	68
miehiä %	31	32	32
Määräaikaiset	177	208	248
naisia %	54	62	63
miehiä %	46	39	38
Kokoaikaiset	1 362	1 369	1 374
naisia %	67	67	67
miehiä %	33	33	33
Osa-aikaiset	29	33	32
naisia %	79	85	91
miehiä %	21	15	9

Henkilöstökulut	2016	2017	2018
Tehdyn työajan %-osuus säännöllisestä vuosityöajasta	83	83,2	83
Kokonaistyövoimakustannukset meuroa/vuosi	95,6	93,7	94,5
Tehdyn työajan palkat, %-osuus palkkasummasta	79,5	80,3	80,7
Välillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista	51,9	48,2	46,4

Osaaminen	2016	2017	2018
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	1048	906	828
Koulutus ja kehittäminen, työpäivät/htv	2,2	1,9	1,1
Henkilöstön arvo/meuroa	1 064	1 071	1 097

Ulkoasiainhallinnon keski-ikä on edelleen 48 vuotta. Henkilöstön ikärakenteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viimeisenä kolmena vuotena.

Tarkemmin ministeriön henkilöstörakennetta käsitellään ministeriön henkilöstösuunnitelmassa.

1.6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

1.6.1 Rahoituksen rakenne

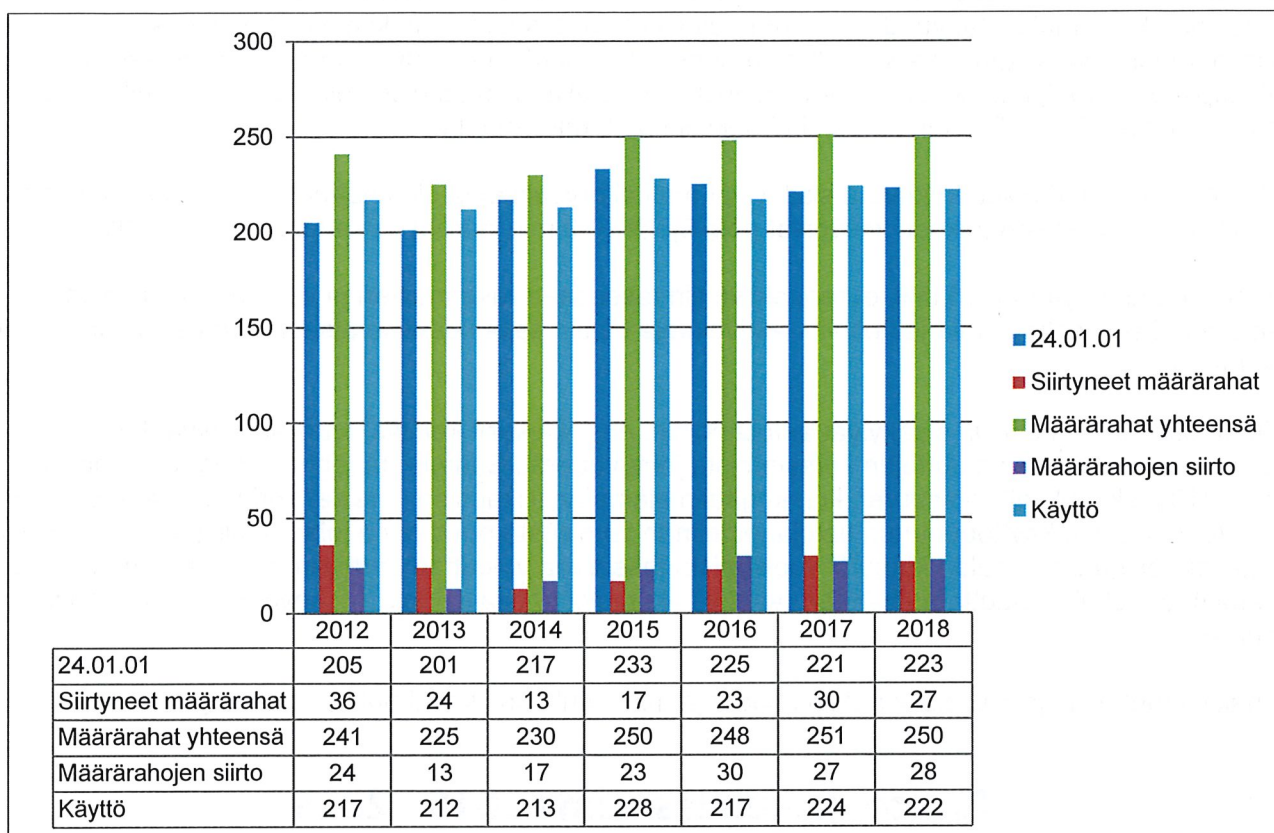
Ulkoasiainhallinnon rahoitus on lähes täysimääräisesti valtion talousarviorahoitusta. Hallinnonalan vuonna 2018 käyttämistä toimintamenoista (momentti 24.01.01) 5,5 % katettiin toiminnan tuotoilla. Hallinnonalan tuotot olivat 12,9 milj. euroa, josta maksullisen toiminnan osuus oli 6,2 milj. euroa.

Ulkoministeriö asetti muiden tilivirastojen käyttöön vastuullaan olevia jakamattomia määrärahoja siviilikriisinhallinnan momentilta 24.10.21 sisäministeriön hallinnonalan käyttöön yhteensä 13,6 milj. euroa ja Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön momentilta 24.90.68 viiden eri kirjanpitoyksikön käyttöön yhteensä 1,6 milj. euroa.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Ulkoasiainhallinnon pääluokassa vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa oli määrärahoja yhteensä 1 103,1 milj. euroa. Lisätalousarvioissa hallinnonalan määrärahoja lisättiin 16,2 milj. euroa. Aikaisemmilta vuosilta vuodelle 2018 siirtyi 271,9 milj. euroa ja vuodelle 2019 siirtyi kaiken kaikkiaan 406,1 milj. euroa.

Ulkoasiainhallinnon toimintamenot vuonna 2018 olivat 250,0 milj. euroa. Tästä varsinaisessa talousarviossa oli 219,5 milj. euroa ja lisätalousarvioissa määrärahoja lisättiin 3,1 milj. euroa. Edelliseltä vuodelta siirtyneitä eriä oli käytettävissä 27,4 milj. euroa. Toimintamenojen käyttö vuonna 2018 oli 221,8 milj. euroa, jolloin siirtyväksi toimintamenoksi vuodelle 2019 jäi 28,2 milj. euroa.

Hallinnonalan kriisinhallinnan määrärahoihin luvussa 24.10. Sotilaalliseen kriisinhallintaan vuoden 2018 talousarviossa osoitettiin yhteensä 73,4 milj. ja koko määräraha jaettiin puolustusvoimille. Siviilihenkilöstön osallistumiseen kriisinhallintaan ministeriölle jääneestä osuudesta 1,7 milj. euroa jäi käyttämättä noin 0,04 milj. euroa.

Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön osoitetut määrärahat luvussa 24.30 olivat varsinaisessa talousarviossa vuonna 2018 yhteensä 550,2 milj. euroa ja lisätalousarvioissa yhteensä 13,2 milj. euroa. Edellisiltä vuosilta määrärahaa siirtyi 72,8 milj. euroa. Momentilta 24.30.66 osoitettiin Tekesin käyttöön määrärahaa 4,5 milj. euroa ja myöntö- ja sopimuksentekovaltuutta 3,0 milj. euroa. Kehitysyhteistyömäärärahojen käyttö oli 556,5 milj. euroa ja vuodelle 2019 määrärahoja siirtyi 78,9 milj. euroa.

Hallinnonalan muihin menoihin luvussa 24.90 osoitettiin yhteensä 94,3 milj. euroa. Muiden menojen suurin erä oli kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet, 90,0 milj. euroa. Edelliseltä vuodelta siirtyi 30,3 milj. euroa ja momentin määrärahojen käyttö vuonna 2018 oli 83,3 milj. euroa. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin varatusta määrärahasta siirtyi vuodelle 2019 31,0 milj. euroa. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön osoitettiin yhteensä 1,8 milj. euroa ja vuosilta 2016 ja 2017 määrärahoja siirtyi ulkoministeriön tileissä noin 0,2 milj. euroa. Muiden hallinnonalojen käyttöön osoitettiin yhteensä noin 1,8 milj. euroa. Ulkoministeriö käytti määrärahoja vuonna 2017 noin 152 000 euroa ja vuodelle 2019 siirtyi 290 000 euroa.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot (48,9 milj. euroa) kasvoivat 9,3 % verrattuna edellisvuoteen (44,7 milj. euroa). Maksullinen toiminta tuotti yhteensä 33,7 milj. euroa, joista julkisoikeudellisten suoritteiden tulokertymä oli yli 99 %. Maksullisen toiminnan tuotot alenivat 1,3 milj. euroa (n. 3,7 %) verrattuna vuoteen 2017. Maksullista toimintaa ja sen kehitystä on selvitetty tarkemmin luvussa 1.3.3. Toiminnan tuotoilla katettiin noin 18 % toiminnan kuluista.

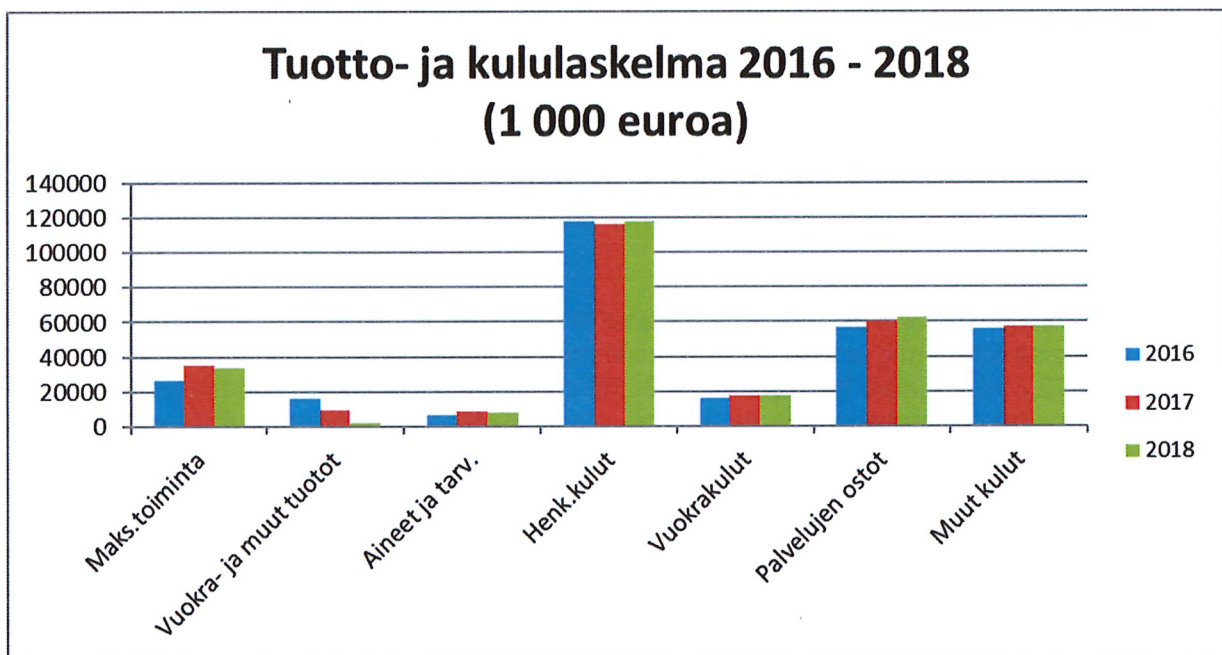
Toiminnan kulut olivat yhteensä 265,8 milj. euroa, ja niissä oli vähennystä vuoteen 2017 verrattuna 9,3 milj. euroa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavarahankintojen arvo oli 7,7 milj. euroa, ja vähennystä oli 0,7 milj. euroa vuoteen 2017 verrattuna. Henkilöstökulujen osuus toiminnan kuluista oli 44,4 %. Henkilöstökulut (118 milj. euroa) kasvoivat 1,5 milj. euroa verrattuna edellisvuoteen. Henkilöstökuluihin ei jaksotettu valtion virka- ja työehtosopimuksen mukaista, vuodelle 2018 kuuluvaa kertaerää, joka maksettiin tammikuussa 2019, ja kirjattiin kokonaisuudessaan tilikauden 2019 menoksi. Kertaerä oli suuruudeltaan 9,2 % yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaisesta kuukausipalkasta. Palvelujen ostoissa oli lisäystä 2,3 milj. euroa verrattuna vuoteen 2017. Palvelujen ostoja hankittiin 62,6 milj. eurolla.

Muut kulut, joihin suurimpina kuluerinä sisältyivät matkakorvaukset ja ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain mukaiset korvaukset, kasvoivat noin 0,5 % (0,3 milj. euroa) verrattuna vuoteen 2017.

Valmistus omaan käyttöön, 16 milj. euroa, aktivoitiin taseeseen rakennusten ja vuokrahuoneistojen perusparannuksiin, sekä tietojärjestelmiin. Aktivointeja tehtiin sekä keskeneräiseen että valmistuneeseen omaisuuteen.

Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyivät antolainoihin, ensisijaisesti kehitysluottoihin liittyvät tuotot. Ryhmään kuuluivat myös valuuttojen kurssieroista johtuvat erät. Saamisista johtuvat kurssierot olivat vuonna 2018 poikkeuksellisen suuret, kun korjattiin aiempien tilikausien kurssierokirjausten kumuloitunutta saldoa. Vuonna 2014 käyttöön otetun tietojärjestelmän teknisestä puutteesta johtuen tilinpäätösten 2015 – 2017 kurssierokirjauksen saldo kumuloi vuosittaista tasearvoa valuuttamääräisiin tase-eriin. Vuoden 2018 tilinpäätökseen tehtiin valuuttamääräisten rahatilien kumuloituneita saldoja koskeva oikaisu yhteensä 2,8 milj. euroa.

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin kirjattiin saadut ja maksetut vahinkovakuutus- ja vahingonkorvaukset.

Siirtotalouden kuluja on käsitelty tarkemmin yhteistyön Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen kanssa sekä kehitysyhteistyötoiminnan yhteydessä.

1.6.4 Tase

Taseen loppusumma oli 733 407 141,74 euroa tilikauden päättyessä 31.12.2018.

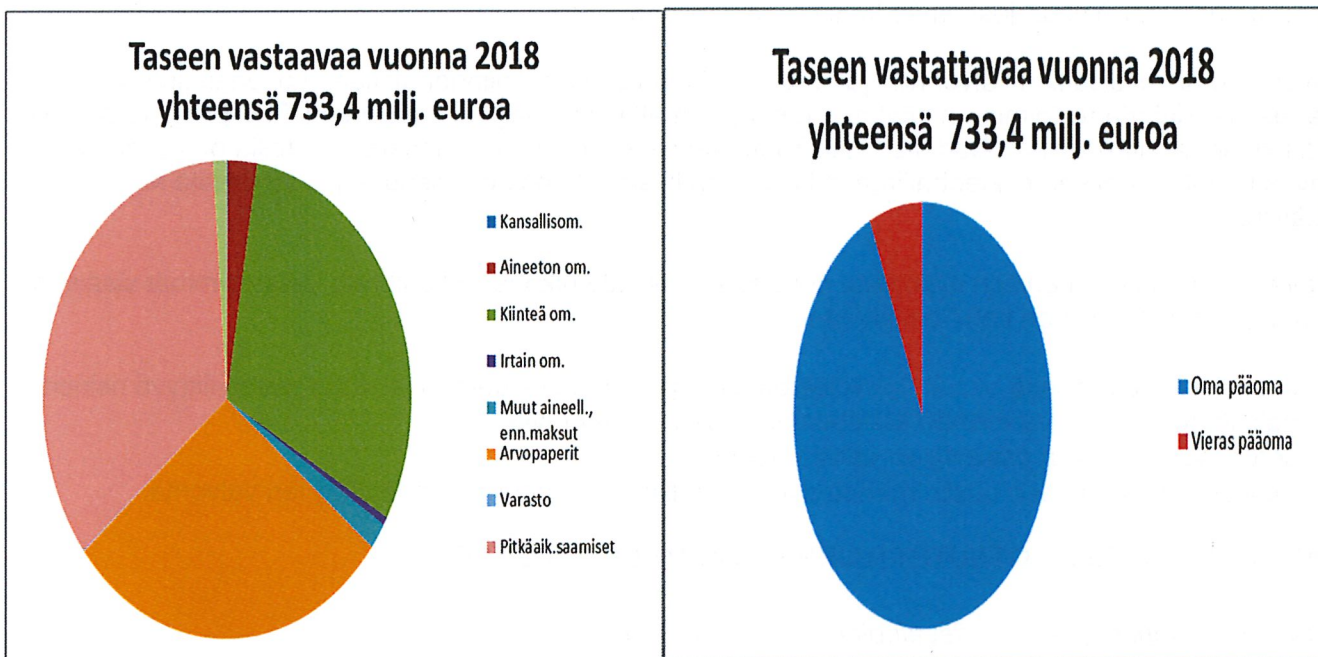
Tilikauden aikana kansallisomaisuuden arvoon vaikuttivat vain rakennusten arvosta vähennetyt suunnitelman mukaiset poistot. Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksuihin ja keskeneräisiin hankintoihin lisättiin projektien etenemisen mukaiset vastaanotetut työt ja hankinnat omaisuushyödykkeen valmistumiseen saakka. Aineettomien hyödykkeiden kokonaisarvo oli 18,2 milj. euroa (13,7 milj. euroa 2017).

Rakennusten arvo maa-alueineen oli 220,4 milj. euroa (225,1 milj. euroa 2017).

Käyttöomaisuusarvopapereihin merkittiin lisäyksiä Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n (Finnfund) osakepääoman korotus 9 999 910 euroa, virka-asunnon hankinta, ja kansliatilojen tasearvoa korottaneet perusparannukset. Käyttöomaisuusarvopapereiden arvo 31.12.2018 oli 205,3 milj. euroa (193,4 milj. euroa 2017).

Vieraan pääoman pitkäaikaiset saamiset olivat tilikauden päättyessä 249,5 milj. euroa (129,5 milj. euroa 2017). Saldo muodostui pääosin myönnetyistä kehitysluotoista, ja saamisten lisäys johtui Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n sopimuksen mukaisten lainaerien nostoista yhteensä 120 milj. euroa.

Rahatilien saldot muodostuivat edustustojen ulkomaisilla pankkitileillä olleista katteista 31.12.2018, sekä käteisvaroista.

1.7 SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Ulkoministeriö on laatinut talousarvioasetuksen 65 §:n mukaisen arviointi- ja vahvistuslausumansa osastojen ja eri palvelusektoreiden suorittaman arvioinnin pohjalta. Arviointi tehtiin käyttäen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa, jota on kehitetty ulkoasiainhallinnon tehtävien ja toimialueen asettamien vaatimusten mukaisesti. Arvioinneissa on huomioitu myös ulkomaanedustuksen toimipisteet ja niiden toiminta, riskit ja valvonta. Lisäksi lausumassa on otettu huomioon sekä sisäisten että muiden tarkastusten havainnot valvonnan ja riskienhallinnan tilasta. Arvioinneissa ei ole merkittäviä muutoksia viime vuoteen verrattuna.

Arvioinneissa keskeisimmät riskit liittyvät soveltuvan henkilöstön riittävyyteen ja tehtävien hoidon kannalta riittävään ammattitaitoon muuttuvien osaamisvaatimusten ja nopean henkilöstökierron oloissa samoin kuin

tietojärjestelmien toimivuuteen, tietoturvaan, globaalin toimintaympäristön turvallisuushaasteisiin sekä kiinteistöjen kunnossapitoon. Riskinä nousee esiin myös valtioneuvoston yhteisten toimintatapojen ja järjestelmien soveltumattomuus ulkoasiainhallinnon olosuhteisiin.

Tavoitteiden asettaminen ja tehtävien priorisointi sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta ovat saaneet osastoilta edellisvuoden tapaan hyvän arvion. Sisäisen tarkastuksen arviot ovat näiltä osin osastoja kriittisempiä erityisesti tavoitteiden priorisoinnin ja tavoitteiden toteutumisen seurannan osalta. Lisäksi riskienhallintaan kaivataan systemaattisuutta, kokonaisvaltaisuutta, kytkemistä päivittäiseen toimintaan, vastuiden määrittämistä sekä dokumentoimista.

Varainkäyttöön ja taloushallintotehtävien hoitoon liittyvät keskeisimmät havainnot kohdistuvat osaamisen, ohjeiden ja määräysten noudattamisen puutteisiin. Nämä havainnot pätevät myös kehitysyhteistyöhön painottuvissa edustustoissa. Merkittävä osa taloushallintoon liittyvistä valvontatoimista jää edelleen sisäisen tarkastuksen toteuttamien osastojen ja edustustojen tarkastuskierroksen varaan. Edustustojen osalta riskejä pienennetään tehtävien aiempaa suuremmalla keskittämällä kotimaahan. Kokonaisuudessaan valvontaa siirtyy enemmän Palkeille, mutta muutosvaiheeseen liittyy omat riskinsä. Eri muodoissa esiintyvä korruptio on myös merkittävä riski ulkoasiainhallinnon ja edustustojen toiminnalle erityisesti Euroopan ulkopuolella.

Vaativa toimintaympäristö, suurehkot apuvolyymit, ulkopuolisten toimijoiden suuri osuus asettavat sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle kehitysyhteistyössä erityisiä haasteita. Kehitysyhteistyöhön liittyvät keskeisimmät riskit ja sisäisen valvonnan, seurannan ja riskienhallinnan kehittämistarpeet on tiedostettu, ja kokonaisvaltaista riskienhallintajärjestelmää kehitetään edelleen.

Ulkoministeriö arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan olevan hallinnonalallaan kokonaisuutena kohtalaisella tasolla. Kehittämistoimia on aloitettu mm. kytkemällä riskianalyysi vuotuiseseen TTS-prosessiin, aloittamalla riskienhallintapolitiikan laadinta. Tätä kautta tietoisuus riskienhallinnasta osastoilla on lisääntynyt kiitettävästi, mutta edelleen riskienhallintaan kaivataan lisää kokonaisvaltaisuutta ja kytkemistä käytännön työtehtäviin.

Seuraavassa on arviointikehikon luokitusta noudattaen esitetty ulkoasiainhallinnon keskeisimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet:

- keskeisissä tehtävissä olevan henkilöstön riittävyyteen, sopivuuteen ja osaamiseen liittyvä riskienhallinta ja sisäisen valvonnan kehittäminen osana työtehtäviä;
- tietoturvaan liittyvän osaamisen kehittäminen;
- taloushallintoon ja sen uusiin menettelytapoihin liittyvä riskienhallinta ja sisäinen valvonta.

1.8 HALLINNONALALLA TOTEUTETTUIEN ARVIOINTIEN TULOKSET

Meta-evaluointi hanke- ja ohjelmaevaluoinneista 2015 - 2017

Ulkoministeriö teettää säännöllisesti meta-evaluointeja, joissa arvioidaan hanke- ja ohjelmaevaluointiraporttien ja niiden tehtävänkuvausten (Terms of Reference, ToR) laatua sekä kootaan yhteen niiden tuottamia tuloksia. Tämän meta-evaluoinnin yhteydessä kehitettiin arviointityökalu, jota voidaan käyttää seuraavissa meta-evaluoinneissa, mikä mahdollistaa eri vuosien meta-evaluointien keskinäisen vertailun tulevaisuudessa.

Arviointiraporteista kootun tiedon mukaan Suomen kehitysyhteistyön kokonaislaatu arvioidaan kohtalaiseksi tai sitä paremmaksi valtaosassa aineiston hankkeista. Vahvuutena pidetään yhteistyön tarkoituksenmukaisuutta ja suurimpana haasteena kestävyyttä. Kolmasosassa hankkeita oli puutteita myös tuloksellisuuden (effectiveness), tehokkuuden (efficiency) tai vaikuttavuuden (impact) suhteen.

Hanke-evaluointien tehtävänkuvausten sekä evaluointiraporttien laadussa ja laadun varmistuksessa on vielä parantamisen varaa. Kun vertailtiin ulkoministeriön ja sen yhteistyökumppanien tehtävänkuvausten ja evaluointiraporttien laatua keskenään, havaittiin, että ulkoministeriön tehtävänkuvaukset ovat keskimäärin

hieman parempia kuin yhteistyökumppanien tehtävänkuvaukset. Evaluointiraporttien laadussa ei kuitenkaan ollut havaittavissa vastaavaa eroa.

Yli puolet (60 %) hanke-evaluointien tehtävänkuvauksista oli laadultaan tyydyttäviä tai hyviä. Puutteita oli kuitenkin erityisesti arvioinnin tarkoituksen, tavoitteiden, laajuuden, metodologian ja arviointiprosessin kuvauksissa. Valtaosa (noin 65 %) evaluointiraporteista oli laadultaan tyydyttäviä. Niissäkin on vielä parannettavaa. Raporttien esittämät havainnot oli usein tehty heikon metodologian pohjalta, mutta ne vaikuttivat silti suhteellisen luotettavilta.

Evaluointi naisten ja tyttöjen oikeuksien edistäminen Suomen kehitysyhteistyössä

Suomi on sitoutunut jo pitkään sukupuolten välisen tasa-arvon ja naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseen. Evaluoinnin tarkoituksena oli tuottaa tietoa hyväksi havaituista käytännöistä ja esimerkitapauksista oppimista varten eikä niinkään tehdä yleistyksiä ja vetää yhteen tuloksia.

Evaluointi noudatti käyttäjälähtöisen evaluoinnin periaatteita ja sovelsi ns. muutosharava-lähestymistapaa. Evaluoinnissa etsittiin tuloksia käyttäytymismallien muutoksista, jotka ovat olennaisia sukupuolten tasa-arvon ja naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseksi. Evaluointi keräsi myös tietoa ulkoministeriön seurannasta, arvioinnista ja organisaation sisäisestä oppimisesta.

Yleensä tarvittiin monenlaisia eri toimijoiden käyttäytymismallien muutoksia, jotta päästiin toivottuihin tuloksiin. Kaikilla rahoituskanavilla on oma merkityksensä ja suhteelliset etunsa. Kaikkia rahoituskanavia voidaan myös parantaa hyödyntämällä toisten kanavien vahvuuksia. Naisten ja tyttöjen oikeudet on tärkeää tunnustaa ihmisoikeuksina. Ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan lisäksi tarvitaan toimia, jotka kohdistetaan myös esim. naisten voimaannuttamiseen ja sosiaalisten normien muuttamiseen.

Suomen sitoutuminen naisten ja tyttöjen oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseen on itsestään selvää ulkoministeriön henkilöstölle ainakin poliittisella tasolla. Poliittisen tason ja käytännön tulosten välillä on kuitenkin kuilu, sillä monia konkreettisia vaiheita näiden välillä ei ole selkeästi määritetty.

Ulkoministeriöltä puuttuu myös henkilöresursseja. Tuloksista naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseksi ei ole riittävästi tietoa, sillä sekä ulkoministeriön että sen kumppanien raportointi ei aina anna tarpeeksi tietoa kehitysyhteistyöllä saavutetuista muutoksista. Raportointi on puutteellista erityisesti laadullisen tiedon osalta eikä käyttäytymisen muutosta kuvaavia mittareita ole. Ulkoministeriön laatima muutosteoria naisten ja tyttöjen oikeuksien vahvistamiseksi on osa pidempää jatkumoa Suomen sitoutumisesta naisten ja tyttöjen oikeuksien ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen, mutta kaipaa vielä käytettävyyden ja ohjauksen parantamista.

Business with Impact (BEAM) -ohjelman kehittävä evaluointi; väliraportti

BEAM-ohjelman kehittävä evaluointi käynnistyi syyskuussa 2015. Vuonna 2018 otettiin käyttöön malli ennakoitujen vaikutusten arvioimiseksi uusissa hankkeissa, jotta hanketason arviointikriteereitä on mahdollista käyttää myös kehitysvaikutusten seurannassa. Lisäksi ohjelmassa laadittiin ehdotus vaikutusmallin mukaisesta 38 seurantamittarista.

Hankkeen saavutuksista ja tulevista suuntavivoista järjestettiin vaikuttavuusseminaari (Beam Impact workshop, toukokuu 2018). Sen tulosten mukaan BEAM-ohjelman toimintamallit ja käytännöt ovat parantuneet, mutta haasteena on edelleen kehitysvaikutuksia tuottavan toiminnan tunnistaminen ja vaikutusten seurannan kehittäminen sekä yhteistyön, synergian ja johdonmukaisuuden varmistaminen hanketasolla ja muiden Team Finland -toimijoiden kanssa.

Evaluoinnin toisessa portfolioanalyysissä analysointiin 106 hankehakemusta, joista 101 hyväksyttiin. Puolet hankkeista ovat sisällöltään joko informaatio- ja tietekniikkaa tai teollista tuotantoa. Yritysten hankehakemusten osuus on noussut, mutta rahoitettujen hankkeiden keskikoko ei ole kasvanut. Koska ohjelmassa ei ole vielä pystytty ratkaisemaan järjestöjen osallistumista eikä ulkomaisten kumppanien rahoitusta, on niiden osuus jäänyt entistä marginaalisemmaksi. Hanketoimijat kokivat, että ohjelma oli vaikuttanut myönteisesti erityisesti vientiin ja kansainväliseen liiketoimintaan sekä tuottanut uutta tietoa, osaamista ja synnyttänyt

kumppanuuksia. Sen sijaan vähäisiksi arviottiin hankkeiden vaikutukset hyvinvointiin, tasa-arvoa edistäviin investointeihin tai uusien työpaikkojen syntyyn. Vastaajat kokivat, ettei yksittäinen yritys voi ratkoa isoja ongelmia, vaan tarvitaan kokonaisvaltaisempi lähestyminen.

Evaluoitavuus selvitys ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan evaluointia varten (HRBA)

Ulkoministeriö teetti evaluoitavuus selvityksen ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan (Human Rights Based Approach, HRBA) evaluointia varten. Evaluoitavuus selvityksen tarkoituksena oli kerätä yhteen aiheesta jo olemassa olevaa tietoa sekä antaa suosituksia siitä, mitä varsinaisessa evaluoinnissa kannattaisi tutkia tarkemmin.

HRBA on yleisesti lisännyt ymmärrystä ihmisoikeuksien ja kehityksen välisestä yhteydestä, tosin käsitteenä HRBA on jäänyt aika abstraktiksi ja siitä on erilaisia tulkintoja UM:n eri osastoilla ja yksiköissä, joissa ihmisoikeuksiin liittyvää työtä tehdään.

Evaluoitavuus selvitys toteaa, että HRBA:n ja muiden Suomelle tärkeiden lähestymistapojen (esim. Agenda 2030, tulosperustainen johtaminen (RBM), kehityspolitiikan läpileikkaavat tavoitteet) välisiä yhteyksiä tulisi selventää. HRBA ohjeistus on vielä liian yleisellä tasolla eikä ohjaa käytäntöä. Suurimmat tietoa aukot liittyvät HRBA:n määritelmään/rajaukseen, analyysiin ja seurantaan sekä ihmisoikeuksien tarkasteluun eri asiayhteyksissä ja toimintaympäristössä.

1.9 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ

Vuonna 2018 tuli ilmi 27 ulkoasiainhallintoon kohdistunutta väärinkäytöstä tai väärinkäytösepäilyä; 19 tapausta liittyy ulkoasiainhallinnon hoitamaan kahdenväliseen kehitysyhteistyöhön, 6 tapausta on havaittu kansalaisjärjestöyhteistyössä, 1 tapaus kohdistuu maittain kohdentamattomaan kehitysyhteistyöhön sekä humanitaariseen apuun.

Kehitysyhteistyövaroihin kohdistuneiden väärinkäytösten seurauksena takaisinperinnässä on vuodelta 2018 yhteensä 27 455 euroa.

Edellä mainittujen tapausten johdosta on tehty toimivaltaiselle tutkintaviranomaiselle ilmoituksia väärinkäytöksistä (asemamaassa). Tapausten kohdalla on käytetty myös erilaisia hallinnollisia menettelyjä. Lisäksi on jatkettu joidenkin edellisen vuoden toimintakertomuksessa kirjattujen tapausten käsittelyä.

Lisäksi vuonna 2018 tuli ilmi 13 ulkoasiainhallintoon kohdistuvaa rikosta, jossa tekijänä on ollut ulkopuolinen henkilö. Rikoksena ovat olleet mm. murto ja varkaus. Näistä on aiheutunut kohtalaiset rahalliset vahingot ulkoasiainhallinnon varoihin tai omaisuuteen.

2. TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2018	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	119 611,31	109 504	109 503,82	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	119 611,31	109 504	109 503,82	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	44 080 687,97	54 825 874	54 773 176,40	-52 697,20	100
12.24.20. Tiede- ja kulttuuri-instituutiikiinteistöjen vuokratulot	950 000,64	982 000	929 302,80	-52 697,20	95
12.24.99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot	37 374 320,23	51 865 717	51 865 717,39	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	5 756 367,10	1 978 156	1 978 156,21	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	22 819,87	21 948	21 948,32	0,00	100
13.01.05. Korot muista lainoista	22 819,87	21 948	21 948,32	0,00	100
15. Lainat	180 883,48	194 517	194 517,49	0,00	100
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	180 883,48	194 517	194 517,49	0,00	100
Tuloarvioitit yhteensä	44 404 002,63	55 151 843	55 099 146,03	-52 697,20	100

Pääluokan, momentin ja tilijaoitteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2018 määrärahojen käyttö vuonna 2018	Talousarvion 2018 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2018	Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
							Edellisillä vuosilla siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2018	Käyttö vuonna 2018 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2018 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
22. Tasavallan presidentti	64 300,00	73 100	72 368,63	731,37	73 100,00	0,00	141,76	73 241,76	72 414,18	72 414,18	731,37
22.02.01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	64 300,00	73 100	72 368,63	731,37	73 100,00	0,00	141,76	73 241,76	72 414,18	72 414,18	731,37
23. Valtioneuvoston kanslia	231 608,36	1 843 459	938 263,95	905 195,16	1 843 459,11	0,00	342 831,34	2 162 831,34	1 256 488,75	905 195,16	0,00
23.01.01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	220 000,00						205 553,74	205 553,74	204 406,31		0,00
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden paikkameno (siirtomääräraha 2 v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	137 277,60	137 277,60	137 277,60	0,00	0,00
23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden paikkameno							137 277,60	137 277,60	137 277,60	0,00	0,00
23.01.24. Suomen EU-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)		1 820 000	914 804,84	905 195,16	1 820 000,00	0,00	0,00	1 820 000,00	914 804,84	905 195,16	0,00
23.01.24.1. Palkkaus ja muut kulutusmenot (EK)		1 820 000	914 804,84	905 195,16	1 820 000,00	0,00	0,00	1 820 000,00	914 804,84	905 195,16	0,00
23.01.29. Arvonlisäveromenot	11 608,36	23 459	23 459,11		23 459,11	0,00					
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 002 665 264,88	1 036 277 166	776 248 806,69	261 634 403,67	1 037 883 210,36	-1 606 044,73	323 123 942,89	1 344 555 242,89	1 005 591 412,40	337 019 034,00	0,00
24.01.01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	220 760 000,00	222 562 000	194 360 732,00	28 201 268,00	222 562 000,00	0,00	27 402 920,31	249 964 920,31	221 736 898,51	28 201 268,00	0,00
24.01.01.1. Ministeriön toimintamenot (KPY)	17 618 752,43	17 019 000	-898 918,17	17 796 048,14	16 897 129,97	121 870,03	13 395 077,03	30 414 077,03	12 471 405,06	17 796 048,14	0,00
24.01.01.2. Henkilöstöhallinto (KPY)	120 487 967,57	122 975 000	121 048 378,17	1 926 621,83	122 975 000,00	0,00	0,00	122 975 000,00	121 048 378,17	1 926 621,83	0,00
24.01.01.3. Taloushallinto (KPY)	83 925,00	25 000	-392 295,12	417 295,12	25 000,00	0,00	2 408 440,04	2 433 440,04	2 016 144,92	417 295,12	0,00
24.01.01.4. Kinteistöhallinto (KPY)	2 445 000,00	1 485 000	1 606 870,03	0,00	1 606 870,03	-121 870,03	48 988,93	1 533 988,93	1 655 858,96	0,00	0,00
24.01.01.5. Tietohallinto (KPY)	5 742 632,00	6 893 000	3 323 828,99	3 569 171,01	6 893 000,00	0,00	7 827 943,76	14 720 943,76	11 151 772,75	3 569 171,01	0,00
24.01.01.6. Turvallisuus (KPY)	546 952,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 877 944,50	1 877 944,50	1 877 944,50	0,00	0,00
24.01.01.7. Koulutus (KPY)	32 725,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	617 685,22	617 685,22	617 685,22	0,00	0,00
24.01.01.8. Hankinta- ja tukipalvelut (KPY)	20 043,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 226 840,83	1 226 840,83	1 226 840,83	0,00	0,00
24.01.01.9. Edustustojen toimintamenot (KPY)	73 772 103,00	74 165 000	69 672 868,10	4 482 131,90	74 165 000,00	0,00	0,00	74 165 000,00	69 672 868,10	4 482 131,90	0,00
24.01.20. Tiede- ja kulttuuri-instituutinkinteistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)	2 282 000,00	982 000	31 255,96	950 744,04	982 000,00	0,00	1 770 137,05	2 752 137,05	1 170 197,99	1 581 939,06	0,00
24.01.21. Ulkoministeriön hallinnonalaan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2v)	1 155 000,00	1 155 000	1 069 006,31	85 993,69	1 155 000,00	0,00	1 155 000,00	2 310 000,00	2 224 006,31	85 993,69	0,00
24.01.29. Ulkoministeriön hallinnonalaan arvonsäveroimenot (arvonmääräraha)	11 988 454,24	10 749 866	10 749 865,63		10 749 865,63	0,00					
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonsäveroimenot	5 394 029,77	5 717 830	5 717 830,15		5 717 830,15	0,00					
24.01.29.2. Kehitysyhteistyön arvonsäveroimenot	6 594 424,47	5 032 035	5 032 035,48		5 032 035,48	0,00					
24.01.74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3v)	7 860 000,00	13 520 000	8 678 832,83	4 841 167,17	13 520 000,00	0,00	4 647 674,36	18 167 674,36	13 326 507,19	4 841 167,17	0,00
24.01.76. Kinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)						0,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 265 933,30	0,00	0,00
24.10.20. Suomalaisien kriisihallintajoukkojen ylläpitomenot (siirtomääräraha 2 v)	400 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	240 000,00	240 000,00	236 260,01	0,00	0,00

24.10.20.09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenot ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikorista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin (EK)	400 000,00	1 666 108,28	1 666 108,28	43 891,72	240 000,00	240 000,00	236 260,01	0,00
24.10.21.	Siviilienkriisinhallintaa osallistuminen kriisinhallintaan (kiinteä määräraha)	1 276 650,54	1 710 000	1 666 108,28	1 666 108,28	1 116 227,00	1 116 227,00	1 116 227,00	0,00
24.10.21.01.	Siviilikriisinhallinta (EK)	616 641,38	800 000	787 723,47	787 723,47	1 116 227,00	1 116 227,00	1 116 227,00	0,00
24.10.21.02.	Vaalitarkkaajat (EK)	175 000,00	260 000	236 178,72	236 178,72	0,00	0,00	0,00	0,00
24.10.21.03.	Rauhanvälittäminen (EK)	485 009,16	650 000	642 206,09	642 206,09	0,00	0,00	0,00	0,00
24.30.66.	Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3v)	528 195 000,00	558 942 000	492 639 627,51	66 301 599,49	558 941 227,00	72 841 442,01	552 045 752,20	78 881 050,98
24.30.66.1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö (EK)	153 410 000,00	170 758 000	167 468 178,70	3 289 821,30	170 758 000,00	0,00	173 629 986,79	3 569 821,66
24.30.66.2.	Maa- ja aluekohainen kehitysyhteistyö (EK)	139 039 000,00	146 001 000	118 883 914,19	27 116 312,81	146 000 227,00	773,00	164 052 282,91	30 738 461,39
24.30.66.2.1.	Maa- ja aluekohainen kehitysyhteistyö (EK)	139 039 000,00	139 304 000	114 947 253,23	24 356 746,77	139 304 000,00	0,00	157 355 282,91	27 978 895,35
24.30.66.2.2.	Iso-Britannian kehityspoliittisen osaston (DFID) yhteistoimintahankkeen menot (EK)	0,00	1 117 000	1 116 227,00	0,00	1 116 227,00	773,00	1 116 227,00	0,00
24.30.66.2.6.	Euroopan komission yhteistoimintahankkeen menot (EK)	53 655 000,00	5 580 000	2 820 433,96	2 759 566,04	5 580 000,00	0,00	2 820 433,96	2 759 566,04
24.30.66.3.	Euroopan kehitysrahasto (EK)	33 460 000,00	28 525 000	56 191 529,32	325 470,68	56 517 000,00	0,00	67 825 398,32	325 470,68
24.30.66.4.	Maittain kohdennatun kehitysyhteistyön (EK)	70 500 000,00	72 500 000	72 063 838,96	416 161,04	72 500 000,00	0,00	72 091 080,96	416 161,69
24.30.66.5.	Humanitaarinen apu (EK)	4 800 000,00	4 160 000	1 055 089,48	3 104 910,52	4 160 000,00	0,00	4 057 011,48	4 013 236,92
24.30.66.6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus (EK)	2 100 000,00	1 850 000	18 130,28	1 831 869,72	1 850 000,00	0,00	1 273 278,89	2 518 035,89
24.30.66.7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus (EK)	65 000 000,00	65 000 000	61 962 782,00	3 037 218,00	65 000 000,00	0,00	63 726 564,27	3 621 965,08
24.30.66.8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kurtasektorin kehitysyhteistyölle (EK)	6 231 000,00	13 631 000	2 907 993,16	10 723 006,84	13 631 000,00	0,00	7 677 246,71	10 766 546,65
24.30.66.9.	Korkotuki-instrumentti (EK)	10 000 000,00	10 000 000	9 999 910,00	90,00	10 000 000,00	0,00	9 999 910,00	180,00
24.30.88.	Fintlundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)	130 000 000,00	130 000 000	0,00	130 000 000,00	130 000 000,00	0,00	120 000 000,00	192 000 000,00
24.30.89.	Kehitysyhteistyön finanssijoitukset (siirtomääräraha 3 v)	1 337 719,50	1 341 000	1 339 280,00	1 720,00	1 339 280,00	1 720,00	1 339 280,00	1 720,00
24.90.50.	Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	30 690,21	45 000	25 910,58	19 089,42	25 910,58	0,00	204 787,49	151 881,86
24.90.51.	Hädäntilanteiden avustaminen (arviomääräraha)	86 992 000,00	83 931 000	52 963 093,50	30 967 906,50	83 931 000,00	0,00	83 303 942,17	30 967 906,50
24.90.66.	Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2v)	100 000,00	100 000	0,00	100 000,00	100 000,00	0,00	128 122,86	170 000,00
24.90.67.	Kansainvälisen ilmastopöytäkirjan alaisen yhteistyön menot (siirtomääräraha 3v)	281 100,00	239 300	53 665,22	185 634,78	239 300,00	0,00	444 087,49	289 528,60
24.90.68.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	6 650,39	1 000 000	2 671 518,87	-1 671 518,87	2 671 518,87	-1 671 518,87	151 881,86	289 528,60
24.90.95.	Kurssivaihtelut (nettop) (arviomääräraha)	83 459,23	557 792	256 574,29	301 217,85	256 574,29	301 217,85	151 881,86	289 528,60
25. Oikeusministeriön hallinnonala									
25.01.29.	Oikeusministeriön hallinnonalan arvonsäveroimenot (arviomääräraha)	5 319,97	7 792	7 792,14	0,00	7 792,14	0,00	151 881,86	289 528,60
25.50.20.	Vaalimenot (arviomääräraha)	78 139,26	550 000	248 782,15	301 217,85	248 782,15	301 217,85	151 881,86	289 528,60

ULKOMINISTERIÖ
TILINPÄÄTÖS 2018

25.50.20.3.	Presidentinvaali (KPY)	40 498,10	550 000	248 782,15	248 782,15	301 217,85							
25.50.20.4.	Kuntavaalit (KPY)	37 641,16											
26. Sisäministeriön hallinnonala		202 811,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70 650,82	70 650,82	37 761,74	37 761,74	0,00
26.01.01.	Sisäministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	202 811,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70 650,82	70 650,82	37 761,74	37 761,74	0,00
26.01.01.1.	Toimintamenot (KPY)	202 811,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70 650,82	70 650,82	37 761,74	37 761,74	0,00
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		165 864,00	70 672	70 672,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	120 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.60.12	Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha)	45 864,00	70 672	70 672,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		142 584,46	132 182	131 111,39	131 111,39	1 070,25							
32.60.43.	Kioton mekanismit (arviomääräraha)	142 584,46	132 182	131 111,39	131 111,39	1 070,25							
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
33.01.01.	Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Määrärahoitit yhteensä		1 003 555 891,93	1 038 954 371	777 717 796,95	262 540 330,20	1 040 258 127,15	-1 303 756,63	323 537 566,81	1 346 861 966,81	1 006 958 077,07	337 924 960,53	337 924 960,53	0,00

Talousarvion toteumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾		Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)											
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden 2018 valtuudet	Käytetty	Käytännöllä	Uusittavissa 2018 TA:ssa	Talousarvio 2018	Määräraha-tarve 2019	Määräraha-tarve 2020	Määräraha-tarve 2021	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
24.30.50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	0	268 188	0	268 188	0	268 188	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		268 188	0	268 188		268 188							
24.30.66. Varsinainen kehitysyhteistyö	6 433 751	497 875	0	497 875	438 622	59 253	0	364 389	464 020	400 175	300 683	698 755	1 863 633
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	6 433 751	0	0	0	0	0	0	364 389	351 766	282 937	193 782	596 526	1 425 011
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	449 356							7 133	12 073	5 616	5 280	98 647	121 616
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet, josta		497 875	0	497 875	438 622	59 253	0		112 254	117 238	106 901	102 229	438 622
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		18 000	0	18 000	500	17 500	0		500	0	0	0	500
32.60.43. Työ- ja elinkeinoministeriön Kioton mekanismit	5 197	0	0	0	0	0	0	131	220	180	0	0	400
Aikaisempien vuosien valtuudet	5 197							131	220	180	0	0	400
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	6 438 948	766 063	0	766 063	438 622	327 441	0	364 520	464 240	400 355	300 683	698 755	1 864 033
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	6 438 948							364 520	351 986	283 117	193 782	596 526	1 425 411
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	449 356							7 133	12 073	5 616	5 280	98 647	121 616
- talonrakennushankkeiden valtuudet ⁵⁾	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna 2018 käytettävissä olleet valtuudet		766 063	0	766 063	438 622	327 441	0		112 254	117 238	106 901	102 229	438 622
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		18 000	0	18 000	500	17 500	0		500	0	0	0	500

3. TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2018 - 31.12.2018		1.1.2017 - 31.12.2017	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	33 748 429,98		35 038 971,24	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 817 956,90		1 849 293,89	
Muut toiminnan tuotot	<u>13 314 457,94</u>	48 880 844,82	<u>7 821 332,21</u>	44 709 597,34
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	7 751 298,50		8 437 970,59	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	4 461,00		183 122,00	
Henkilöstökulut	118 133 780,70		116 620 858,63	
Vuokrat	17 813 270,18		17 296 617,86	
Palvelujen ostot	62 593 255,99		60 333 235,42	
Muut kulut	57 527 328,10		57 250 154,54	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-16 080 040,57		-7 528 816,36	
Poistot	10 731 164,81		11 540 461,40	
Sisäiset kulut	<u>7 327 042,60</u>	<u>-265 801 561,31</u>	<u>11 013 740,12</u>	<u>-275 147 344,20</u>
JÄÄMÄ I		-216 920 716,49		-230 437 746,86
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	-2 666 727,81		103 447,18	
Rahoituskulut	<u>255 853,79</u>	-2 410 874,02	<u>-42 957,14</u>	60 490,04
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>16 866,04</u>	16 866,04	<u>1 075 563,15</u>	1 075 563,15
JÄÄMÄ II		-219 314 724,47		-229 301 693,67
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	60 049 194,60		66 251 397,00	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	43 913,85		39 161,87	
Siirtotalouden kulut EU:n toimielimille ja muille elimille	67 825 398,32		59 699 733,20	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	<u>480 184 918,28</u>	<u>-608 103 425,05</u>	<u>501 232 780,27</u>	<u>-627 223 072,34</u>
JÄÄMÄ III		-827 418 149,52		-856 524 766,01
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	109 503,82		119 611,31	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-6 933 813,43</u>	<u>-6 824 309,61</u>	<u>-7 097 371,38</u>	<u>-6 977 760,07</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-834 242 459,13</u>		<u>-863 502 526,08</u>

4. TASE

	31.12.2018		31.12.2017	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Rakennusmaa- ja vesialueet	100 913,00		100 913,00	
Rakennukset	<u>609 250,50</u>	710 163,50	<u>625 248,33</u>	726 161,33
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	26 000,00		34 000,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	7 153 173,78		10 596 297,44	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>11 004 684,82</u>	18 183 858,60	<u>3 100 171,39</u>	13 730 468,83
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennusmaa- ja vesialueet	88 225 691,74		89 963 577,58	
Rakennukset	132 173 501,24		135 114 779,90	
Koneet ja laitteet	4 256 071,01		4 620 849,20	
Kalusteet	34 101,28		52 012,54	
Muut aineelliset hyödykkeet	1 000 530,11		995 093,75	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>11 823 784,95</u>	237 513 680,33	<u>6 792 871,81</u>	237 539 184,78
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>205 291 001,13</u>	<u>205 291 001,13</u>	<u>193 399 551,52</u>	<u>193 399 551,52</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ				
		460 988 540,06		444 669 205,13
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>670 677,00</u>	670 677,00	<u>675 138,00</u>	675 138,00
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset		249 510 397,35		129 508 820,03
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	342 052,55		153 772,14	
Siirtosaamiset	9 199,89		0,00	
Muut lyhytaikaiset saamiset	3 044 328,25		2 930 626,91	
Ennakkomaksut	<u>5 101 109,68</u>	8 496 690,37	<u>13 123 957,61</u>	16 208 356,66
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	488 066,76		528 071,99	
Muut pankkitilit	12 457 606,71		16 134 068,71	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>84 999,99</u>	<u>13 030 673,46</u>	<u>19 349,85</u>	<u>16 681 490,55</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ				
		271 708 438,18		163 073 805,24
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
		<u>733 407 141,74</u>		<u>608 469 171,70</u>

	31.12.2018		31.12.2017	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	396 279 798,62		396 279 798,62	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	162 254 640,14		62 096 720,50	
Pääoman siirrot	960 299 644,64		963 660 445,72	
Tilikauden tuotto-/kulujaäämä	<u>-834 242 459,13</u>	684 591 624,27	<u>-863 502 526,08</u>	558 534 438,76
LYHYTAIKAINEN				
Ostovelat	13 932 363,83		15 023 082,95	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 885 421,54		1 928 448,29	
Edelleen tilittävät erät	2 983 908,81		2 069 574,90	
Siirtovelat	17 828 144,59		18 777 546,69	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>12 185 678,70</u>	<u>48 815 517,47</u>	<u>12 136 080,11</u>	<u>49 934 732,94</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		48 815 517,47		49 934 732,94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>733 407 141,74</u>		<u>608 469 171,70</u>

5. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Liite 1	Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta
Liite 2	Nettoutetut tulot ja menot
Liite 3	Arviomäärärahojen ylitykset
Liite 4	Peruutetut siirretyt määrärahat
Liite 5	Henkilöstökulujen erittely
Liite 6	Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
Liite 7	Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
Liite 8	Rahoitustuotot ja -kulut
Liite 9	Talousarviotaloudesta annetut lainat
Liite 10	Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
Liite 11	Taseen rahoituserät ja velat
Liite 12	Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
Liite 13 - 14	Taseeseen sisältyvät ja sisältyvät rahastoidut varat
Liite 15	Velan muutokset
Liite 16	Velan maturiteettijakauma ja duraatio
Liite 17	Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot
Liite 17a	Hallinnonalan nettokäyttö 2016 - 2018

Liite 1

Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1) Ulkoministeriön budjetoinnissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuonna 2018.

Toiminto-seurantakohde on ollut vuodesta 2016 pakollinen toimintamenojen kirjauksissa. Kiekun henkilöstöhallinnon osion käyttöönoton jälkeen sitä käytetään myös työajankohdennuksessa. Vuodesta 2017 alkaen sitä on voitu yhä enemmän hyödyntää sekä tuloksellisuuden laskentatoimessa että kustannuslaskennassa. Puutteellisista työajankohdennustiedoista johtuen vuoden 2017 tilinpäätöksen kustannuslaskelmien pohjatietoja täydennettiin tehtävien oletustoimintatiedoilla, ja samaa mallia käytettiin vuoden 2018 kustannuslaskelmissa.

Tavoitteena on saada työajankohdennus niin kattavaksi, että kustannuslaskelmat voivat perustua kokonaisuudessaan kohdennuksesta saataviin toimintoseurantakohdetietoihin. Tulevina vuosina on myös tarkoitus hyödyntää toimintoseurantakohteen tietoja budjetoinnissa.

2) Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen (Palkeet) rooli korostui kirjanpidossa ja tilinpäätöstehtävissä, kun valtion talousarviosta annettua lakia koskeva muutos astui voimaan 1.10.2017. Tehtävien ja vastuiden siirtoa tehtiin aiemman suunnitelman perusteella taloushallinnon eri prosesseissa myös vuoden 2018 aikana. Kirjanpidossa Palkeiden ja ulkoministeriön yhteistyönä jatkettiin edelleen vuonna 2018 taseessa olleiden, aiempien tilikausien erien selvittelyä. Työn tuloksena kirjanpitoyksikön taseesta poistettiin päätösten perusteella kirjanpidon tileistä vanhentuneita saatavia, joihin ei ole ollut odotettavissa suorituksia.

3) Valuuttamääräiset laskut ja muut tositteet muunnetaan tietojärjestelmissä euromääräisiksi käyttäen järjestelmiin luettua, Euroopan keskuspankin edelliselle päivälle noteeraamaa kurssia. Ellei valuutta kuulu EKP:n noteeraamiin eikä ole sisään luettavissa tietojärjestelmiin, Palkeiden henkilöstö noutaa tiedon Nordean järjestelmästä. Kalenterikuukauden kerralla voimassa olevat kurssit tallennetaan manuaalisesti tietojärjestelmiin edellisen kuukauden 15. päivän kurssin mukaisina.

Valuuttakursseja tarvitaan myös järjestelmien ulkopuolisessa laskennassa, kuten henkilöstöhallinnossa ja edustustojen suoritteiden hinnoittelussa. Tähänkin käytetään edeltävän kuukauden 15. päivän kurssia. Hallinnonalalle yhtenäinen ja kuukausikohtainen valuuttakurssiluettelo julkaistaan ministeriön intranetissä. Käytetyt valuuttakurssit arkistoidaan vuositasolla ministeriön sähköiseen Arkki-arkistoon.

Kiekun valuuttamääräisten tase-erien arvostusajon toiminnallisuus on ollut toimimaton Kiekun taloushallinto-osuuden käyttöönotosta, vuodesta 2014, lähtien. Tästä johtuen vuotuisen (2015 - 2017) arvostuksen kurssierokirjauksen saldo on jäänyt ko. tasetilille kumuloiden tase-erän saldoa, kun valuuttatilien saldot on tilinpäätöksessä arvostettu tilinpäätöspäivän kurssiin, ja kirjattu talousarviokirjanpitoon 24.90.95 Kurssivaihtelut. Toimintatapa ei ole antanut oikeaa kuvaa tase-erän sisällöstä tilinpäätökseen. Vuoden 2018 tilinpäätökseen tehtiin valuuttamääräisten rahatilien kumuloituneita saldoja oikaiseva kirjaus. Oikaisukirjaus aiheutti poikkeuksellisen suuren kertaluonteisen määrärahatarpeen arviomäärärahaan 24.90.95 Kurssivaihtelut. Palkeet Kiekun järjestelmäomistajana edistää Kiekun arvostusajon toiminnallisuuden korjausta yhteistyössä toimittajan kanssa vuonna 2019.

4) Suomesta maksettavat valuuttamääräiset laskut maksetaan Valtiokonttorin hallinnoimilta valuuttatileiltä seuraavissa valuutoissa: AUD, GBP, JPY, CAD, NOK, SEK, CHF, DKK, USD ja CZK.

Valtiokonttorin Rahoitus-toimiala hankkii valuutat kirjanpitoyksiköiden Rahakas-ennusteiden perusteella, ja kantaa valuuttariskin.

5) Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja –menetelmät ovat pääosin vertailukelpoiset edellisvuoden tietoihin. Tuotannon tekijöiden hankintamenot ja suoritteiden myyntitulot ovat olennaisuuden periaatteen mukaisesti viimeistään ennen tilinpäätöstä kirjattu liikekirjanpitoon suoriteperusteella. Omaan käyttöön valmistettujen hyödykkeiden hankintamenot on aktivoitu keskeneräisiin hankintoi-

hin. Muut kuin edellä mainitut menot ja tulot on viimeistään ennen tilinpäätöstä kirjattu liikekirjanpitoon varainhoitovuoden talousarviokirjanpidon mukaisesti. Talousarviomenot ja -tulot on viimeistään ennen tilinpäätöstä kirjattu talousarviokirjanpitoon varainhoitovuoden talousarvion perusteita noudattaen.

Aktivoituihin hankintamenoihin ei sisälly kiinteitä menoja.

Valtion virka- ja työehtosopimuksessa sopimuskaudelle 2018-2020 (9.3.2018) on sopimuksen 6 §:ssä kirjattu, että virkamiehelle ja työntekijälle, jonka palvelussuhde on alkanut viimeistään 3.9.2018 ja palvelussuhde on keskeytymättä jatkunut 18.11.2018 saakka, maksetaan tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä erillinen kertaerä. Kertaerä on suuruudeltaan 9,2 %:a yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaisesta kuukausipalkkauksesta.

Kertaerää ei ole jaksotettu tilikaudelle 2018, vaan se kirjataan kokonaisuudessaan tilikauden 2019 menoksi.

6) Tilinpäätösvuoden tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia edellisvuoden tietoihin.

Liitteellä 12 annetut tiedot Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle (Finnfund) annetuista takuista eivät ole vertailukelpoiset vuoden 2017 tilinpäätökseen. Tiedot on ilmoitettu liitteellä 12 ensimmäistä kertaa vuonna 2018, vaikka ne ovat olleet voimassa 31.12.2017.

7) Kiekun käyttöomaisuustoiminallisuus sisältää sekä käyttöomaisuuden että irtaimistohallinnan, ja kummatkin ovat ulkoministeriössä käytössä. Vuokrattujen tilojen perusparannuksilla (LKP 1149) on AdeEko-kirjanpitojärjestelmän ajalta edelleen Kiekusta poikkeavia eri pituisia poistoajoja (4-20v; vertaa liite 6, alaviite). Uusien kirjausten osalta sovelletaan Kiekun poistoajoja. Poikkeaviin poistoajoihin ei ole tehty muutoksia vuoden 2018 aikana.

Keskeneräistä omaisuutta on kirjattu valmiiksi.

Taide-esineitä seurataan edelleen taiderekisterissä, eikä taidetta ole siirretty valtioneuvoston hallintoyksikölle (VNHY). Kieku-KOM:ssa taide on jaettu kahteen KOM-yksikköön (=hankintaa yksilöivä numero), joista toiseen on tallennettu edustustoissa oleva taide, ja toiseen ministeriössä oleva. Uudet hankinnat, ja esim. vahingon seurauksena käytöstä poistetut, käsitellään kirjanpidossa ko. KOM-yksiköiden kautta, josta muutokset tasetilin arvoon siirtyvät pääkirjanpitoon. Taiderekisterissä seurataan esinekohtaista tietoa ja sijaintipaikkaa. Taiderekisterin arvo vastaa pääkirjanpidossa olevaa arvoa.

8) Taseeseen ei sisälly suurlähettiläs Cay Sundströmin vuonna 1959 Suomen valtiolle testamenttaamaa museoesinekokoelmaa, jota säilytetään Pekingin suurlähetystön virka-asunnossa.

Luettelo kokoelmasta on liitetty vuoden 1998 aloitettavaan taseeseen ja säilytetään pysyvästi. Vuoden 1998 jälkeen ei ole löytynyt muuta kansallisomaisuutta lisättäväksi luetteloon.

9) Tilinpäätösvuoden jälkeisistä tapahtumista kirjanpitoyksikkö raportoi seuraavaa. Rondo- ja Tilha -tietojärjestelmiä korvaavan Handi-palvelun käyttöönottoprojekti on meneillään, ja suunnitelman mukaan Handi on valmis käyttöönotettavaksi ministeriössä ja edustustoissa toukokuussa 2019. Edustustoja varten tarvittavat Handi-palvelun määrittelyistä poikkeavat käytännöt paikallistositteiden käsittelyssä, määrittellään, testataan ja toteutetaan ulkoministeriön Handi-käyttöönottoprojektissa. Kyseiset tehtävät edellyttävät suurta panostusta Handi-hankkeen eri osapuolilta, jotta kokonaisuus saadaan tuotantoon aikataulussa.

Liite 2

Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2017		Talousarvio 2018 (TA + LTA:t)		Talousarvion 2018 määrärahojen käyttö vuonna 2018		siirto seuraavalle vuodelle		Tilinpäätös 2018		Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
	Bруттоmenot	Bруттоtulot	Bруттоmenot	Bруттоtulot	käyttö vuonna 2018	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2018	Edellisiä vuosilta siirtyneet	Käytetty vuonna 2018	Käyttö vuonna 2018 (pl. peruutukset)		Siirretty seuraavalle vuodelle		
22.01.01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	64 300,00	0,00	73 100	72 368,63	0,00	731,37	73 100,00	0,00	73 241,76	72 414,18	0,00	72 414,18	731,37	
23.01.01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	220 000,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	205 553,74	204 406,31	0,00	204 406,31	0,00	
24.01.01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	232 809 025,23	12 049 025,23	236 033 000	207 284 859,79	12 924 127,79	28 201 268,00	235 486 127,79	12 924 127,79	249 964 920,31	234 663 915,43	12 925 016,92	221 738 898,51	28 201 268,00	
24.90.95. Kurssivaihtelut (nettob) (arviomääräraha)	36 831,25	30 180,86	1 000 000	-266 491,74	2 938 010,61		-266 491,74	2 938 010,61			-1 671 518,87			
26.01.01. Sisäministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	202 811,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70 650,82	37 761,74	0,00	37 761,74	0,00	
	6 650,39	0,00	1 000 000	2 671 518,87	2 671 518,87	0,00	2 671 518,87	0,00	70 650,82	70 650,82	0,00	37 761,74	0,00	

Liite 3

Arviomäärärahojen ylitykset

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 000 000	1 671 519	167
24.90.95. Kurssivaihtelut	1 000 000	1 671 518,87	167
Pääloukat yhteensä	1 000 000	1 671 518,87	167

Liite 4

Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
24. Ulkoministeriön hallinnonala			1 944 023,49
Vuosi 2016			1 915 529,70
24.01.76.	Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen	234 066,70	
24.30.66.1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	0,43	
24.30.66.2.1.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	28 974,47	
24.30.66.3.	Euroopan kehitysrahasto	0,70	
24.30.66.4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	738 731,52	
24.30.66.5.	Humanitaarinen apu	0,94	
24.30.66.6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	36 678,57	
24.30.66.7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	16 121,91	
24.30.66.8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskuskelle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	22 050,56	
24.30.66.9.	Korkotuki-instrumentti	13 306,73	
24.30.89.	Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset	821 043,00	
24.90.67.	Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot	1 877,14	
24.90.68.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö	2 677,03	
Vuosi 2017			28 493,79
24.01.01.1.	Ministeriön toimintamenot	24 753,80	
24.10.20.09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämeneihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin	3 739,99	
22. Tasavallan presidentti			96,21
Vuosi 2017			96,21
22.02.01.	Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot	96,21	
23. Valtioneuvoston kanslia			1 147,43
Vuosi 2017			1 147,43
23.01.01.	Valtioneuvoston kanslian toimintamenot	1 147,43	
26. Sisäministeriön hallinnonala			32 889,08
Vuosi 2017			32 889,08
26.01.01.1.	Toimintamenot	32 889,08	
Pääluokat yhteensä			1 978 156,21
Vuosi 2016			1 915 529,70
Vuosi 2017			62 626,51

Liite 5

Henkilöstökulujen erittely

	2018	2017
Henkilöstökulut	100 395 359,71	99 439 091,60
Palkat ja palkkiot	101 466 347,80	99 911 293,91
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-1 070 988,09	-472 202,31
Henkilösivukulut	17 738 420,99	17 181 767,03
Eläkekulut	14 181 198,45	13 641 984,11
Muut henkilösivukulut	3 557 222,54	3 539 782,92
Yhteensä	118 133 780,70	116 620 858,63
Johdon palkat ja palkkiot, josta	9 546 398,40	9 505 851,10
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	115 496,45	112 642,60
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	115 496,45	112 642,60

Liite 6

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenusta.

Suunnitelmanmukaiset poistoajat ovat:

Omaisuu ryhmä	KOM- luokka	Poistomenetelmä	Poisto aika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo %
Kansallisuusomaisuus					
102 Rakennukset	1010010	ei poistoja	-	-	-
	1025010	tasapoisto	40 vuotta	2,5	0
Aineettomat hyödykkeet					
112 Aineettomat oikeudet	1120010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
	1129010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
114 Muut pitkävaikuttiset menot	1140010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
	1149000	tasapoisto	3 vuotta	33,33	0
	1149010	tasapoisto	10 vuotta	10	0
	1149020	tasapoisto	5 vuotta	20	0
119 Ennakkomaksut	1191010	ei poistoja	-	-	-
Aineelliset hyödykkeet					
121 Rakennusmaa- ja vesialueet	1210010	ei poistoja	-	-	-
122 Rakennukset	1220010	tasapoisto	30 vuotta	3,33	0
	1221010	tasapoisto	40 vuotta	2,5	0
	1229010	tasapoisto	20 vuotta	5	0
125-126 Koneet ja laitteet	1250010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
	1250020	tasapoisto	10 vuotta	10	0
	1254010	tasapoisto	7 vuotta	14,3	0
	1255010	tasapoisto	3 vuotta	33,33	0
	1256010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
	1257010	tasapoisto	5 vuotta	20	0

1258	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	1258010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
1269	Muut koneet ja laitteet	1269010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
1270	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	1270010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
1279	Muut kalusteet	1279010	tasapoisto	5 vuotta	20	0
1280	Taide-esineet	1280010	ei poistoja	-	-	-
1296	Keskeneräiset asuinrakennukset	1296010	ei poistoja	-	-	-
1297	Keskeneräiset muut rakennukset	1297010	ei poistoja	-	-	-
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset						
130	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					
1301	Muut osakkeet	1301010	ei poistoja	-	-	-
1303	Muut osuudet	1303010	ei poistoja	-	-	-

Ulkoasiainhallinnossa on taseen ulkopuolista kansallisuusmuutusta. Siitä, kuten ei myöskään maa-alueista (lkp 1010, 1210), lkp-tilille 1280 kirjatuista taide-esineistä ja lkp-tilille 1301 kirjatuista muista osakkeista, ja lkp-tilille 1303 kirjatuista muista osuuksista, ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja. Vuokrattujen tilojen perusparannusten (lkp 1149) kom-yksiköillä, jotka on siirretty AdeEko+ -järjestelmästä Kiekuun, on eri pituisia poistoaikojia. Poistoaikoihin ei ole tehty muutoksia. Uusien kom-yksiköiden osalta sovelletaan Kiegun poistoaikojia.

Liite 8

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2018	2017	Muutos 2018 - 2017
Korot euromääräisistä saamisista	238 521,54	42 680,32	195 841,22
Korot valuuttamääräisistä saamisista	32 872,13	30 586,00	2 286,13
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	-2 938 010,61	30 180,86	-2 968 191,47
Muut rahoitustuotot	-110,87	0,00	-110,87
Rahoitustuotot yhteensä	-2 666 727,81	103 447,18	-2 770 174,99
Rahoituskulut	2018	2017	Muutos 2018 - 2017
Korot euromääräisistä veloista	10 280,97	5 818,94	4 462,03
Korot valuuttamääräisistä veloista	338,53	277,73	60,80
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	-266 491,74	36 831,25	-303 322,99
Muut rahoituskulut	18,45	29,22	-10,77
Rahoituskulut yhteensä	-255 853,79	42 957,14	-298 810,93
Netto	-2 410 874,02	60 490,04	-2 471 364,06

Liite 9

Talousarvioloudesta annetut lainat

Sektorit	Lainapääoma 31.12.2018	Lisäys 2018	Vähennys 2018	Lainapääoma 31.12.2017	Pääomamuutos 2018 - 2017
Rahoituslaitokset	130 000 000,00	120 000 000,00	0,0	10 000 000,00	120 000 000,00
Muut rahoituksen välittäjät	130 000 000,00	120 000 000,00	0,0	10 000 000,00	120 000 000,00
Ulkomaat	116 627 288,54	0,00	194 517,49	116 821 806,03	-194 517,49
Muut maat ja kansainväliset järjes- töt	116 627 288,54	0,00	194 517,49	116 821 806,03	-194 517,49
Yhteensä	246 627 288,54	0,00	194 517,49	126 821 806,03	119 805 482,51

Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n lainapääoma 31.12.2017 siirretty Rahoituslaitokset-sektorin lainapääomaan.

Liite 10

Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale määrä	Markkina-arvo	31.12.2018 Kirjanpitoarvo	Omistussuus %	Myyntioikeuksien aloraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	31.12.2017 Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	1035993		176 554 346,67		0,0	0,00	166 554 436,67	
Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund)	1035965		167 375 389,67	94,13		0,00	157 375 479,67	
Inter-American Investment Corporation	628		9 178 957,00				9 178 957,00	
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			27 138 196,46	0,0	0,0	0,00	25 246 656,85	
Ankara, virka-asunto			1 103 687,10				1 103 687,10	
Buenos Aires, virka-asunto			1 265 933,30					
Kööpenhamina, kanslia			5 376 371,05				5 314 738,48	
Kööpenhamina, huoneisto			588 657,74				588 657,74	
Kööpenhamina, huoneisto			151 369,13				151 369,13	
Lontoo, huoneisto			499 518,14				499 518,14	
Mexico, kanslia			671 585,85				671 585,85	
Mexico, autotalli paikka			34 300,88				34 300,88	
Murmansk, huoneisto			111 340,40				111 340,40	
Murmansk, huoneisto			111 340,41				111 340,41	
New York, virka-asunto			1 858 476,59				1 858 476,59	
New York, huoneisto			794 687,95				794 687,95	
New York, huoneisto			724 001,64				724 001,64	
New York, virka-asunto			3 573 993,44				3 573 993,44	
Pariisi, kanslia			7 880 146,54				7 316 174,80	
Pariisi, huoneisto			248 918,13				248 918,13	
Pariisi, huoneisto			273 448,24				273 448,24	
Rooma, kanslia			1 870 417,93				1 870 417,93	

Muut osuudet	1 598 458,00				1 598 458,00
Parisin instituutin säätiö, 60 Rue Des Écoles	1 395 960,00				1 395 960,00
Rooman Instituutin asunto, Via Felcia 18	202 498,00				202 498,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä	205 291 001,13	0,00	0,0	0,00	193 399 551,52

Liite 11

Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2018	Vaihtuvakorkoiset		Kiinteäkorkoiset		Yhteensä
	Alle 1 vuosi	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät					
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	500 000,00	244 127 288,54	246 627 288,54
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	13 030 673,46	0,00	13 030 673,46
Yhteensä	0,00	0,00	13 530 673,46	244 127 288,54	259 657 962,00
31.12.2018	Vaihtuvakorkoiset		Kiinteäkorkoiset		Yhteensä
	Alle 1 vuosi	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	Yli 5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät					
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Liite 12

Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Myönnetty takaukset ja takuut

Sektorit	Voimassa 31.12.2018	Voimassa 31.12.2017	Voimassa Muutos 2018-2017	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2018
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset				
Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund)*	229 376 769,46	209 998 723,46	19 378 046,00	243 187 926,46
Laki Teollisen yhteistyönrahasto Oy:stä (291/79), vuoden 2018 ensimmäinen lisätalousarvio (526/2018) ja VNP 20.9.2018; tappiokorvaussitoumuksen piiriin kuuluvien sijoitusten ja luottojen pääoma	229 376 769,46	209 998 723,46	19 378 046,00	243 187 926,46
Laki Teollisen yhteistyönrahasto Oy:stä (291/79), vuoden 2012 toinen lisätalousarvio (375/2012) ja VNP 20.9.2012; tappiokorvaussitoumuksen piiriin kuuluvien sijoitusten ja luottojen pääoma	61 188 843,00	0,00	61 188 843,00	75 000 000,00
Laki Teollisen yhteistyönrahasto Oy:stä (291/79), vuoden 1993 kolmas lisätalousarvio ja VNP 16.7.1993; tappiokorvaussitoumuksen piiriin kuuluvien sijoitusten ja luottojen pääoma	0,00	41 810 797,00	-41 810 797,00	0,00
Laki Teollisen yhteistyönrahasto Oy:stä (291/79), vuoden 1993 kolmas lisätalousarvio ja VNP 16.7.1993; tappiokorvaussitoumuksen piiriin kuuluvien sijoitusten ja luottojen pääoma	168 187 926,46	168 187 926,46	0,00	168 187 926,46
Takuut yhteensä	229 376 769,46	209 998 723,46	19 378 046,00	243 187 926,46

Myönnetty takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo		Jakauma		Tiilinpäätöspäivän kurssi €
	€	%	€	%	
Euro	185 959 753,46	81,1 %			1,0000
USD	43 417 016,00	18,9 %			1,1450
Yhteensä	229 376 769,46		0,0		

*Tiedot on ilmoitettu liitteellä 12 ensimmäistä kertaa vuonna 2018, vaikka ne ovat olleet voimassa 31.12.2017.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perusteiden yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehty tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2018	Määrärahatarve 2019	Määrärahatarve 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
	6 754 067,00	14 034 374,00	12 417 693,00	6 379 804,00	38 452 200,00	71 284 071,00
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä						

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perusteiden yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehty sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2018	Määrärahatarve 2019	Määrärahatarve 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
Aasian kehityspankki AsDB (1)					416 799 721,40	416 799 721,40
Afrikan kehityspankki AfDB (2)					359 720 340,00	359 720 340,00
Latinalaisen Amerikan kehityspankki IDB (3)					230 016 469,00	230 016 469,00
Euroopan jälleentakennus- ja kehityspankki (4)					296 920 000,00	296 920 000,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	1 303 456 530,40	1 303 456 530,40

Muut monivuotiset vastuut yhteensä

6 754 067,00	14 034 374,00	12 417 693,00	6 379 804,00	1 341 908 730,40	1 374 740 601,40
--------------	---------------	---------------	--------------	------------------	------------------

- (1) Callable capital USD 477 235 681; valuuttakurssilla EUR 1 = USD 1,145, EKP 31.12.2018
(2) Callable capital UA 296 310 000; valuuttakurssilla SDR 1 = EUR 1,214, IMF 28.12.2018 (UA=SDR)
(3) Callable capital USD 263 368 856; valuuttakurssilla EUR 1 = USD 1,145, EKP 31.12.2018
(4) Callable capital EUR

Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liite 13

Ei esitettävää.

Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liite 14

Ei esitettävää.

Velan muutokset

Liite 15

Ei esitettävää.

Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Liite 16

Ei esitettävää.

Liite 17

Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Osuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa

Kansainvälisten rahoituslaitosten osuudet ym., jotka on kirjattu kuluiksi eivätkä sisälly taseen omaisuuteen.

Tästä on siksi jätetty pois kirjanpitoarvon sarake.

Rahoituslaitos	1 Merkitty 31.12.2018 mennessä yhteensä		2 Maksettu 31.12.2018 mennessä yhteensä		3 Maksettu 31.12.2018 valuuttakurssien mukaan euroa
	Valuutta		Valuutta		
Aasian kehitys pankki, AsDB *)	USD	25 117 667,00	USD	25 117 667,00	21 936 827,07
Lat.Amerikan keh.pankki, IDB OC **)	USD	20 209 926,00	USD	20 209 926,00	17 650 590,39
Lat.Amerikan sijoitusyhtiö, IIC *), ***)	USD	14 170 011,99	USD	14 170 011,99	12 375 556,32
Afrikan kehitys pankki, AfDB ****)	UA	23 450 000,00	UA	23 450 000,00	28 468 300,00
Perushyödykkeiden yhteisrahasto, CFC	USD		USD		
Euroopan jälleenrakennus- ja kehitys pankki EBRD	EUR	78 260 000,00	EUR	78 260 000,00	78 260 000,00
Yhteensä					158 691 273,78

Summien selitykset

1. **Merkityt** osuudet laitokseen liittymisestä alkaen 2018 loppuun asti.

Maksuja niistä voi aiheutua myöhemminkin, sitoumuksista riippuen.

2. **Maksetut** osuudet laitokseen liittymisestä alkaen 2018 loppuun asti.

3. **Maksettujen** osuuksien kumulatiivinen arvo euroina vuoden 2018 kurssien mukaan.

*) Valuuttakurssilla EUR 1 = USD 1,145, EKP 31.12.2018

**) Latinalaisen Amerikan kehitys pankkien kuvernöörin päätöksen AG-9/16 mukaisesti Latinalaisen Amerikan kehitys pankin Fund for Special Operations -rahaston rahoituspanokset siirrettiin 1.1.2017 alkaen Latinalaisen Amerikan kehitys pankin omaan pääomaan. Suomen laskennallinen osuus Latinalaisen Amerikan kehitys pankin pääomasta kasvoi siten 1.1.2017 alkaen USD 10 583 307. Merkittyjen osakkeiden määrä pysyi kuitenkin samana.

***) Pitää sisällään IIC toisen pääomankorotuksen yhteydessä merkityt ja maksetut 628 osaketta, jotka raportoitu myös asiakirjassa Ulko-ministeriön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset.

****) Valuuttakurssilla SDR 1 = EUR 1,214, IMF 28.12.2018 (UA=SDR)

Hallinnonalan nettokäyttö 2016 - 2018, pl. arvonlisäveromenot

Liite 17 a

Hallinnonalan nettokäyttöä koskevassa taulukossa on otettu huomioon koko pääluokka 24., pl. tiede- ja kulttuuri-instituuttien menot momentilla 24.01.20 ja arvonlisäveromenot momentilla 24.01.29.

PI 24. toteuma euroina	2018	2017	2016
Ministeriön osastot ja palvelualueet			
Ministeriön johto	10 005 123	10 448 841	10 266 401
Poliittinen osasto	64 731 512	69 370 389	80 283 660
Taloudellisten ulkosuhteiden osasto	14 711 532	10 795 509	20 692 462
Kehityspoliittinen osasto	533 398 445	489 576 182	394 056 924
Eurooppa-osasto	36 811 854	41 470 929	31 179 965
Itäosasto	7 864 884	8 640 081	11 333 137
Amerikan ja Aasian osasto	40 274 710	48 345 248	71 495 150
Afrikan ja Lähi-idän osasto	64 800 867	85 033 244	110 561 900
Viestintäosasto	8 850 722	8 043 200	7 574 439
Hallintopalvelut	24 043 760	23 537 762	27 066 969
Oikeuspalvelu	5 266 041	5 384 040	5 301 004
Kansalaispalvelut	8 867 212	6 447 868	4 545 285
Protokollapalvelut	1 367 942	1 591 333	1 242 243
Ministeriö yhteensä	818 814 604	808 684 626	775 599 540
Edustustot alueittain			
Eurooppa	48 880 511	49 661 772	50 447 587
Venäjä, Ukraina, Kazakstan ja Valko-Venäjä	-9 091 060	-10 448 731	-2 378 779
Amerikka ja Aasia	50 950 890	46 808 667	42 915 159
Afrikka ja Lähi-itä	25 766 355	27 805 723	29 294 042
Pysyvät edustustot kansainvälisissä järjestöissä ja yhteistyöelimissä	14 246 929	14 650 981	14 635 992
Edustustot yhteensä	130 753 625	128 478 412	134 914 001
Yhteensä	949 568 229	937 163 038	910 513 541

6. ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 28. helmikuuta 2019.

Timo Soini
Ulkoministeri

Anne-Mari Virolainen
Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri

Anne Berner
Pohjoismaisen yhteistyön ministeri

Matti Anttonen
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä